

flacăra

Săptăminal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

anul XXXVII
(1720)
VINERI
10 iunie
1988

Mobilizator îndemn
de la tribuna
marelui forum democratic

„Să facem ca fiecare uzină, fiecare fabrică să devină o puternică citadelă a producției de înaltă calitate și nivel tehnic, de înaltă eficiență economică, dar și o puternică citadelă a educației și culturii revoluționare, de formare a omului nou — constructor conștient al socialismului și comunismului!”

IATĂ O LEGE DE BAZĂ A SOCIETĂȚII NOASTRE
CARE A INTRAT ÎN VIGOARE LA 11 Iunie 1948:

DEPLINĂ ÎNCREDERE ÎN FORȚELE PROPRII

Constituind, așa cum aprecia însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „o puternică manifestare a democrației orinduirii noastre socialiste, care asigură participarea activă a tuturor oamenilor muncii, a întregului nostru popor la elaborarea politicii interne și externe, la înfăptuirea acestei politici, ca o condiție a înaintării ferme a României pe calea socialismului și comunismului”, sesiunea comună a Consiliului Național al Oamenilor muncii și Consiliului Național al Agriculturii a evidențiat, încă o dată, cu putere, hotărârea noastră unanimă de a ne consacra întreaga energie transpunerii în viață a istoricelor hotărâri ale Congresului al XIII-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului, înfăptuirii programelor de dezvoltare economică și socială stabilite, îndeplinirii exemplare a sarcinilor actualului cincinal care va permite trecerea țării noastre într-un nou stadiu de dezvoltare.

Ideile, analizele și direcțiile formulate în Expunerea secretarului general al partidului, document cu excepțională semnificație teoretică și de o importanță practică hotărâtoare, instituite, în acest context, ca un cuvânt de ordine definitoriu, necesitatea valorificării superioare a potențialului de muncă și creație al întregii națiuni, de care depinde decisiv îndeplinirea programului general de dezvoltare a patriei noastre. „Nu trebuie să uităm nici un moment, subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, că oamenii — de la muncitor la inginer, la conducătorii colectivi — au rolul hotărâtor, că ei hotărăsc, până la urmă, realizarea sau nu a planului. Asupra acestei activități trebuie să ne concentrăm toată atenția, să asigurăm folosirea întregului personal muncitor în mod cât mai rațional, în inte-

resul poporului, al socialismului!”

Trecerea în proprietatea poporului, în urma istoricului act de la 11 iunie 1948 — naționalizarea principalelor mijloace de producție — a resurselor materiale ale societății a creat premisele obiective ale afirmării plenare a capacității creatoare a poporului nostru, fără deosebire de naționalitate, a muncii sale destinate, pentru prima oară în istorie, propriei bunăstări. Utilizarea eficientă a bazei tehnico-materiale tot mai bogate a societății noastre, dezvoltată îndeosebi după Congresul al IX-lea al P.C.R., perioadă în care s-au obținut remarcabile succese în toate domeniile de activitate, realizându-se uriașe investiții în industrie, agricultură, transporturi etc. depinde acum hotărâtor de calitatea muncii, de modul în care factorii intensivi ai dezvoltării devin operaționali în planificarea, organizarea și conducerea concretă a proceselor economice. Implementarea programului de organizare științifică și modernizare a producției care, în prima etapă, a pus accentul pe utilizarea optimă a potențialului existent, perfecționarea organizării producției și a muncii, raționalizarea fluxurilor de fabricație etc. trebuie urmată, așa cum evidențiază secretarul general al partidului, de „aplicarea începând cu anul 1988 — care se poate spune că este hotărâtor — a măsurilor de modernizare și perfecționare a tehnologiilor, a proceselor de producție, care să determine o îmbunătățire radicală a activității în toate sectoarele, o reducere a consumurilor materiale, o creștere puternică a eficienței întregii activități economice”. Implicind îmbunătățirea structurii producției,

(Continuare în pag. 3)

CONSTANTIN DUMITRU ■

Muncind mai bine, trăim mai bine!

Expresie elocventă a grijii partidului nostru pentru creșterea continuă a nivelului de trai, scopul suprem al întregii noastre activități economico-sociale, Hotărârea Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 2 iunie, referitoare la majorarea retribuiției în anii 1988—1989, este o nouă dovadă a consecvenței cu care partidul nostru comunist, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu acționează pentru transpunerea în viață a programelor ce privesc ridicarea continuă, pe măsura edificării noii societăți, a nivelului de trai al poporului, a standardelor de civilizație materială și spirituală. Se vedește încă o dată grija statornică, responsabilitatea comunistă cu care partidul militează pentru împlinirea țelului suprem al unei politici ce pune în centrul preocupărilor sale omul.

Satisfacției cu care oamenii muncii au primit hotărârea de partid i se adaugă mândria patriotică la care îndreptățesc realizările ce au făcut posibil acest fapt cu profunde implicații politice și sociale. Vedem respectate, în totalitate, hotărârile luate în acest sens de partidul nostru, confirmându-se într-un totu esența politicii sale, justetea obiectivelor și strategiei ce

asigură împlinirea scopurilor ei. Se mai demonstrează o dată importanța și viabilitatea conceptului fundamentat de secretarul general al partidului potrivit căruia munca, proprietatea socialistă a cărei întemeiere s-a săvârșit prin istoricul act al naționalizării de acum patru decenii, eforturile constante ale membrilor societății noastre pentru întărirea și dezvoltarea acesteia se constituie în sursă certă de sporire a avuției naționale, a dezvoltării multilaterale a unui popor care a înțeles să facă din munca proprie, cu brațele sau cu mintea, singurul mod de atingere a înaltelor țeluri pe care și le-a propus.

Măsurile de majorare a retribuiției reflectă forța, dinamismul, caracterul armonios și sănătos al economiei noastre naționale, justetea politicii economice și sociale a partidului, existența permanentă a unui spirit politic de o profundă și autentică moralitate, atestat de modul în care se va efectua practic majorarea retribuițiilor.

Să ne amintim că în urmă cu mai puțin de cinci ani se adopta o măsură similară în urma căreia peste 7,5 milioane de oameni ai muncii beneficiau de importante sporuri ale retribuiției. În decursul celor

40 de ani de la înfăptuirea istoricului act al naționalizării, 11 iunie 1948, de când poporul este stăpîn pe unele sale, numeroase au fost măsurile care au avut în vedere prosperitatea oamenilor muncii, ridicarea permanentă a nivelului de trai material și spiritual al acestora.

Edificator în ceea ce privește grija constantă cu care partidul, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu acționează pentru crearea unor condiții de viață mai bune pentru oamenii muncii, în concordanță cu principiile eticii și echității socialiste este faptul că în prima etapă (august, septembrie, octombrie 1988) se va asigura creșterea retribuiției minime la 2.000 lei lunar, măsură de care vor beneficia circa 2,5 milioane de oameni ai muncii, îndeosebi tineri aflați în primii ani de activitate, iar în cea de a doua etapă, noiembrie și decembrie 1988, vor spori veniturile a peste 1,8 milioane de oameni ai muncii, cu retribuiții de pînă la 2.250 lei. Prin majorarea retribuițiilor categoriilor de personal muncitor cu retribuiția tarifară mai mare de 2.250 lei, care se va înfăptui înainte de 23 august 1989, cînd toți oamenii muncii vor primi pe întregul an 1990 retribuiția majorată, se va ajunge la o retribuiție medie

de 3.825 lei, ceea ce reprezintă o creștere de 10 la sută față de 1985, creștere stabilită la Congresul al XIII-lea și la Conferința Națională ale partidului.

Cifra de 29 miliarde lei, venituri suplimentare obținute de membrii societății ca urmare a aplicării acestei hotărâri, ne oferă dimensiunea valorică a avantajelor de care vom beneficia cu toții.

Așa cum releva în Expunerea la recenta sesiune comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și Consiliului Național al Agriculturii tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Trebuie însă să fie bine înțeles pentru oamenii muncii, pentru întregul nostru popor, că măsurile de creștere a veniturilor, de ridicare a nivelului de trai — care constituie scopul suprem al întregii noastre activități economico-sociale — trebuie realizate concomitent cu dezvoltarea generală a forțelor de producție și a întregii noastre societăți. Numai așa vom avea garanția unor creșteri continue — nu momentane — a nivelului de trai material și spiritual”.

OPREA GEORGESCU ■

EXPUNEREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

Teze fundamentale pentru prezentul și viitorul României

Un act istoric NAȚIONALIZAREA

Sărbătorim, în aceste zile, împlinirea a patru decenii de la fundamentalul act politic care, la 11 iunie 1948, a instituit preluarea în mâinile poporului a principalelor mijloace de producție ale țării, a bogățiilor care, pentru prima oară în istorie, urmau să fie folosite spre bunăstarea tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, spre asigurarea bazei materiale a procesului complex de construire a societății socialiste. Așa cum evidențiază secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în Expunerea la ședința comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și a Consiliului Național al Agriculturii, „naționalizarea industriei, băncilor, transportului și comerțului a dus la lichidarea proprietății burghezo-moșierești asupra mijloacelor de producție, la crearea, în economia patriei noastre, a proprietății socialiste a întregului popor, și apoi a proprietății cooperatiste, moment care a însemnat începutul fărâșirii societății socialiste în România”.

Imprejurările istorice în care s-a realizat naționalizarea evidențiază capacitatea politico-organizatorie a P.C.R., care, adoptând cele mai adecvate mijloace, a reușit, cu sprijinul larg al maselor largi populare, vital interesate în refacerea economică a țării, în înlăturarea proprietății capitaliste care devenise o frână în dezvoltarea economică, să-și atingă obiectivul strategic care, după preluarea puterii politice, viza nemijlocit asigurarea bazei materiale a construcției socialiste ceea ce presupunea schimbarea fundamentală a caracterului proprietății. Prin naționalizare, act profund popular, necesită de înșăși logica devenirii noastre istorice, se constituia, practic, cheia fărâșirii noii orânduirii sociale, temeiul progresului social-economic, al bunăstării întregului popor.

Timpul istoric relativ scurt care ne desparte de acest moment de referință al istoriei contemporane a patriei noastre a confirmat pe deplin legitimitatea actului de la 11 iunie 1948, imaginea de astăzi a României, dezvoltarea impenetrabilă a industriei în toate județele țării, remarcabilele realizări tehnico-științifice, modernizarea, intensă a agriculturii, impresionanta devenire urbanistică, afirmarea, în general, a civilizației socialiste, ea semn definitoriu al progresului economico-social, probând pe deplin capacitatea oamenilor acestui pământ de a gospodări și înflori marea lor avere care este țara. Desigur, în acest moment de bilanț, e ușor de constatat că zestreă industrială a României postbelice ar încăpea acum într-un județ, și nu chiar în cel mai dezvoltat dintre județe, că nu se mai pot face, practic, comparații între baza tehnico-materială a anului 1948 și cea de astăzi, că din cele mai multe întreprinderi naționalizate acum patru decenii n-a mai rămas decât firma sau numai amintirea. Atita cită era în 1948, această zestre a fost însă suficientă, o dată ce și-a aflat proprietarul firesc, să asigure temelia unei dezvoltări economice fără precedent, să se îmbogățească și să se transforme extraordinar pe sine însăși, transformând și îmbogățind întreaga țară, asigurând oamenilor țării nivelul de civilizație și bunăstare pe deplin meritat de munca lor.

Ampla deschidere teoretico-ideologică și politică operată de Congresul al IX-lea al P.C.R., reorganizarea teritorial-administrativă, adoptarea de către următoarele congrese și conferințe naționale ale partidului a unor programe imediate și de perspectivă ale dezvoltării social-economice, integrate organic și concretizând liniile strategice ale Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, au determinat, la nivelul perfecționării bazei economice a societății românești, a proprietății socialiste, o structurală orientare vizind continuă modernizare, afirmarea factorilor intensivi ai unei dezvoltări economice pe criteriile calității și eficienței. În acest proces complex, oamenii muncii, al căror autentic statut de proprietari, producători și beneficiari ai bogăției țării, devenit posibil și el în urma actului din 11 iunie 1948 și afirmat pe măsura creșterii economice pe care a făcut-o posibilă proprietatea socialistă, a devenit o puternică pirghie de mobilizare a energiei întregii națiuni, au afirmat cu putere profunda lor vocație de a stăpîni cu adevărat, adică împreună, în marea familie a celor pentru care valorile adevărate sînt rodul minților și al brațelor proprii. De a stăpîni, adică de a acționa totdeauna cu conștiința deplină a faptului că totul ne aparține, că tot ce se face se face pentru noi toți, că grija față de avutul țării e grija față de avutul propriu.

Dezvoltarea continuă a democrației socialiste, afirmarea formelor noi, participative, de adoptare și îndeplinire a deciziilor, perfecționarea autoconducerii și autogestunii muncitorești s-au impus firesc, ca forme concrete prin care stăpînul de drept și de fapt al bogățiilor țării — poporul unic muncitor — hotărăște, în cunoștință de cauză și cu deplină responsabilitate, asupra dezvoltării și valorificării acestor bogății. Iată de ce hotărîrea unanimă a tuturor proprietarilor cărora le este încredințată proprietatea socialistă în patria noastră, adică a tuturor oamenilor muncii, de a nu precupeți nici un efort, de a se angaja cu întreaga lor energie pentru transpunerea în viață a ampleror programe economice adoptate, cu directa lor contribuție și participare, răspunde unei definitorii realități politice și de conștiință: progresul economico-social al țării este propriul nostru progres. Relevind, în Expunerea cu privire la unele probleme ale conducerii activității economico-sociale, ale muncii ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale, că „proprietatea socialistă de stat și cooperatistă reprezintă singura bază trainică pentru progresul economic-social și făurirea cu succes a socialismului și comunismului”, secretarul general al partidului evidențiază tocmai faptul că „este necesar să crească răspunderea colectivă a oamenilor muncii în calitate de proprietari și producători care au în administrare o parte a bogăției întregului popor”. Este un generos îndemn căruia, din perspectiva drepturilor lor fundamentale și a înaltelor lor îndatoriri patriotice, oamenii muncii îi răspund și îi vor răspunde prin faptele lor de muncă.

CONSTANTIN DUMITRU ■

De-a lungul celor 40 de ani care au trecut de la naționalizarea principalelor mijloace de producție din industrie, Partidul Comunist Român a dovedit prin faptă consecvență că scopul suprem al întregii sale politici îl constituie bunăstarea — materială și spirituală — a omului. Dezvoltarea complexă și afirmarea deplină a personalității umane presupune, în primul rînd, crearea condițiilor materiale necesare manifestării nestinjenite a spiritualității recunoscute, caracteristică poporului român. Unui asemenea tel suprem îi răspunde politica de dezvoltare multilaterală, armonioasă și echilibrată a întregii țări, care a dobîndit noi dimensiuni și a urcat pe noi trepte calitative după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

De altfel, într-o țară care dispune de o mare diversitate teritorială a condițiilor de producție, a căror valorificare superioară răspunde intereselor întregii națiuni, politica de dezvoltare multilaterală, armonioasă și echilibrată a întregii țări apare ca o legitate obiectivă pentru mersul mereu înainte al socialismului în România.

Armonia și echilibrul în cadrul oricărui organism multilateral dezvoltat au presupus, întotdeauna, o anumită proporție, un anumit raport — cantitativ — între elementele lui constitutive.

Dintre acestea, pe prim plan se situează raportul dintre acumulare și consum. A devenit un adevăr axiomatic faptul că un popor care se îngrijește de viitorul său nu poate consuma tot ce produce, pentru că fără acumulare nu se pot realiza mijloacele financiare și materiale necesare pentru dezvoltarea multilaterală a țării. Problema esențială a fost aceea a găririi optimului economic, adică a celui raport care, în condițiile noastre, poate asigura — concomitent — dezvoltarea multilaterală a țării, creșterea și perfecționarea forțelor de producție, dar și ridicarea neconținută a nivelului de trai — material și spiritual — al poporului român. Acest raport s-a concretizat — în ultimele două decenii — în repartizarea — din venitul național — a 30 la sută pentru fondul de acumulare și a 70 la sută pentru fondul de consum. Variația acestui raport în funcție de nevoile concrete ale etapei de dezvoltare se poate vedea din faptul că dacă în cincinalul 1976—1980 fondul de acumulare i-au fost repartizate 35,3 la sută, în cincinalul 1981—1985 i s-au alocat 27,9 la sută din venitul național. Pentru dezvoltarea mai departe a producției materiale, a serviciilor și a sferei activității spirituale, se menține rata de acumulare de 30 la sută, singura care poate asigura — în actualele condiții — creșterea mai departe a nivelului de trai.

O a doua corelație, chemată să asigure dezvoltarea multilaterală, dar și armonioasă, echilibrată a întregii țări este cea dintre producția mijloacelor de producție și producția mijloacelor de consum (de natură industrială). Această corelație este rezultatul direct al aplicării în viață a conceptului de industrializare socialistă. În acest caz, problema raportului dintre ou și găină este clar: nu putem extinde și moderniza producția mijloacelor de consum fără a dezvolta cu prioritate producția mijloacelor de producție. Repunerea, în România, a problemei raporturilor dintre grupele „A” și „B” ale industriei este clară: în 1986 față de 1950, în timp ce producția industrială a României a crescut de 43 ori (într-un ritm mediu anual de 110 la sută), producția grupei „A” a sporit de 61 ori (și 12,1 la sută anual), iar cea a grupei „B” de 24 ori (cu 9,2 la sută anual). O asemenea corelație a asigurat nu numai modernizarea tehnică și tehnologică a întregii producții industriale (în unele ramuri ajungîndu-se la realizări de vîrf ale economiei mondiale), ci și reducerea substanțială a dependenței de importul de mașini și utilaje, a căror

pondere (din total import) s-a redus la 29,1 la sută. Modernizarea pe mai departe a mijloacelor de muncă și a structurii producției industriale, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al acestora, introducerea pe scară largă a tehnologiilor avansate pentru a se ajunge la un nivel general al producției industriei românești, precum și al calității și tehnicii acestei ramuri, comparabil cu cel din țările dezvoltate din punct de vedere economic, pledează în favoarea acestor corelații, ca parte componentă de dezvoltare multilaterală a României.

Pentru realizarea acestui obiectiv fundamental, nu mai puțin importantă prezintă dezvoltarea armonioasă și echilibrată în structurarea rațională a industriei, în funcție de necesitățile și posibilitățile economiei naționale. De aceea, pe prim plan se pune dezvoltarea bazei energetice și de materii prime, ca o condiție hotărîtoare pentru progresul întregii economii naționale. În contextul general al problemei energetice, noile surse de energie — biomasa, energia vîntului, energia solară și altele — se vor bucura de o atenție deosebită.

Dezvoltarea multilaterală, armonioasă și echilibrată a întregii țări

În ceea ce privește materiile prime, vor fi puse în valoare noi minereuri, printre care cele de zinc și cupru. Intensificarea activității de recuperare și re folosire a surselor de energie și materiale va permite ca, în multe sectoare, să asigurăm chiar peste 50 la sută din necesarul de materii prime. Un efect similar va avea perfecționarea tehnologiilor, precum și reducerea consumului de energie și materiale pe unitatea de produs.

O importantă hotărîtoare pentru dezvoltarea multilaterală și echilibrată a economiei naționale o are asigurarea unor proporții raționale între industrie și agricultură. Reconsiderînd rolul agriculturii într-o țară cu condiții pedoclimatice și economice favorabile, Congresul al IX-lea al P.C.R. a declarat-o ramură de bază, fundamentală a economiei românești. Pentru a lichida rămînea în urmă a acestei ramuri, cu influență decisivă asupra dezvoltării industriei și a nivelului de trai al poporului, ea a fost declarată ramură prioritară a economiei socialiste românești. În acest sens, i-au fost alocate fonduri sporite de investiții pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale, pentru creșterea înzestrării tehnice a muncii, micșorîndu-se decalajul dintre industrie și agricultură. Pe această bază s-a asigurat nu numai sporirea mai rapidă a producției agricole, ci și creșterea mai rapidă a productivității muncii agricole față de cea industrială, micșorîndu-se — și în acest domeniu — decalajul dintre industrie și agricultură. Ca urmare și a unei repartizări mai adecvate a forței de muncă pe cele două principale ramuri ale economiei naționale (ajungîndu-se ca industria să

dețină primul loc și după ponderea populației ocupate), o persoană ocupată în agricultură produce hrana necesară pentru un număr aproape triplu de persoane decît în anul 1950.

Interesele dezvoltării echilibrate a economiei naționale cer însă o sporire și mai puternică a producției agricole, un aport mult mai mare al acestei ramuri la creșterea venitului național și la creșterea avuției naționale, potrivit posibilităților pe care le dă valorificarea integrală a resurselor de producție oferite de marea producție agricolă socialistă. De aceea, noua revoluție agrară (a treia revoluție agrară de după 23 August 1944) — ca obiectiv fundamental în domeniul agriculturii (care rămîne a doua ramură de bază a economiei naționale) — urmărește menținerea echilibrului necesar între dezvoltarea industriei și agriculturii, prin realizarea unei producții agricole care să satisfacă din plin necesitățile de consum ale întregului popor, precum și alte cerințe ale dezvoltării economiei naționale. Avînd ca obiectiv principal dezvoltarea intensivă a producției, obținerea unor recolte record, noua revoluție agrară încadrează agricultura în direcția principală de dezvoltare intensivă a întregii economii naționale.

Dar, dezvoltarea armonioasă echilibrată a unei economii multilaterale și dinamice nu se poate realiza decît în condițiile realizării unui raport judicios între dezvoltarea de ansamblu și dezvoltarea în profil teritorial printr-o justă repartizare teritorială a forțelor de producție, bazată pe îmbinarea criteriilor de eficiență economică cu cele de ordin social. Pentru atingerea acestui scop, s-a realizat o creștere mai puternică a forțelor de producție (în primul rînd din industrie) în județele mai slab dezvoltate din punct de vedere economic, ceea ce a avut ca efect reducerea decalajelor dintre județele țării și accentuarea procesului de omogenizare a dezvoltării forțelor de producție. Astfel, dacă în perioada 1968—1983, producția industrială a țării a crescut de 5 ori, creșterea este de peste 18 ori în județul Sălaj, de peste 15 ori în județul Bistrița-Năsăud, de peste 11 ori în județele Olt și Vaslui, de peste 9 ori în județele Vâlcea, Călărași și Tulcea etc., dacă în 1968, volumul activității economice era de pînă la 20 miliarde lei în 29 județe, de peste 20 miliarde lei în 11 județe (numai un județ cu peste 80 miliarde lei). În 1983 nu mai există județ cu o activitate economică sub 20 miliarde lei (6 județe depășesc 100 miliarde lei, 4 județe obțin între 80—100 miliarde lei), 7 județe între 60—80 miliarde lei și 24 județe între 20—60 miliarde lei; dacă în 1968, în 41 de județe volumul de activitate economică pe locuitor era mai mic de 80.000 lei, în 1983 numărul acestor județe scăzuse la 2.

Un aspect calitativ nou al dezvoltării în profil teritorial, ea parte componentă a dezvoltării economice generale, îl reprezintă noile măsuri de sistematizare a satelor, care au ca scop apropierea condițiilor de muncă și de viață dintre sat și oras, ca obiectiv de seamă al politicii de omogenizare a societății românești contemporane.

În încheiere tinem să subliniem rolul de importanță deosebită pe care îl au știința și învățămîntul, adică implicate în procesul construcției socialiste, în pregătirea factorului decisiv — omul — pentru dezvoltarea multilaterală și armonioasă a întregii țări.

Cei 40 de ani de la actul revoluționar din 11 iunie 1948 au arătat că, smulgînd principalele mijloace de producție din mâinile exploatatorilor, clasa muncitoare, în strînsă alianță cu țărănimia, sub conducerea Partidului Comunist Român, și-a dovedit capacitatea de a construi o nouă economie — bază independentă și suveranității României.

Prof. univ. dr. ing-
OPREA PARPALA ■

Bunăstarea fiecărui cetățean — bunăstarea întregii națiuni

STELICĂ DRĂGHICI
tehnician veterinar
la C.P.A.D.M. Măgurele

„Tinerețea mi-a fost ocrotită”

Are doar 22 de ani, dar este sigur de el. Pare mai matur decât virsta. Il găsim în sectorul avicol, unde se cresc 1200 de găini și 200 curcani în sistem gospodăresc. Cotetele și spațiile libere au fost executate cu mijloace proprii. Este îmbrăcat cu nelișitul halat alb, care este chiar alb. De altfel, colegii, chiar și președintele cooperativei îi spun „doctorul”. Asta de bună seamă în semn de prețuire. Mai are în grijă și în gestiune 27 de porci, 20 de scroafe pentru prăsilă, 200 oi și 50 capre.

— Am 22 de ani. La virsta asta se pare că trecutul contează prea puțin. Totuși, recenta hotărâre a Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind majorarea retribuițiilor m-a obligat moralmente la unele reflexii privind și puținul meu trecut. M-am gândit că de mic am fost inconjurat de grija și îndrumarea partidului și a statului. Copilăria mi-a fost ocrotită. Am avut posibilitatea să învăț. Apoi am avut prilejul să muncesc, să mă afirm, să mi se acorde încrederea oamenilor cu mai multă experiență, să mă simt un om în rîndul celorlalți. Am lucrat imediat după școală la C.A.P. Mandra, vecină cu comuna de unde sint de fel, Valeni, județul Olt. Mi-am satisfăcut stagiul militar, după care am venit la C.P.A.D.M. Măgurele. Aceasta e perioada mea de maturitate. Mă bucur de încrederea conducerii pentru că sectorul zootehnic și avicol are rezultate bune, efectivele au crescut nu de la an la an, ci de la lună la lună. În colectivul nostru, inițiativa și spiritul gospodăresc sînt, ca să mă exprim astfel, la cînte. Sincer să vă spun, faptul că răspund de un sector important al cooperativei îmi dă mari satisfacții și, deși lucrez la Măgurele de nici un an, am impresia că lucrez aici de cînd lumca. Copil fiind, am trăit într-un sat. Am venit aici, unde e tot un sat, dar puțin mai altfel decât altele. Eu de exemplu locuiesc într-o garsonieră într-unul din multe blocuri construite cu ocazia sistematizării localității. Hotărîrea privind majorarea retribuițiilor, care a fost prelucrată în cadrul

colectivului, a dat naștere la multe calcule și discuții. În colectivul nostru mai lucrează Dumitru Ion, cărăuș hipo, care este tatăl a patru copii și care are o retribuire de 1800 lei, Elena Sandu și Sandu Iacobache Crăciun, muncitori necalificați, cu o retribuire minimă de 1515 lei, fiecare din ei avînd 3 copii. Colegii mei de muncă vor beneficia de majorare în prima etapă și vor avea, așa cum se stie, o retribuire minimă de 2000 lei. Mie mi se va majora retribuirea în etapa a doua, adică în noiembrie-decembrie. Vă dați seama că numai anul acesta, colectivul nostru de patru oameni va beneficia de o majorare a retribuiției de aproape 2000 lei. Asta ne obligă însă să muncim mai mult, mai bine, să producem mai multă carne, mai mult lapte, eforturi pe care noi le primim ca pe un corolar al grijii pe care partidul, statul o au față de noi, oamenii din frontul muncii.

PETRE VALENTIN
strungar la întreprinderea
de avioane București

„Tinerii sînt ca la ei acasă”

Petre Valentin are 22 de ani și este strungar în cadrul laboratoarelor C.T.C. ale întreprinderii de avioane București. De loc este din comuna Dor Mărunt, județul Călărași. A terminat Liceul de aviație de pe platforma Băneasa și a fost încadrat inițial ca structurist. În unitate s-a policalificat, avînd acum categoria a II-a bază în meseria de strungar. În plus, este secretar al organizației U.T.C. nr. 23 din întreprindere. Nefiind căsătorit, a obținut un apartament cu un coleg de breaslă.

Discuțiile se leagă simplu, de la sine.

„Am luat cunoștință cu deosebită bucurie și satisfacție de recente hotărîri ale Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la majorarea retribuițiilor începînd cu 1 august a.c. În cadrul unității noastre, media de virstă a personalului muncitor este de 26 de ani. Circa 40 la sută dintre lucrătorii unității noastre sînt tineri sub 30 de ani. În special practicantii, cu o medie de retribuire de 1887 lei, vor beneficia în prima fază de majorarea retribuiției. În faza a doua a majorării retribuiției — deci, tot în acest an, vor bene-

ficia de majorare lucrătorii cu categoriile I și II bază, cum este și cazul meu. Sporirea accentuată a retribuiției oamenilor muncii cu venituri mai mici reprezintă o nouă și grăitoare expresie a grijii partidului și statului nostru, personal a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru asigurarea unor condiții mai bune de muncă și viață tuturor categoriilor de personal muncitor. Ne vom strădui ca prin fapte concrete de muncă și viață, prin calitatea superioară a muncii noastre, să răspundem încrederii și prețuirii de care se bucură tineretul din patria noastră.”

Pentru reporter este o reală satisfacție să noteze că tinerii sînt ca la ei acasă în cadrul întreprinderii de avioane din București, unitate în care se realizează avioane de transport de cea mai bună clasă, cotele la loc de cînte printre firmele de profil din Europa.

MIHĂIȚA GHEORGHIU
mecanic agricol
la S.M.A. Măgurele

„Așa am fost învățat și acasă”

Biografia lui Mihăiță Gheorghiu, născut într-un sat din țară, Păunesti-Vrancea, este asemănătoare cu a multora din tinerii de virsta lui. Din cei șase copii ai familiei, doar o soră a rămas acasă să lucreze la C.A.P. Ceilalți s-au dus să-și facă o meserie și un rost, fiecare după posibilități și unde a fost nevoie de ei. Frații lucrează ca sudori și mecanici, fetele, așa cum le stă bine, la fabrici de țesătorie sau la „Arta populară” prin orasele din apropierea satului de unde au plecat. Ba unii din ei nu s-au sfiit să plece chiar mai departe. În fond, peste tot sînt aceleași condiții de viață și muncă. Dacă vrei să vii acasă să-ți vezi pe ai tăi, te urci în tren și problema e rezolvată.

Mihăiță Gheorghiu, absolvent al Liceului agroindustrial din Adjud, s-a încumetat să plece ceva mai departe, aici în preajma Bucureștiului. Deocamdată stă cu chirie la o gazdă. Posibilități de cazare în zonă sînt și mai ales vor fi în curînd. Cît câștigă? Cît va câștiga?

— La centrul de reparații, unde lucrez din ianuarie anul

acesta cînd am terminat armata, am o retribuire frumoasă, 1965 lei. Am avut, pentru că ne-am îndeplinit indicatorii de plan-acord și am cîștigat 5—6 sute de lei în plus, pe lună. Asta a fost cîștigul pe lună și pentru categoria I-a și la început de drum, zic eu, am fost foarte mulțumit. Și, iată, am aflat cu bucurie că peste cîteva luni mi se va mări mie și altor milioane de oameni ai muncii, în majoritatea lor tineri, la început de drum, retribuirea. De nenumărate ori, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat în cuvîntul său că pentru a beneficia de avantajele unei retribuiții mai bune, trebuie ca noi să muncim mai bine. Așa am fost învățat și acasă. Trebuie întîi să muncești și numai după aceea să te aștepti la o viață mai bună, la avantaje. La noi, la Centrul de reparații, din cei 70 de muncitori, jumătate sînt tineri sau foarte tineri. Pentru noi, cei care pornim la drum pentru a ne întemeia o familie, o casă, o gospodărie fiecare leu cîștigat în plus are importanță și depinde numai de noi să cîștigăm mai bine. Într-o unitate nu prea mare ca a noastră, avem posibilitatea să urcăm în categorii, să ne policalificăm, să ajungem buni meseriași, să fim pe picioarele noastre și în același timp să fim folositori societății și pentru aceste lucruri, noi, tineretul, mă gîndesc la frații și surorile mele care sînt foarte tineri, sîntem recunoscători partidului pentru grija părintească pe care ne-o poartă.

IOAN RUSU
om al muncii
la Exploatarea minieră
Turț

„După muncă și răsplată”

Șeful de brigadă, Ioan Rusu, de la Exploatarea minieră din Turț, județul Satu Mare, are 4 copii. Nu a stat prea mult pe gînduri cînd pe fiul său, Ioan, l-a îndemnat să îmbrățișeze cariera de miner. În familie — ne relatează acesta — au fost fîrte unele dispute, că munca e grea, că ajunge un miner într-o familie, dar tatăl nu s-a lăsat influențat și mai întîi l-a dus pe băiat să vadă cîte ceva din tainele adîncului, să deslușească secretele din inima muntelui, pe urmă l-a solicitat de la conducerea scolii să fie lăsat

să-și facă practica productivă în mină, alături de el. Încet-încet, Ioan Rusu junior a învățat ce înseamnă lopata și pikamerul, cele mai populare și tradiționale unelte din mină, apoi a învățat ce înseamnă înaintarea prin galerii și abataje. Fire iscoditoare, tînărul se interesa de la geologi despre felul de rocă, duritatea ei, grosimea și lungimea filonului, eroziunile și infiltrațiile subterane etc. Cel mai fericit a fost însă cînd brigada tatălui său a introdus o metodă nouă de exploatare a minereului în etaje, cu imagazinare de minereu.

Într-o discuție cu minerii, „toți pînă la 35”, dintr-o brigadă ce se menține an de an în fruntea întrecerii socialiste pe exploatare — și-i vom numi aici pe Grigore Filimon, Ștefan Suciu, Vasile Paul, Grigore Pop, Ioan Belbe, Teodor Negru, Ioan Rusu (senior) și Ioan Rusu (junior), am înțeles că au luat la cunoștință cu mare satisfacție că vor beneficia de recente măsuri adoptate de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R., subliniate în mod expres în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la recentul forum al democrației muncitorești.

— Sînt în primii ani de ucenicie, ne spune tînărul Ioan Rusu. Eu și cei la fel de tineri ca mine, care facem primii pași în meseria de miner, vom beneficia de mărirea retribuiției în prima etapă. Mărirea retribuiției minime cu 500 de lei este în primul rînd în avantajul celor tineri. Cu alt curaj pornim în viață, altfel ne facem planurile de viitor cînd ne gîndim la întemeierea unei familii. Trebuie să mai spun că brigada noastră practică de-o vreme cu rezultate bune acordul global care asigură și realizarea tonelor în plus de minereu excavat și scos la suprafață dar, odată cu asta, și creșterea veniturilor noastre. Avem o muncă frumoasă și grea. În fiecare tonă de minereu este multă sudoare și bărbăție. Vorba veche românească, după muncă și răsplată, a căpătat, zic eu, odată cu hotărîrea Comitetului Politic Executiv și mai mult adevăr.

Începînd din anul acesta, an hotărîtor pentru cîncinal, mînerii din Turț vor trece și mai hotărît la măsuri ferme de modernizare a producției și diversificarea tehnologiilor de exploatare a minereului.

Cu cît vor munci mai mult și mai bine, cu atît vor cîștiga mai mult.

În familia minerului Ioan Rusu a mai intrat un miner tînăr, iar după cum ne lasă a înțelege spusule lui și ale ortacilor săi, în zestre țării mai mult minereu.

(Urmare din pag. 1)

eel puțin a dată la 5 ani, în funcție de realizările de vîrte ale științei și tehnicii, modernizarea economiei este orientată tocmai din perspectiva eficienței globale, în direcția valorificării superioare a materiilor prime, materialelor și energiei, respectiv a reducerii consumurilor, a valorificării maxime a resurselor recuperabile și refozabile. În același timp, pe baza perfecționării concomitente a tehnologiilor și a pregătirii profesionale, întregului personal muncitor, calitatea produselor, atît a celor create de specialiștii noștri, cît și a celor modernizate sau asimilate, trebuie să se situeze la nivelul parametrilor atinși de cele mai bune produse similare pe plan mondial, în contextul creșterii continue a productivității muncii și al asigurării rentabilității tuturor unităților, a beneficiului obținut pentru fiecare produs. Miza acestor exigențe nu este numai economică, ea implică profund politicul, însuși sistemul general de organizare a societății și economiei noastre pe principiile democrației muncitorești revoluționare, ale autoconducerii și autogestiei. „Va trebui, evidențiază tovarășul Nicolae Ceaușescu, să nu mai avem nici un produs fără beneficiu minim, să nu mai avem întreprinderi fără rentabilitate, fără un beneficiu minim! Aceasta constituie una din problemele fundamentale pentru autoconducere, autogestione,

o măsură sintetică a bunei conduceri, a bunei activități a fiecărui colectiv, a consiliilor de oameni ai muncii!”. Perfecționarea mecanismului prețurilor, diferențierea rentabilității în funcție de destinația produselor sînt menite, ca instrumente esențiale de planificare și control social, să asigure condițiile de ordin tehnico-financiar ale acestui deziderat. Esențială rămîne însă activitatea productivă nemijlocită, hotărîtoare sînt buna organizare și conducerea a muncii, instituirea unui climat

dulul că „în societatea noastră nu se poate pune în nici un fel problema falimentului întreprinderilor”, ci doar aceea „a falimentului unei conduceri care nu este în stare să gospodărească” vizează o necesară raportare etică și politică a muncii noastre la rezultatele sale nemijlocite.

Climatul de exigență și responsabilitate care forjează puterea reală a clasei noastre muncitoare, a tărînimii și intelectualității de a-și impune voința politică, în primul rînd

Deplină încredere în forțele proprii

de disciplină și ordine, stimularea capacității de creație tehnico-științifică, de inventivitate tehnico-organizatorică, adică tocmai folosirea inepuizabilelor resurse reprezentate de gîndirea, creația, spiritul revoluționar, pregătirea profesională a tuturor oamenilor muncii. Este nevoie, pentru aceasta, în primul rînd de sporirea competenței celor puși să stimuleze competența altora: „problemele complexe ale conducerii economico-sociale necesită oameni cu o înaltă pregătire multilaterală, tehnico-științifică, culturală și, în acest cadru, o temeinică pregătire economică și de producție”. Observația plină de adevăr a secretarului general al parti-

prin propria activitate, redimensionează, la scara unei superioare înțelegeri a marilor comandamente ale procesului revoluționar continuu pe care-l reprezintă actuala perioadă de devenire a patriei noastre, în permanență, termenii în care munca, implicit omul muncii, se afirmă ca valoare supremă a societății pe care o construim. Nu putem valora, realmente, decît cît ne confirmă însăși munca noastră, și avem, din perspectiva realizărilor pe care munca noastră le-a întocmit, dar și a celor ce mai sînt încă de făcut și cărora numai munca noastră le poate conferi temeinică realitate,

re în forțele proprii, în forțele clasei muncitoare, ale tărînimii, intelectualității, ale întregului nostru popor. Nu trebuie să subestimăm spiritul revoluționar de muncă, de exigență, dar și de entuziasm, care poate, într-adevăr, să miște din loc și muniții — ca să spun așa. Trebuie să transformăm întreaga noastră activitate, a întregului nostru popor, începînd cu partidul, într-o activitate energică, entuzastă, în slujba poporului, a socialismului, a bunăstării întregii națiuni!”.

Adoptînd Expunerea secretarului general al partidului ca program de acțiune al întregului nostru popor pentru înfăp-

tuirea exemplară a mărețelor planuri de dezvoltare a patriei, **HOTĂRÎREA SEDINTEI COMUNE A CONSILIULUI NAȚIONAL AL OAMENILOR MUNCII ȘI A CONSILIULUI NAȚIONAL AL AGRICULTURII** stabilește ca în întreaga economie, în industrie, în agricultură, în investiții, să se producă o schimbare radicală în soluționarea problemelor dezvoltării intensiv-calitative, ale organizării științifice și modernizării producției, să se acționeze hotărît pentru reducerea consumurilor, creșterea productivității muncii, valorificarea superioară a creației tehnico-științifice. Pornind de la faptul că documentele și hotărîrile adoptate asigură condițiile necesare pentru valorificarea maximă a tuturor resurselor existente în economie, a capacității creatoare a făuritorilor de bunuri materiale și spirituale, sedinta comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și a Consiliului Național al Agriculturii adresează consiliilor oamenilor muncii, întregului nostru popor vibranta chemare de a nu precupeți nici un efort, de a face totul pentru transpunerea în viață a valoroaselor idei, teze și orientări cuprinse în Expunerea conducătorului partidului și statului nostru, pentru îndeplinirea exemplară, la un înalt nivel calitativ și de eficiență, a importanțelor sarcini care le revin în acest an și pe întregul cîncinal.

Investigație privind resursele inepuizabile ale producției

Începând cu momentul trecerii în proprietatea întregului popor a principalelor mijloace de producție, prin istoricul act al naționalizării, de la 11 iunie 1948, economia românească și-a îmbogățit conținutul, grație politicii consecvente a partidului de industrializare a țării și, îndeosebi după Congresul al IX-lea, de ridicare continuă a nivelului tehnologiilor adoptate, zestrea sa tehnico-materială.

Activitatea economică modernă, producția industrială îndeosebi, depinzând hotărâtor de nivelul tehnicii, de adevărate tehnologii adoptate în perspectiva eficienței cu care sunt utilizate resursele de materii prime, materiale și energie, reclamă, în aceeași măsură, o superioară calitate a oamenilor. Tehnica depinde de mințile și de brațele noastre, ea poate fi perfecționată sau chiar creată, atunci când lipsește, prin strădanii noastre, dar nu poate înlocui aceste strădanii.

Este un adevăr elementar, din perspectiva căruia, ținând seama de uriașul efort pe care societatea noastră l-a făcut pentru dotarea, prin investiții de o impresionantă amploare, a economiei românești cu realizări de vîrf ale tehnicii, documentele de partid subliniază necesitatea perfecționării conducerii și organizării proceselor economice, a promovării căilor ce pot conduce la modernizarea producției astfel încît să se obțină o eficiență sporită. Această cerință este expres formulată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, în magistrala Expunere la sedința comună a Consiliului Național al Oamenilor Muncii și a Consiliului Național al Agriculturii, evidențiază faptul că „pornind de la obiectivele Congresului al XIII-lea cu privire la dezvoltarea intensivă a economiei naționale, este necesar să luăm toate măsurile ca în activitatea întreprinderilor, centralelor, a tuturor ramurilor de activitate să se producă o schimbare radicală în felul de rezolvare și soluționare a acestei probleme de importanță hotărâtoare pentru economia națională, pentru dezvoltarea generală a patriei noastre”.

În contextul afirmării factorilor intensivi ai dezvoltării, problema stringentă este tocmai aceea a realizării unor produse superioare cu aceleași consumuri sau chiar cu consumuri materiale mai scăzute. Ecuația este simplă: tocmai pentru a valorifica superior resursele economice inevitabil limitate, o limită deopotrivă fizică, determinată de cantitățile finite ce pot fi puse la dispoziția întreprinderilor, și economică, ținând de faptul că nu mai e util socialmente, nu mai e rentabil să produci peste un anumit nivel al consumurilor, este imperios necesar să se apeleze mai hotărît la resursele economice nelimitate, practic inepuizabile, care țin de o superioară organiza-

re a muncii, de instaurarea unui climat de ordine și disciplină, de stimularea creației tehnico-științifice.

Poate părea uneori greu, chiar imposibil, ca pentru realizarea unui produs să fie folosit mai puțin bronz sau mai puțin aluminiu, să fie consumată mai puțină energie, să se utilizeze, numai pentru că acest lucru ar fi de dorit, mai puține materiale. Investigațiile pe care revista noastră le desfășoară sub genericul acestor pagini își propun însă să evidențieze că un consum nedrămuț de materie cenușie, combustibilul, ce sporește prin ardere, al pasiunii, spiritul de disciplină, vocația profesională pot, realmente, să-și afirme, în pofida comodului „nu se poate”, inepuizabila forță. Această forță, chiar dacă nu întotdeauna sau nu îndajuns este văzută, acționează atunci cînd se poate să fie economisite fierul, bronzul sau aluminiul, alcătuind partea de suflet a lucrurilor făcute de oameni.

EXPUNEREA TOVARĂSULUI NICOLAE CEAUȘESCU

*un puternic impuls energiilor
creatoare ale întregii națiuni*

„Forța de muncă reprezintă factorul determinant,
hotărîtor și revoluționar al dezvoltării”

iată adevărul fundamental din perspectiva căruia sînt realizate
reportaje publicate în aceste pagini.

Competența ca stare de spirit

Vechi automatisme școlare — „I egal cu U supra R”, „intensitatea curentului electric variază invers proporțional cu rezistența”, revelația faptului că rezistențele mici, eliminate într-un model ideal, permit intensitatea maximă — revin, fără voie, în gîndul matur, cenzurat de realitate, chiar de realitatea crizei de energie de pe planeta Pămînt, care adună impresiile unei mai îndelungi zăbave printre oamenii dintr-o întreprindere ce transportă, furnizează și, de cîrînd, produce atît de necesarul curent electric. Acestor impresii li se alătură, nu întîmplător, amintiri disperate ale momentelor de intrerupere a acestui miraculos zbor al electronilor prin văzutele sau nevăzutele cabluri, populara, ca frecvență lingvistică, și atît de impopulara, ca reacție afectivă, expresie „pană de curent”, aglomerînd atît imaginea becurilor stinse brusc pe o stradă sau într-un apartament, cînd se așteaptă de regulă cîteva momente, „să vină curentul”, cît și pe aceea, adesea dramatică, a oțelului frînt în fierul pe care-l mușca, a șarjei înghețînd sub ochii, și ei înghețați, ai oamenilor care o pregătiseră, a timpului, zbatîndu-se golit de sens, pînă se va putea relua lucrul.

La întreprinderea de Rețele Electrice, primul loc în care am poposit în județul Suceava spre a identifica, împreună cu interlocutorii noștri, cît de operantă e capacitatea lor de a potența finitele resurse naturale cu nesfîrșita putere omenească, am simțit cum în vechea ecuație școlară, extrapolată, firește fără rigoare de manual, la tot ce se face aici, acel „R” e făcut să scadă continuu. E învinsă, se înțelege, nu rezistența fizică, ci tot felul de alte rezistențe, nu numai de mentalitate, sînt subțiate și nu fără folos căci, așa cum se va vedea, la Suceava curentul „vine”, în ultimii ani, mereu, doar vreo furtună, dar niciodată o avarie tehnică, alertînd echipele de intervenție.

Milioane cîștigate pentru că n-au fost pierdute

Valorificarea resurselor umane — competență tehnico-organizatorică, disciplină, creativitate — impune, ne-a declarat Traian Chiriac, inginerul șef al întreprinderii, în primul rînd, sporirea capacității de informare, de adoptare rapidă a deciziilor. De aceea, consideră că o primă direcție a activității noastre, în care sînt utilizate aceste resurse nelimitate, o reprezintă perfecționarea sistemului de telecomandă, un instrument foarte util pentru dispeceri, care permite funcționarea superioară, în regim economic (circulație optimă de puteri, reglaj de tensiuni etc.) a sistemului energetic, respectiv efectuarea practic instantanee a măsurărilor. Principala cîștig al acestui sistem, a confirmat ing. Mihai Ungureanu, dispecer șef adjunct, îl reprezintă operativitatea deciziilor. Permițînd urmărirea în timp real (în orice moment) a încădrării tuturor consumatorilor (a marilor consumatori, în primul rînd) în cotele de energie, ceea ce facilitează avertizarea, implicit „disciplinarea” acestora, telecomandarea are nemijlocite efecte economice, datorate, în primul rînd, creșterii siguranței în funcționarea sistemului energetic, respectiv evitării intreruperilor accidentale ale furnizării de energie. A scăzut substanțial (de 3—4 ori) frecvența avariilor, mai precis au fost eliminate avariile datorate depășirii parametrilor de funcționare, greu evitabile înaintea introducerii telecomandării, cînd capacitatea omului de a sesiza era, în absența unor instrumente adecvate, ea însăși depășită. Au fost evitate, în acest fel, pierderi de milioane de lei, sau, dacă vreți, au fost cîștigate milioanele care se pierdeau înaintea datorită avariilor.

Nici o sursă de energie nu e prea mică

O a doua direcție sugerată de inginerul șef al întreprinderii — producția de energie prin valorificarea unor surse noi — este materializată la Suceava, județul cu cel mai mare număr de microhidrocentrale și cu cea mai mare putere instalată în cadrul acestora, în obținerea unei producții electrice suficiente pentru nevoile celei de-a doua întreprinderi, ca pondere economică, CPL Suceava. Producind de la 100 kW la 2 MW, aceste amenajări realizează, în funcție și de debitele de apă, pînă la 3 600 MWh lunar, înlocuind, în ansamblu, funcționarea unui grup de 5,5 MWh.

Cele 24 de microhidrocentrale (MHC) și centrale hidroelectrice de mică putere (CHEMP), intrate în funcțiune după 1980—1981, cînd s-a pus problema amenajării lor, au reclamat, evidențiază ing. Romulus Sfichi, șeful atelierului proiectare MHC și CHEMP, și o corespunzătoare pregătire a oamenilor.

O preocupare actuală vizează trecerea și a acestor amenajări pe sistemul de telecomandă. În acest an, se definitivă funcționarea unui centru de exploatare a amenajărilor hidroelectrice de mică putere la Vatra Dornei, cu o putere instalată de 4,4 MW, și se va trece, în zona Fălticeni, la funcționarea centralizată a acestor amenajări. Mai sînt în construcție 16 amenajări de mică putere, 9 urmînd să intre în funcțiune în 1988, sporind cu circa 50 la sută puterea instalată în acest sistem. Pînă la sfîrșitul anului 1990, se va trece la realizarea altor 16 amenajări, ceea ce înseamnă că, fără a socoti și centrala eoliană aflată în proiect, la Suceava vor funcționa 56 de unități cu o putere instalată medie de 50 000 MWh.

Nevoia te învață dacă ai idei

Creația tehnico-științifică este, la IRE Suceava, la ea acasă. Faptul că unitatea deține primul loc pe județ în acest domeniu e cu atît mai semnificativ cu cît temele abordate nu vizează un palmares abstract, ci răspund realmente unor nevoi

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

presante ale producției. Cele 12 teme de cercetare abordate în acest an, reflectă, așa cum remarcă ing. Gheorghe Ciobanu, coordonatorul activității de invenții, inovații și introducerea noilor tehnologii, preocupările de bază ale întreprinderii în domeniul telecomandării, execuție-exploatare microhidrocentrale și realizarea unor scule și dispozitive cu productivitate ridicată.

Una dintre aceste invenții este tocmai „Modul pentru telemăsurarea energiei electrice”, datorată inginerului Ioan Negrea, care se aplică la măsurarea cu calculatorul de proces a energiei electrice vehiculate printr-o stație de transformare. Cu acest modul sînt deja telecomandate 10 stații, cu o eficiență economică de 300 000 lei. Citirea contoarelor nu se mai face de către 30 oameni, fiind suficienți 4 specialiști pentru controale și depanări cărora li se adaugă 4 specialiști cu calificare superioară la dispecerat. La fel de relevant pentru maniera în care, prin idei proprii, se poate răspunde unor nevoi ale producției, este și „lanțul” de invenții și inovații legate de ridicarea calității unor utilaje energetice produse de întreprinderea de profil din Reșița. Sucevenii au constatat că se topeau lagărele, ceea ce însemna scoaterea din exploatare a ansamblurilor turbine-generatoare și atunci, în colaborare cu specialiștii facultății de mecanică a Institutului Politehnic din Iași și cu cei de la Institutul de Învățămînt Superior Suceava, au început să elaboreze soluții vizînd ridicarea performanțelor tehnico-funcționale ale utilajelor respective, în speță îmbunătățiri la circuitul de ungere a cuzinetelor și la circuitul de răcire a băilor de ulei.

Există, ne-a asigurat ing. Romulus Sfichi, care este și președintele comisiei inginerilor și tehnicienilor, un climat propice creației științifice. Sesiunile de

comunicări alternează cu consfătuirile energeticienilor suceveni, inventatorii și inovatorii de aici participă la toate manifestările de profil din țară, publică în revistele de specialitate. Există, de asemenea, și stimulente necesare, și nu numai de ordin moral, fondul de 2 la sută, acordările de trepte și gradații, promovările constituind pîrgăhii pe care conducerea le folosește frecvent. Mai există, și poate acesta e lucrul cel mai important, o dorință profundă de a rezolva prin gîndire proprie problemele care apar, o receptivitate autentică față de nou. Sînt destul de mulți muncitori, autori de invenții sau inovații. Cadrele ingineresti, un exemplu îl constituie chiar inginerul Gheorghe Ciobanu, acordă acea asistență necesară muncitorilor, maistrilor sau tehnicienilor care au idei cu adevărat interesante. Astfel, maistrul Cazimir Metec, care a creat un bușon pentru golirea uleiului din transformatoarele de sudură, Pavel Iosub, care a elaborat o metodă de etanșare a manșoanelor mixte, au fost sprijiniți în întocmirea documentației necesare. Și, ceea ce e relevant pentru climatul de onestitate de la IRE Suceava, aici nu se „poartă” stilul adoptării unor coautori cu contribuții doar în faza de finalizare a unei idei.

Cei cu care am stat de vorbă aveau, chiar și în acele momente, probleme de rezolvat, nu toate presante, unele numai bătute. Nu e totul, îmi spunea inginerul șef, să răspunzi problemelor care au apărut. Pînă la urmă, mai ales în meseria noastră, trebuie să intuiești problemele care vor apărea și să anticipezi soluțiile. Primul răspuns, într-o inevitabilă struțușă psihologică și logică a reacțiilor față de problemele încă neformulate, este chiar pasiunea cu care le întîmpini, adică acea stare de spirit care permite competenței să algoritmizeze entuziasmul.

Explicații există, mai trebuie soluții

Întîlnindu-mă, după ce vizitasem întreprinderea Chimică Fălticeni, cu tovarășul Costică Arteni, primarul cochetului oraș bucovinean, aș fi vrut cu tot dinadinsul să-i împărtășesc optimismul privind redresarea

acestei unități economice care trece, cam de prea mult timp, adică de la început, printr-o perioadă grea. De șapte ani unitatea este, la scara unui județ care are, în general, rezultate bune, tot exemplu negativ, oame-

a lucrului bine făcut

nii trebuie să stea pe la toate ședințele cu capul în jos. E greu, fără tăgadă, să fii oia neagră, mai ales că la întreprindere, m-a asigurat primarul Fălticeniului, sint specialiști buni, inclusiv secretarul de partid e un bun inginer chimist.

Își privesc oamenii de aici cu resemnare situația absolut de neînviat, sau se zbat, caută soluții pentru a ieși din ea?

Mai întâi, să vedem cum stau lucrurile cu producția, care sint explicațiile acestei stări de fapt. Ele vizează, a precizat inginerul șef Ioan Ciobanu, câteva elemente obiective legate de tehnologiile dificile și costisitoare și de insuficiența materiei prime, dar și destule elemente subiective care țin, în primul rînd, de disciplina de producție.

Lucrînd în foc continuu, cu 900 oameni ai muncii, unitatea are două capacități importante. Prima, care, de altfel, dă ponderea producției, are planificată livrarea a 17.000 t detergent pe an. A doua, căreia i se datorează cele mai multe nerealizări, produce polimetacrilat de metil (sticlă organică, stiplax). Realizarea planului în procent de 80,2% la producția marfă și de 78% la producția netă vorbește de la sine despre mersul general al lucrurilor. Nici retribuțiile nu sint de înviat; excepțindu-i pe cei de la centrala termică, toți oamenii muncii din întreprindere nu iau retribuția integral, pe primele locuri fiind chiar conducerea (75 la sută), apoi stiplaxul (78,5 la sută), detergentul (90 la sută) etc.

La stiplax, tehnologia este foarte costisitoare, prețurile ajung să fie și ele piperate și, în consecință, nu se prea găsesc beneficiari externi și nici chiar interni, căci toți preferă, din motive de preț de cost, poliethilena sau policlorura de vinil acolo unde folosirea polimetacrilatului de metil (care e și dificil de prelucrat) nu este absolut necesară. Din cele 26 de reactoare montate în 5 linii, în ultima perioadă au fost înlocuite 30, datorită corodării lor pre-

mature determinate de calitatea necorespunzătoare a stratului de plumb protector. Dacă luăm în calcul faptul că un reactor costă 600.000 lei și că, în loc să se realizeze înlocuirea sa la un an, conform proiectului, media de funcționare este de numai 4 luni („performanță” absolută a fost de 72 ore) avem o explicație serioasă a creșterii prețului de cost.

Și la detergenți sint probleme. În toată perioada rece a anului, sulfatul de sodiu vine de la Valea Călugărească întârît datorită lipsei antiaglomerantului, mai lipsește uneori cutiile pentru ambalaj etc. etc.

Nu este asigurată cel puțin din perspectiva nevoilor reclamate de întreprinderea fălticeneană, necesarul de materii prime, chiar adunarea generală a oamenilor muncii destinată stabilirii planului de producție pe anul în curs fiind aminată de vreo cinci ori pentru că nu exista o corelare a cifrelor de plan.

Interlocutorul meu a precizat încă, cu sinceritate, că dacă s-ar elimina risipa și s-ar reuși încadrarea în consumurile specifice, dacă n-ar mai fi absențe nemotivate, producția marfă ar crește ușor cu 5 procente (calculele s-au făcut chiar în plenara comitetului de partid din 23 mai a.c.). Deși unitatea se află sub incidența Decretului 400/1981, numărul mare de sancționați nu evidențiază intronarea spiritului de disciplină prevăzută în acest act normativ. Fondul de timp e utilizat numai în proporție de 93 la sută, celor 11.874 ore/om concedii neretribuite adăugîndu-li-se și 2023 ore/om absențe nemotivate. Neîncadrările în normele de consum li se asociază tot felul de penalități și toate astea costă, scumpesc produsele. În fiecare zi, se astupă guri din gard dar apar altele, pe aici intră și ies oameni în timpul programului și sint destui care nu ies cu mina goală, or și asta costă. Mai sint unii care, ce-i drept, vin la serviciu, dar au grijă să nu se prea omoare cu munca.

Sigur, colectivul unității e foarte tînăr, mulți mai fac încă și chimie și agricultură, mai fac și navetă, o mai fac și pe jos. Dar tocmai colectivul întreprinderii trebuie să fie principalul factor de educație pentru oamenii săi și trebuie să aibe puterea, să mai fie și sprijinit, dacă e cazul, să rezolve unele probleme sociale, să-si constituie o autentică autoritate.

N-ar fi drept să spunem că oamenii de aici au privit senin această situație, că au stat cu mințile în sin. Au făcut cîte ceva, inclusiv în direcția reorientării producției, au perfecționat ici-colo activitatea. Astfel, la stiplax, una dintre linii a fost amenajată pentru producerea acidului metacrilic (care se aducea din import) ceea ce a contribuit atît la creșterea eficienței muncii din întreprindere, cît și la realizarea unui export indirect, prin intermediul altor unități din industria ușoară. La detergenți, intrucit linia este unică, spre a evita oprirea producției, utilajele cu risc mai mare de oprire au fost dublate.

Cele mai multe lucruri sint însă de făcut de acum înainte. Unele dintre ele cu sprijinul și chiar cu implicarea forului tutelar. Ca să rămînem numai la aspectele discutate, credem că

este posibilă și realizarea antiaglomerantului necesar la Valea Călugărească și realizarea unui plumbului corespunzător a reactoarelor. Cei de la Fălticeni și-au propus, prin măsuri suplimentare de întreținere și chiar unele rețușuri, să prelungească durata medie de funcționare a acestora din urmă la șase luni. Este un proiect modest, desigur, dar e, oricum, un început. Situația întreprinderii fălticene este chiar una care poate constitui terenul afirmării capacității oamenilor de a învinge dificultăți ce par numai insurmontabile. Căci, la urma urmei, adevărata satisfacție o ai nu atunci cînd lucrurile merg de la sine și poți sta, fără vreun efort propriu, cu pieptul bombat prin ședințe, ci exact atunci, cînd îți poți ridica încet fruntea, privindu-i fără sfială în ochi pe ceilalți, tocmai pentru că prin munca ta, a celor pe care-i reprezînti, ai făcut lucrurile să meargă. Poate că, în definitiv, știe ceva în acest sens și primarul Fălticeniului care a ținut să mă asigure că pînă la sfîrșitul anului la întreprinderea Chimică nu se va mai vorbi de nici o oia neagră, că pînă la urmă, valoarea specialiștilor din întreprindere își va spune cuvîntul.

văta în facultate. Oamenii nu ascultă ca roboții de un șef, ei ascultă de un om, mai ales dacă-l respectă. Ciobică poate să pară dur, dar toți vor să lucreze cu el și asta nu numai pentru că sint siguri că-si vor lua retribuția cu depășiri. Deși și de asta. Ciobică știe meserie și nu te lasă să nu fii meseriaș. Acum, fiind bolnav de ulcer, va lipsi mai mult. Îl așteptăm cu toții să revină. Cum să vă spun, cu el mă înțeleg din ochi, ne împărțim sarcinile ca între colegi, cu el nu pot și nici nu vreau să fac pe inginerul pe șeful. De la el am învățat că important nu e ecusonul, că niciodată ecusoanele sau culoarea halatelor n-au rezolvat vreo problemă. În șase ani, numai vreo 3-4 luni am pierdut locul I. Mai ales atunci a fost Ciobică dur. Cel care-mi vorbește, are 35 de ani, maistrul despre care-mi vorbește are 39. E ușor încrîncenat, cu ochii pe ceas, se mai uită rapid pe cîte o hirtie. Deci, îi spun, aici așa se calculează, din șase ani, n-am cîștigat un trimestru locul I. Altfel ar fi spus poate că în șase ani, cîinci ani și trei trimestre s-a cîștigat locul I. Poate altul, dar Ciobică și cu mine ne uităm mai mult la ce n-am făcut. Îl întreb dacă oamenii mai lipsesc de la lucru. Sint 120 de oameni (42 la preparatie și 78 în tesatorie); dacă lipsește unul o dată la o săptămînă, iar nemotivat, nici la o lună. La noi, e scumpă o „nemotivată”, ziua neplătita o zi din concediu, 5-10 la sută din acordul global și, uneori, chiar prima trimestrială care se înmîncează celui care, prin efort suplimentar, l-a înlocuit pe absent. Noi trebuie să ne facem planul, să fim primii, oamenii să cîștige bine căci si muncesc bine. Nu prea-i dă mîna nimănui să lipescă stîind că din această cauză s-ar putea să suferim toți. Ce mai, aici chiar ținem unii la alții, n-ati înțeles?

Mi s-a părut mult mai grăitoare această secvență decît relatarea unor cifre, date, succese pe care, cu amabilitate mi le-au pus la dispoziție secretara de partid și inginerul șef. Unitatea își face mereu planul, e o chestiune de tradiție chiar, și l-a îndeplinit și pe primele cinci luni ale aceluși an, cu depășiri la export. Oamenii muncesc bine, nu sint probleme de disciplină, sint multi inventatori și inovatori, între care se evidențiază maistrul mecanic Costică Dulgheru. Problema pieselor de schimb e pe deplin rezolvată tocmai pentru că 80-90 la sută dintre ele sint asigurate de atelierul mecanic propriu. Anual se asimilează 30-40 repere din import (nu e chiar așa mult, mi s-a spus, căci în război are 5.000 de repere), de asta beneficiază și centrala și ministerul, unitățile similare din întreaga țară rezolvîndu-si și ele, în acest fel, problemele. În unitate lucrează 4.000 de oameni dintre care aproape o treime sint în fiecare noapte la lucru. Producția schimbului III nu este inferioară nici cantitativ nici calitativ celei din alte schimburi, ba uneori, atunci cînd sint la lucru colective ca acela al maistrului Ciobică, se obțin chiar producții record.

Noaptea nu se destrămase cînd, încercîndu-mi șansa, am oprit o mașină care mergea spre Suceava. Bucuros să nu facă drumul singur, soferul m-a îmbrît, în dulcele grai moldovenesc, să-i povestesc cîte ceva, de unde vin, de ce am plecat așa de dimineață. I-am spus că am fost la niste oameni cunoscuți, apropiați chiar, că i-am lăsat bine. Dar tare degrabă trebuie să ajungeți la Suceava, m-a ispitit în continuare. Probabil că începeți devreme lucrul și vă era teamă că intîrziati. Că acum, pe-aici, pe la noi, nu-i da săgă cu intîrzierile. Cînd nu te-astepti, vin tot felul de controale. Și cu trebuie s-ajung la bază devreme că dacă nu mă-nțorc tot azi cu materialele e poznă mare. Dar am să vă lasîntii pe dumneavoastră dacă-i în drum, că poate intîrziati. I-am multumit și i-am spus să mă lase aproape de centru. De acolo pînă la hotel am să merg pe jos.

CONSTANTIN DUMITRU ■

Oameni în schimbul de noapte

La orele 22.00, la poarta Filaturii de In și Cîneapă din Fălticeni nu e multimea de oameni la care te-ai aștepta, deși acum este momentul care marchează trecerea de la schimbul II la schimbul III. Unde sint, totuși, oamenii? În fabrică, desigur. Cei din schimbul II, abia peste cîteva minute vor pași grăbiți spre autobuzele care-i așteaptă sau vor porni pe jos spre casele din apropiere, cei din schimbul de noapte au trecut, mai grăbiți chiar, cu bune minute în urmă, spre locurile lor de muncă.

N-am văzut această scenă de la poarta întreprinderii fălticene, dar am putut să mi-o imaginez cu ușurință fiind, înainte de orele 22.00 și o bună parte a schimbului III, în mijlocul celor care fac ca utilajele să meargă aici continuu. Mergînd prin secții, împreună cu inginerul șef Ion Slutu care, locuind în apropiere, mai trece, așa cîte un ceas două, și după amiaza și seara tirziu prin întreprindere, și cu Dorina Botez, secretara comitetului de partid care, după ce a lucrat ea însăși 12 ani la o mașină, nu poate să nu vadă și seara, din cînd în cînd, adică zilnic, „ce mai fac fetele”, am stat de vorbă cu femei și bărbați, majoritatea tineri, alegîndu-i absolut la întîmplare, identitatea lor unică fiind, la acest ceas al serii tirzii, doar munca.

Genoveva Nistoreasa, de opt ani țesătoare în întreprindere, începe schimbul de noapte la orele 21.55. O întreb: de ce? Simplu, îmi răspunde. Mașina nu trebuie să stea, o lau în primire, vîd dacă merge, colegă din schimbul II îmi mai spune cîte ceva. Alături, firăreasa Mariana Lungu, din schimbul II, încă n-a plecat la 22.05. Trebuie să stabilească producția, să urmărească aprovizionarea cu materie primă, ajută fetele la luarea în primire a războaielor. Tot din acest motiv, vine un pic mai devreme în schimb. Lucrează aici tot de 8 ani, are un băiețel de 5 ani, acum doarme desigur, e la pîrînti. Maistrul Gheorghe Ștefănoaia venise la serviciu la 21.45, el coordonează zona de mașini de țesut fără suveică și trebuie să fie sigur că la orele 22.00 schimbul produce. Aflu de la inginerul șef că stau de vorbă cu cel mai bun maistru, un talentat organizator dar și un om inventiv. El a realizat un dispozitiv care înlocuiește firele de margine din sulul final. Se micșorează, astfel, tensiunea de la liziera țesăturii, se reduce substanțial numărul de ruperi, crește productivitatea muncii.

Către miezul nopții, după ce mișcările oamenilor căpătaseră o liniștită uniformitate marcată de torsul egal al războaielor, am stat de vorbă, în biroul său plin de hirtii, scheme și calcule, cu inginerul Cezar Maștei, șeful schimbului țesătorie. B. El a fost cîtăva vreme muncitor aici, înainte de facultate. De șapte ani, o dată la trei săptămîni, lucrează, împreună cu oamenii săi, în schimbul de noapte. Cu oamenii maistrului Vasile Ciobică, mă corectează el, pentru că și eu sint om al maistrului Ciobică. În șase ani de cînd lucrez cu acest maistru, am învățat de la el multe, mai ales lucruri care nu se pot în-

Cînd vrednicia înscamnă inteligență

- În hîrtuilele gazetărești cu unii dintre contemporanii lui, Argehezi constata cu oarecare maliție că „nici o morală nu cuprinde porunca: fii inteligent!”. În vremea mai nouă, a progresului tehnic pe cale de a face ca lumea să treacă într-o nouă vîrstă a istoriei ei, în această lume în care calculatorul, bunăoară, a ajuns în multe locuri o prezență cotidiană, să se fi păstrat oare intactă realitatea pe seama căreia poetul făcea amintita observație? Să spunem doar atît, că există cu siguranță și o morală a muncii, determinată de nevoia de eficiență a acesteia, și cel puțin dintr-o asemenea perspectivă este mai limpede astăzi decît oricînd că prețul crescut al inteligenței e reflectat chiar în statutul ei de cheie a progresului.

Dotarea cu calculatoare din ce în ce mai rapide și cu o memorie tot mai cuprinzătoare nu este însă suficientă, se știe prea bine, calculatorul e doar un instrument care lucrează numai așa cum știi să lucrezi cu el și după cum te pricepi să-i folosești disponibilitățile. Dacă ști ce să-i ceri, el poate fi un ajutor prețios. Dacă nu, nu. El poate fi inteligent, dar exact în măsura în care este inteligent omul care-l folosește. Și unii știu, dar alții poate că abia urmează să afle, la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru tehnica de calcul și informatică există o secție care se numește chiar așa, „Biblioteca Națională de Programe”.

„Utilizarea eficientă a echipamentului existent — ne spune Nicolae Badea-Dincă, directorul științific al institutului — impune constituirea, folosirea și dezvoltarea unui fond de produse-program generalizabile, de înaltă calitate și cu o mare fiabilitate. Iar experiența a demonstrat că abordarea ansamblului de probleme al sistemului informatic din întreprinderea modernă se realizează rapid și eficient prin folosirea unor programe concepute în instituții specializate în elaborarea de software. Institutul nostru a cîștigat o bogată experiență și capacitatea de a rezolva orice problemă pe profilul său de activitate, atît prin lucrările efectuate în beneficiul a sute de unități economico-sociale din țară, cît și prin livrările și implementările de programe de bază și aplicative asociate livrărilor de sisteme de calcul în R.D.G., Cehoslovacia, Ungaria, U.R.S.S., China, Siria, India, R.F.G. sau Austria. Programele elaborate aici sint fructul inventivității, al creativității unor specialiști renumiți și ele sint structurale pe domeniile principale ale științei și tehnologiei, al conducerii tehnico-economice a întreprinderilor și centralelor industriale, ale conducerii activităților specifice diverselor ramuri ale economiei sau ale conducerii activității în profil teritorial. Mai adaug că programele acestea

sint supuse unor teste riguroase de funcționalitate și că ele sint omologate potrivit unor standarde naționale și internaționale”.

Bineînțeles, în cadrul acestei Bibliotecii Naționale există și programe elaborate de alte unități de informatică din țară — din centrele teritoriale de calcul, din institutele de învățămînt superior sau din unitățile de cercetare și de producție — dar ca să ajungă și să rămîna aici este necesar ca ele să treacă de riguroasele teste de care amintea directorul științific al institutului. Și după cum ne spune Ladislau Gaspar, șef de secție, o condiție este și ca programul respectiv să poată fi utilizat de cel puțin 5 ori. Astfel au fost selectate, pentru a fi valorificate mai bine, aproximativ 1.000 de programe. Însă odată ajuns în Biblioteca Națională, un program nu rămîne acolo decît dacă și merită locul. Dacă timp de doi ani el nu mai este solicitat, urmează trecerea lui în arhivă iar institutul nu-l mai menționează în catalogul de programe editat anual și trimis beneficiarilor lui. În linia întâi, așadar, sint păstrate doar programele cu grad mare de utilizare, programele pentru care cererile sint mai frecvente. Și trebuie să spunem că, anual, institutul primește peste 20.000 de cereri de programe. Iar așa cum ne spune la rîndul lui Alexandru Birsănescu, din colectivul de marketing-contractare a programelor, în cazul în care ofertele din catalogul institutului nu sint suficiente pentru îndeplinirea sarcinilor complexe ale unei unități, institutul angajează comenzi de-a realiza programe și sisteme „la cheie” pentru diverși beneficiari și pentru o gamă largă de cerințe specifice ale acestora.

Fără program, un calculator este — cum s-a spus despre el fără menajamente — „marele idiot”. Dar printr-un program adecvat, aceeași mașinărie gingașă se însuflețește și dă o valoare nouă muncii înțelese ca inteligență, asigurînd și o răsplată pe măsura acestei munci. Răsplata rezultă din chiar productivitatea crescută a muncii și din nivelul superior de competitivitate al produsului realizat. Și dacă informația vehiculată de calculator este pentru lumea modernă, cum s-a spus, ceea ce drumul a fost pentru romani, înțelegem că ea reprezintă un mijloc de-a înainta și de-a-l ajuta pe om să-si facă simțită prezența într-un spațiu în care munca înțeleasă doar în sensul ei fizic nu-l mai poate cuprinde. În acest spațiu, cu fiecare tentativă reușită de-a lăsa pe seama mașinilor ceea ce este repetitiv în munca lui, omul își afirmă însușirea lui cea mai de preț, capacitatea de a crea.

D. CONSTANTINESCU ■

Cei doi poli ai recoltelor record: laboratorul și ogorul

Miraculoasele animale ale Rușetului

„Cross-breed” s-ar traduce, conform Dicționarului limbii engleze prin cuvintele: corcitură, metis, hibrid. Specialiștii „Stațiunii de cercetare și producție pentru creșterea ovinelor” Rușetu, termenul le sugerează, de niste ani buni, un tip de oaie, Cross-Breed, pe care, în mod organizat, ei l-au obținut în data de 14.10.1985.

Cross-Breed-ul acesta de „tip Rușetu”, nu e alta decât Tigăia Bărgănelului nostru, mai mare, mai frumoasă, mai fină în cojocul inobilat de înrudită cu semenele sale Romney-Marsh și Corriedale, aduse de peste mări și țări. N-a fost decât o primă etapă a unei cercetări ce începuse cu ani în urmă și-și propunea să pună bazele ameliorării în ritm rapid a ovinelor cu lină semifină. Cu ochii în șapte părți — și nu este deloc o figură de stil, noua populație de ovine fiind crescută pe baza a șapte linii zootehnice — specialiștii au aplicat selecția riguroasă, peste care au trecut cu succes doar patru linii, adică cele ce-și fixaseră noile caractere: o bună adaptabilitate la condițiile pedoclimatice, creșterea producției de lină cu 35 la sută față de rasa maternă, uniformitatea lungimii și finetii firului în cojoc, cu valori atinând 10-12 centimetri la șuviță și 29-32 microni grosimea firului — însușiri ale raselor amelioratoare Corriedale și Romney-Marsh. Au fost, fără îndoială, rezultate fără precedent pentru Tigăia românească, așa înrît, în toamna lui 1985 noua populație de ovine cu lină semifină, de tip Cross-Breed, era omologată sub numele de Rasa Rușetu. Conștiința însă de sarcină ce stău în fața cercetărilor zootehnice în etapa actuală — sporirea productivității raselor de ovine autohtone și formarea unor noi tipuri, calitativ superioare, specialiștii au considerat acest prim succes doar un punct de plecare în dirijarea creației naturii. Pătrunzând din zi în zi mai adânc tainele ce guvernează existența organismului viu, au fixat jocul genelor în aceeași direcție de ridicare a potențialului productiv. Principala sursă de material biologic au fost pentru o vreme rasele Merinos Caucazian, Stavropol și Ascanian, din care s-a născut o nouă mioară, mai mare, mai grațioasă, mai cirilionată. Ți se prezintă sub numele Rușetu-2 și o distingi ușor de predecesoarele-i surate prin constituția robustă și cojocul cîntărind în medie 7-8 kilograme, dar ajungând deseori la 12-14 kilograme, berbecii bătînd suta în greutate. Pe ce se merge acum? Lucrîndu-se mereu cu centimetrul și micronul, cercetarea de la Rușetu urmărește ideea producerii de lină superfină de tip Merinos, aur pentru industria textilă, cu fir să nu depășească 21 microni în grosime, crescînd mereu lungimea. În multe țări ce practică prin tradiție creșterea oilor, rentabilizarea exploatarei înseamnă doar producția de lină. Prin cercetare, această unilateralitate poate fi înălturată. „La indicația dată de conducerea superioară de partid, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, activitatea

noastră de cercetare a urmărit crearea unui nou tip de ovine, specializat pentru producția de lapte — 260 litri pe lactație, dar ajungînd și la variante de 440 litri” — declară directorul Stațiunii, dr. Dragoș Barbu. S-a pornit din nou la o încrucișare complexă. Rasa Awassi a contribuit cu producția mare de lapte. Mărirea prolificității, îmbunătățirea calității cojocului, dezvoltarea masei corporale au fost însușirile transmise de rasa Friza. Tigăia a completat însușirile mioarei de Rușetu cu caracteristici la fel de importante: rezistență și adaptabilitate la condițiile de mediu. Generații de metisi moștenesc fenotipic și genotipic tot ceea ce au avut mai valoros rasele maternă și paternă. „În momentul de față”, precizează inginerul Silviu Mladin, secretarul științific al Stațiunii, ne preocupăm consolidarea acestei populații și căutăm o variantă mai bună de încrucișare a celor trei rase — Friza, Awassi, Tigăie. Apoi, crearea unei noi populații de ovine specializate pentru producția de carne, reprezintă un alt obiectiv al cercetării noastre. Ideea de unde s-a plecat la obținerea populației de carne a fost finalizarea unor produși cu precocitate mare, cu însușiri ale „carcasei” deosebite, cu miros specific mult diminuat. Greutatea corporală de 37-40 kg este atinsă într-un timp cu mult mai scurt decât la rasele indigene, formele corporale frumos rotunjite fiind moștenirea dată de rasa parentală, Suffolk. Populația nu s-a consolidat pe deplin, cercetările fiind de dată recentă, așa încît se continuă ameliorarea prin metodele selecției și ale încrucișării, în laboratoare și pe pajiști, specialiștii Rușetului schimbînd, ori de cîte ori e nevoie, halatul alb al cercetătorului cu cizmele de cauciuc ale fermierului.

Deși Stațiunea de la Rușetu s-a specializat de o bună bucată de vreme în crearea a noi rase de ovine, oamenii au considerat a fi o datorie a lor în a-și îndrepta căutările și spre alte direcții. „Albul de Rușetu”, creat în cadrul Fermei de selecție porcine, se deosebește și el de vechiul rimător, precum mioara Rușetu — 2 de bătrîna Tigăie ruginită. Dincolo de rusticitate, robustețe, rezistență la boli și la climatul arid al Bărgănelului, interesul pentru acest nou nucleu de porci este deplin justificat prin precocitatea lor în furajare mixtă. Cu alte cuvinte, Albul de Rușetu prosperă cu un meniu conținînd mai ales furaje suculente și masă verde.

Mare furnizor de materialului reproducător de înaltă calitate nu doar în județ, ci în întreaga țară, Stațiunea din Rușetu Buzăului, a cărei primă preocupare rămîne totuși blînda mioară, a făcut ca, în cîteva ani să dispară aproape cu desăvîrșire de pe pășune modesta Tigăie crescută de generații și generații de păstori. În locul ei, își conturează astăzi silueta plină de robustețe, ce i-a păstrat doar ceea ce merita cu adevărat — rezistența — la care s-au adăugat prin miracolul științei, alte și alte neprețuite calități.

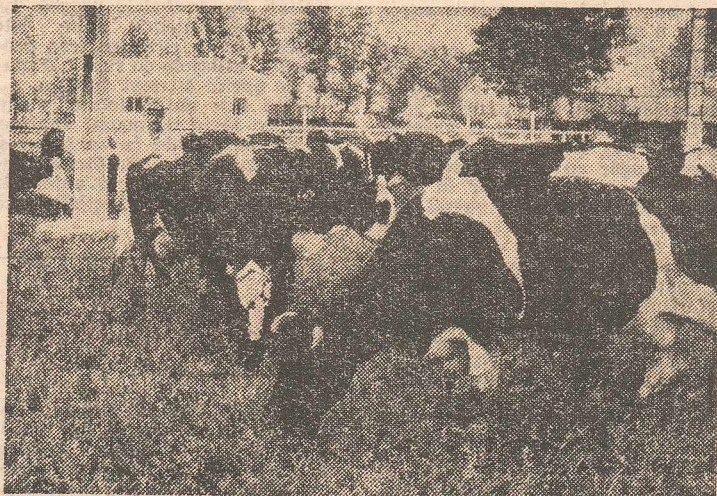
LIANA MOLNAR ■

Chirurgie pe un fir de usturoi

În încăperea plutea acel iz specific de sterilizare și fete cu măști de tifon pe față „decupau” sub microscop cu bisturie și pensete fragmente de țesut de mărirea micronilor, care apoi erau implantate în medii artificiale, într-o adevărată plantație de eprubete încălzite de neon. O sală de chirurgie? Nu, ci doar laboratorul de bio-

tehnologii din Institutul de Cercetări pentru Legumicultură și Floricultură de la Vidra. De fapt, „pacienții” operați de biologul Elisabeta Mirghis și echipa ei nu erau decât niste obișnuite fire de usturoi, crescute apoi „in vitro” și testate dacă nu sînt infestate cu virusi prin intermediul unor plante martor, și anume frunzele de lobodă. Se

realiza astfel o adevărată purificare pentru obținerea unui nucleu stoc de usturoi din care să se poartă la înmulțirea verigilor pentru producție. Microscopul compartimentat crează și ele impresia de clinică. În „rezervele” cu climatizarea finită în friu de panouri electronice cu numeroase alarme și reglaje, mazărea, fasolea, gogoșarii din ghivece sînt analizate din punctul de vedere al rezistenței la stresul produs de variațiile de temperatură și umiditate. Aici s-au obținut răsaduri care să facă față unor condiții de climă dure, care să permită economii de energie în sere. În urma unor astfel de studii, o linie de mazăre a fost cîlită să tină piept și unui frig de minus 15 grade, astfel că ea se poate semăna de toamnă și răsări mult mai timpuriu decât cea pusă în pămînt primăvara.

„Ochiul stăpînului îngrasă via”, ricală valabilă și la Complexul de vaci al I.A.S. Mihăilești.

Fotografie de VICTOR RADULESCU ■

Legumicultorii în halate albe au pătruns tot mai mult în teritoriile de mare rafinament ale științei.

„Cercetările institutului nostru se îndreaptă spre obținerea de soiuri și hibridi noi de legume caracterizate prin capacitate ridicată de producție, calitate superioară, adaptabilitate la condiții vitrege de climă, rezistență sporită la boli, spre producerea de semințe de elită și superelită pentru generalizarea în unitățile productive, precum și spre elaborarea și modernizarea tehnologiilor de cultură, adică acele tratamente ce trebuie aplicate de la semănat la recoltat, spune directorul Ștefan Răduică. După cum vedeți, diversificarea, calitatea, modernizarea, productivitatea, comandamentele ce stau în fața industriei sînt imperative și pentru fluxurile de producție ale legumiculturii.”

Directorul adjunct științific Ion Scurtu ne prezintă doar cîteva creații dintre cele peste 110 soiuri noi ce poartă semnătura de gînd a specialiștilor de la Vidra. Unirea este numele unei tomate, cum se zice, bună la toate, adică foarte gustoasă pentru consumul în stare proaspătă și aptă a fi industrializată ca pastă. Autorii care au scris povestea ei sînt inginerul Jan Poncu și Elisabeta Mirghis. Au încercat sute de combinații parentale pentru stabilirea celui mai indicat cuplu tată-mamă, au selecționat după multe cicluri biologice cei mai valoroși descendenți care să moștenească caracteristicile valoroase, au făcut reincrucișări pentru eliminarea unor „defecte de caracter”, au semănat mii de exemplare pentru culturile comparative. Și așa au trecut 10 ani în care pe Jan Poncu îl întîlneai mereu pe parcele cu refractometrul sub braț și cu un maldăr de fișe, fiecare cu 40 de rubrici de caracterizare pentru o singură tomată. Și pînă la urmă, roșia lor nu i-a făcut să reșească.

„Ea este consistentă, nu se înmoaie, prezintă rezistență la crăpare și la boala Alternaria, iar procentul de 5,7 de substanță uscată îi asigură un randament favorabil la industrializare, zice. Raportul echilibrat între zahăr și aciditate o recomandă și pentru salată și pentru bulion. Mai prezintă avantajul că tufa se culcă pe pămînt fără să mai fie necesare ele-

mente de susținere ce consumă material lemnos și sîrmă. Dispar și cele 4 operații migăloase de copilit căci tulpinile secundare nu mai trebuie „ciupite”, ele dînd producții ca cea principală. Anul trecut, ea s-a extins pe 7000 de hectare, productivitatea fiind în jur de 100 t/ha”. Soții Maria și Cornel Tănăsescu au creat și ei două soiuri de tomate de performanță, în care pe lîngă competență au semănat și multă inimă. Poate de aceea le-au și denumit Laura și Carolina după numele celor doi copii. Tomata semitîrzie Laura atinge 200 de grame, cu producții de 110 t/ha, emană numai sănătate și este excelentă pentru consum în stare proaspătă. Blonda Carolina, „roșia galbenă”, este cea mai gustoasă în salată dar și în piureul de tomate pentru copii unde aduce un mare aport vitaminic.

Scurtu. Dulce și aromat, fraged și suculent, cu pulpa groasă de 10-12 milimetri, i-a uimit pe specialiștii francezi cînd a umplut cu dimensiunile lui maxi o farfurie de supă. Prezintă o importantă rezistență la boli, asigură producții mari, de 55 t/ha, și este destinat industria-lizării sub formă tăiată în otet. Între Titan și minigogoșarul Simultan, la fel de cîrnos dar cu mai multe fructe pe aceeași tulpină, se întinde o întreagă familie de astfel de legume care se egalonează de la recoltarea timpurie pînă la cea tîrzie.”

La Vidra fiecare are ambiția de a plămădi din idei și mulți sudoare cite un soi nou de legumă calitativ superioară. Directorul Ștefan Răduică prin altoiri ingenioase a obținut o serie de pepeni de pînă la 45 kg, care aspiră la înscrierea în cartea englezească a recordurilor. Directorul adjunct Ion Scurtu finisează o nouă linie de mazăre. Ardeul Cosmin al Eugeniei Șuta, lung de 18 centimetri și mutînd acul cîntarului la 110 gr, este o delicatose sub formă coaptă, murat sau în otet și învinge net în meciul calității pe consacrata Capie, nu numai ca gust și frăgezime, dar și prin cele 7-9 fructe ce se maturează simultan pe aceeași tulpină.

Cercetătorii de la Vidra n-au avut grijă doar de cămările noastre, ci și de glăstrele și rondurile din parcuri. Alături de cîmpurile de varză și conopidă, narcisele, lălelele, trandafirii, irisi, petuniile, crățele, peste 200 de specii și soiuri îndelung ameliorate de inginerii Alexandrina Hăliș, într-un fermecător mozaic de culori și forme, aduc o boare de frumos din marile pînă-n noiembrie.

Atunci cînd sîntem în febra aprovizionării de toamnă sau ne odihnim privirea pe florile din sufragerie, să ne aducem aminte că, într-un institut din Bărgănel, specialiștii se apleacă cu migală și profesionalism asupra genelor pentru ca salata noastră să fie mai gustoasă și mai vitaminizată, pentru ca buchetul de petale să ne multumească mereu neadormita sete de gingașie.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

La Poenarii Burchi, după ploaie

De vreo oră ploaia încetase, iar norii, purtați de vînt, începuseră să se risipească. Vasilica Sandu — președintele C.A.P. Poenarii Burchi — prahoveancă get-beget, după cum mărturiseste — s-a înșeninat și dînsa, de parcă ar fi scăpat de-o grijă: — Bine că s-a oprit ploaia! Nouă, pentru astăzi, ne-a cam încurcat socoteliile; dacă ne-ar fi ocolit, am fi terminat prima coasă la fin, iar de miine continuam pe cîmp prașila a doua. Oricum, pînă în prezent, am reușit să obținem aproape 200 tone de fin. Și asta înseamnă ceva!

— Aveți pajiști întinse? Răspunsul vine cu oarecare întîrziere:

— Ce să vă spun? 40 de hectare nu înseamnă foarte mult. Dar dacă le gospodărești așa cum trebuie, de pe 40 de hectare se poate aduna cît de pe 60. Totul este să te preocupi, să încerci cu orice chip să obții cît mai mult. Noi am irigat întreaga suprafață, am reînșeninat, iar anul trecut, drept rezultat, am cîștigat finul de patru ori, avînd astfel asigurată în întregime hrana pentru toate animalele. Ar trebui, cred, să vedeți și ferma noastră zootehnică. Nu se află prea departe.

În sarea condusă de Maria Ciolacu-Tudor — o mătușică blîndă și veselă, care nu uită să-și mărturisească dragostea pentru animale — discuția nu se rezumă doar la preocupările legate de desfășurarea lucrărilor agricole de sezon: Vasilica Sandu povestește și despre oameni, despre atașamentul lor față de tot ce înseamnă „treburile obștei”, față de tot ce înseamnă interesul comun de a depune eforturi în vederea asigurării unor rezultate bune. Îi cunoaște pe fiecare în parte —

și dînsă e din sat — și găsește cuvinte de laudă pentru mulți dintre ei; pentru Ana Bazavan și fiul ei — Ion Bazavan, pentru Constanța Manea și Maria Gogoasă, ca și pentru alții care într-adevăr ar întregi o lungă listă de nume. Și mai povestește și despre o intîmplare deosebită, cu prilejul căreia totii oamenii din sat — bărbați și femei, tineri și vîrstnici — s-au ridicat ca unul pentru apărarea avutului obștei: cu cîteva ani, în urmă, într-o seară de toamnă, nori grei se adunaseră deasupra satului, iar către miezul nopții s-a declanșat ploaia. Vîntul s-a transformat într-o adevărată furtună. Acoperișul hambarelor C.A.P.-ului, ticsite cu cereale, a fost smuls ca o frunză și purtat de vînt la o distanță apreciabilă. Ploaia cu găleata. Zvonul s-a răspîndit în sat cu iuteala fulgerului. Nimeni nu a dormit în acea noapte, pînă cînd ultimul bob nu a fost pus la adăpost. Iar dimineata, aceiași oameni, de parcă nu se întîmplase nimic, au venit la muncă, la cîmp.

Cînd am ajuns la ferma zootehnică, unde, din capul locului se putea observa mîna bunului gospodar, am avut prilejul să-i întîlnesc și pe doi dintre „eroii” acestei întîmplări: pe Nicolae Iancu și Vasile Marin — și ei membri cooperatori, care, împreună cu echipa lor s-au apucat să construiască un nou grajd care va adăposti peste 100 de animale.

— Ceea ce vedeți, e numai un început — precizează Vasilica Sandu. Avem în perspectivă, însă, asigurarea unor condiții mai bune pentru toate animalele.

CONSTANTIN BALACIU ■

Eveniment de excepțională însemnătate al istoriei noastre, moment de strălucită sinteză și de ridicare la un nivel superior a multisecolare experiențe de luptă a poporului român, prin care au fost așezate bazele trănice ale programului național și social al evoluției României pe drumul dobândirii unității și independenței statale depline, al înnoirii și modernizării structurilor economico-sociale și politice, revoluția română de la 1848 a stărnit un puternic ecou internațional. S-a dat, în acest fel, încă o înaltă expresie interesului major stărnit dincolo de hotarele țărilor române de lupta pe care poporul nostru a desfășurat-o necurmat pentru edificarea propriului edificiu statal unitar, independent și întemeiat pe principii democratice, proprii evoluției moderne.

Desigur, pozițiile externe față de revoluția română au fost diferite, în funcție de interesele politice, de moment și de perspectivă, ale mediilor de informare și de decizie din diverse state. În țările cuprinse ele însele în suvoiul revoluționar, în deosebi în opinia publică progresistă, revoluția românilor a fost privită cu simpatie și aprobare, în timp ce reacția cabinetelor celor trei imperii absolutiste — otoman, habsburgic și țarist, bastioane ale contrarevoluției europene — a vădit îngrijorarea și teama față de izbînda revoluției, precum și intenția trecerii la brutale intervenții concertate, care, de altfel, s-au și produs.

Rezonanța internațională a revoluției române este atestată prin numeroase mărturii de factură și proveniență extrem de diverse: scrieri din epocă ale lui Karl Marx și Friedrich Engels, acte oficiale emise de cancelarii ale marilor puteri, rapoarte ale agenților consulari acreditați la București și Iași, însemnări ale unor personalități politice străine marțore oculare ale evenimentelor, știri, corespondențe și articole apărute în presa din numeroase țări ale continentului.

Ideea dominantă a ecurilor favorabile revoluției românești a constituit-o, faptul că marea ridicare la luptă a întregului popor român, deși se înscrisa în fluxul general al luptei popoarelor europene pentru triumful principiilor libertății, egalității și dreptății, s-a declanșat datorită unor **condiții specifice**, care au impus în prim-planul preocupărilor programatice și de acțiune politică **idealurile unității și independenței naționale-statale**. Sintetizînd aceste supreme aspirații, ziarul german „Allgemeine Zeitung” din 10/22 iunie 1848 scria că „poporul român din toate provinciile vrea să se unească într-o singură țară”. Alte organe, de presă, în deosebi cele franceze, acordați frecvent noțiunea de **România** ca reprezentînd denumirea viitorului stat național român unitar. Ziarul „La Réforme”, de pildă, exprima cu claritate, la 12/24 martie 1848, alt idealul **unității** românești — „Muntenii, moldovenii, transilvănenii își spun cu toții români, iar teritoriul atîta vreme marțor ducerilor lor este România” —, cit și pe acela al **independenței**, atunci cînd scria că națiunii române, „pentru meritul unei atît de nestrămătate iubiri de patrie și naționalitate, îi va fi dat... să înfigă stindardul independenței între Turcia și Rusia”. Tocmai pentru formularea hotărîții și curajoasă a acestor înalte țeluri naționale, ziarul „Le Courrier Français” din 29 noiembrie '11 de-

cembrie 1848 releva amploarea și radicalitatea luptei românilor, comparativ cu alte revoluții din Europa: „Căci, la Viena, la Berlin, la Napoli a fost o luptă de interes local; acolo s-a pus problema formei de guvernământ și principiul monarhiilor austriacă, prusiană și napolitană a fost amenințat în mod serios. Dimpotrivă, în provinciile de la Dunăre mișcarea revoluționară lua proporții europene; aici n-a fost o luptă între popor și tron, ci lupta liberalismului împotriva despotismului”.

Desfășurarea revoluției române, cu participarea largă, entuziasmată a maselor populare, a fost urmărită pas cu pas, fiecare moment de seamă al acesteia — cu deosebire adunările populare de la Iași, Blaj, Islaz și București, izbînda revoluției în Țara Românească, Muntenia, guvernarea revoluționară din Munții Apuseni, ca și rezistența față de intervențiile contrarevoluționare ale marilor puteri — fiind consemnat, interpretat și privit ca o componentă a procesului revoluționar unitar al tuturor românilor.

Începutul revoluției s-a produs, după cum este știut, la Iași, în ziua de 27 martie/8 a-

forum care a reunit peste 40 000 de români transilvăneni, ca și reprezentanți ai revoluționarilor munteni și moldoveni. „Cît privește aspectul exterior al acesteia mărețe adunări populare — a recunoscut însuși imputernicitul guvernului ungar, Mészáros Károly — așa ceva n-a prea văzut Europa”. Și, confirmînd aspirația cea mai scumpă a românilor, exprimată în cuvintele „Noi vrem să ne unim cu Țara!” el scria: „Trăiască libertatea! Trăiască Daco-România!” se auzea din toate părțile. La Blaj, releva Karl Marx, poporul „proclamă națiunea română, națiune independentă și parte integrantă a Transilvaniei, cu drepturile ce le conferă egalitatea și libertatea”.

Desfășurarea ulterioară a revoluției pe teritoriul Țării Românești, Transilvaniei, sub steagul programului de la Blaj, a fost amplu reflectată în presa europeană a timpului, evidențîndu-se în deosebi împotrivirea românilor față de actul abuziv al Dietei de la Cluj, formată din reprezentanții celor trei naționalități privilegiate (maghiari, secui și sași), care, la 17/29 mai 1848, decretase „unirea” Transilvaniei cu Ungaria, în pofida atitudinii atît de clar

care revoluția îi avea în masele populare. În zilele revoluției, scria „Wiener Zeitung” la 2/14 iulie 1848, Bucureștiul „nu mai era un oraș, ci o mare a bucuriei. Procesiuni și serbări populare se succedau unele după altele”.

O impresie deosebită a produs în afara țărilor române hotărîrea cu care poporul a apărut guvernul provizoriu în timpul celor două comploturi contrarevoluționare, din 19 iunie/1 iulie și 29 iunie/11 iulie 1848, definite de Karl Marx drept „o reacțiune violentă, de o cruzime lașă”. Relatări despre aceste evenimente au fost transmise din București guvernelor britanic și francez de către consulii Colquhoun și, respectiv, Hory, iar altele au fost publicate în „Allgemeine Zeitung”, „Wiener Zeitung”, „Le National” ș.a.

Rapoartele diplomatice, ca și relatările de presă au reflectat și temerile manifestate la București față de o iminentă intervenție represivă străină, a puterilor suzerane (Turcia) și protectorare (Rusia), intervenție facilitată și de lipsa oricărui sprijin practic din partea celorlalte puteri europene, care s-au declarat fie neutre (Anglia, potrivit deschiderii unui nou

excelente, în parte din pricina terenului muntos, în parte pentru că au în stăpînire majoritatea orașelor și cetăților”. Dar tot la fel de bine erau cunoscute și manevrele curților imperiale de la Viena și Petersburg de a desfășura o acțiune comună în vederea „pacificării” și a Țării Românești și a Transilvaniei, ele profitînd și de disensiunile dintre revoluționarii români și maghiari, provocate de atitudinea conducătorilor revoluției ungare care refuzau îndeplinirea cerințelor populației românești majoritare formulate în mai 1848 și reafirmate cu prilejul adunărilor naționale care au urmat.

În aceste condiții, înțelegerea româno-maghiară încheiată la 2/14 iulie 1849. La insistențele lui Nicolae Bălcescu, în numele emigrației revoluționare române, a venit prea tîrziu pentru a mai putea împiedica represia contrarevoluționară țaristo-habsburgică. Dar Avram Iancu și eroicii lui moși și-au păstrat nestînsă dorința libertății. În pofida ordinului din 26 august / 2 septembrie 1849 al baronului Wohlgemuth, guvernatorului Transilvaniei, pentru depunerea armelor, Avram Iancu, informa Parisul consulul Franței la București, Pouljade, „a refuzat, adăugînd că valahii nu vor depune armele decît după ce vor obține drepturile politice pentru care s-au ridicat”.

Prin programul revoluționar formulat, prin întreaga sa desfășurare, prin adeziunea unanimă a maselor populare, prin eroismul cu care poporul și-a apărât cuceririle revoluționare, subliniază secretarul general al partidului, tovarășul **NICOLAE CEAUSESCU**, revoluția română din 1848 „a făcut cunoscute lumii marea seale de libertate și neatințare a poporului român, voința sa de neînrînt de a scutura jugul asupririi sociale și al dominației străine, de a-și făuri o viață liberă și demnă, de a participa, alături de celelalte națiuni, la dezvoltarea civilizației umane”.

Înăbușirea revoluției române — receptată dincolo de hotare ca un „triumf” al forței brutale a imperiilor absolutiste otoman, habsburgic și țarist — n-a putut pune însă capăt luptei drepte a românilor, ca și a altor popoare asuprite, ce-și afirmau cu putere propria identitate națională și statală. În mod obiectiv, deci, revoluția trebuia continuată și ea a continuat, conducînd la împlinirea marilor obiective formulate cu atîtă claritate în 1848. A continuat, de asemenea, lupta revoluționară a numeroase alte popoare împotriva imperiilor asupritoare, confirmînd aprecierile și previziunile lui Karl Marx: „Începînd din 1789 hotarele revoluției înaintează neîncetat. Ultimele ei avansuri au fost Varșovia, Debrețin și București; avansurile viitoare revoluției trebuie să fie Petersburgul și Constantinopolul”. Atare previziuni aveau să fie confirmate de istorie, cu mențiunea că ordinea cronologică a fost inversă și că procesul a cuprins, treptat, toate imperiile absolutiste: sub puterile loviturii ale luptei popoarelor, mai întîi s-a dezagregat Imperiul otoman, apoi a căzut țarismul și s-a destrămat Imperiul habsburgic, dînd posibilitatea încununării victorioase a bătăliei pentru constituirea sau reintegrarea statelor naționale din centrul și sud-estul Europei, inclusiv făurirea statului național român unitar — visul de aur al generației ridicate la acțiune revoluționară energică, națională și socială, cu 140 de ani în urmă.

DR. VASILE NICULAE ■

„O revoluție de proporții europene”

prilie 1848, prin alcătuirea, de către o Comisie special constituită, a programului revoluționar intitulat **Petiția-proclamație**, definit de publicația franceză „Journal des Débats” din 20 aprilie/2 mai 1848 drept „o Charță moldavă”. Diverse alte organe de presă („Wiener Zeitung”, „Giornale del Regno delle Due Sicilie”, „Le National” ș.a.) au ținut la curent opinia publică din statele Europei cu conținutul programului revoluționar, cu adeziunea poporului la ideile revoluției, cu reacția represivă brutală a domnitorului Mihail Sturdza, bazat pe sprijinul țarist, cu odiseea conducătorilor revoluției arestați sau siliți să ia drumul exilului. „O zi întreagă — scria ziarul francez „La Démocratie Pacifique” la 18/30 aprilie 1848 — din toate colțurile orașului, de la țară și chiar din județe, o mulțime de delegați au venit să aducă Comisiei adeziunea celor pe care-i reprezentau și să acopere această petiție cu semnături”. Prin aceasta, poporul „a dat într-o măsură atît de nobilă dovada forței, generozității și inteligenței sale la propășirea unor nemuritoare principii ale viitorului: libertate, egalitate, fraternitate”.

Contemporanii străini ai evenimentelor au sesizat și faptul că înăbușirea luptei în Țara Românească, Moldova nu a însemnat și stîngerea acțiunii revoluționare, care a continuat să se manifeste în acest principat sau în emigrație sub alte forme, lupta cuprinzînd apoi celelalte teritorii românești, în numele ideii-fortă, evidențiată și de Karl Marx — „restaurarea vechii Dacii”.

Momentul de amplitudine a fenomenului revoluționar în Țara Românească, Transilvania marea adunare națională de la Blaj din 3/15 — 5/17 mai 1848, a fost și el înregistrat în străinătate ca un veritabil forum popular, singurul îndreptățit să formuleze programul politic de luptă a românilor — **Puncturile națiunii române transilvane** —,

exprimată de români la Blaj. Chiar ziarul „Märzhus Tizenötödike”, din Pesta, era nevoit să aprecieze, la 14/26 mai 1848, că „în Ardeal, două puteri au să hotărască asupra soartei unirii: Dieta și poporul român. Dieta nu reprezintă decît cîteva sute de oameni — românimea înseamnă Ardealul întreg... Unirea Ardealului cu Ungaria, fără consimțămîntul românilor, e un lucru de care nici nu ne apucăm”.

O puternică rezonanță internațională au avut și evenimentele din Țara Românească, Muntenia, unde revoluția a izbîndit, instaurîndu-se, pentru mai bine de o sută de zile, guvernarea revoluționară. „Valahii — consemnau Karl Marx și Friedrich Engels la 21 iulie/1 august 1848 — răstoarnă vechiul guvern și pun în mod provizoriu în locul lui unul nou. Ei vor să schimbe în întregime vechiul sistem și să se organizeze după modelul popoarelor civilizate”, adică să-și făurească o patrie unită, independentă și întemeiată pe principii democratice.

Conținutul programului revoluționar formulat la Islaz și considerat, pe bună dreptate, veritabilă **Constituție** a țării, a fost repede cunoscut peste hotare, împreună cu intensă activitate a guvernului provizoriu — format din personalități care „reprezentau elita generației române a acelei epoci”, după cum scria J.H.A. Ubicini în însemnările de la fața locului, ce vor sta, mai tîrziu, la baza lucrării sale **Valahia — 1848** — pentru transpunerea în fapt a ideilor revoluției. Evenimentele de aici, aprecia, la 4/16 iulie 1848, „Le Siècle”, în articolul semnificativ intitulat **Revoluția din Moldo-Valahia**, „voiau să arate ce poate un popor mic și viteaz și bine organizat”, exprimîndu-și, totodată, convingerea că „principiile proclamate la București vor trăi”.

Dincolo de hotare s-a aflat și despre puternicul sprijin pe

conflict în sud-estul european), fie preocupate de rezolvarea propriilor probleme (Franța și Germania).

Mărturii externe evidențiau, totodată, măsurile luate de guvernul provizoriu pentru apărarea revoluției, în deosebi faptul că în țară a fost proclamată „ridicarea în masă a poporului”, „Poporul român — scria, la 31 septembrie / 12 octombrie 1848, „Journal des Débats” — văzîndu-se părăsit și trădat din toate părțile, s-a hotărît să ia o măsură extremă, care singură îl poate regura pentru a salva libertățile... Mobilizarea în masă a fost proclamată și voluntarii aleargă din toate părțile”.

La 13/25 septembrie 1848, consemna într-un raport consulul francez la București, Hory, „s-a auzit bubuind tunul turcilor. Populația, opunînd, o rezistență încăpățînată, deși neînarmată, la porțile orașului, a fost dată la o parte de cavalerie. Mai mulți oameni au fost muțiați de sabie și călcați în picioare de cai”. A urmat eroica rezistență din Dealul Spirii a ostașilor garnizoanei București, împreună cu compania de pompieri a căpitanului Pavel Zăgănescu, episod pe care Marx l-a numit „baia de sînge de la București”.

După înăbușirea revoluției în Țara Românească — Muntenia, prin intervenția otomană, urmată și de cea țaristă a revenit Țării Românești — Transilvania, acolo unde Avram Iancu transformase zona Munților Apuseni într-o puternică citadelă revoluționară românească, datorită de a duce mai departe lupta pentru afirmarea drepturilor legitime ale românilor. „Acest ținut al minelor (centre: Zlatna, Turda, Abrud) — scria Karl Marx — „devine centrul adevăratului război național”. Această situație era bine cunoscută peste hotare. În ziarul german „Neue Rheinische Zeitung” din 1/13 ianuarie 1849 Friedrich Engels aprecia, de pildă, că „românii ocupă poziții

Cer înalt deasupra Bicazului. În urmă Tarcăul, în față Ceahlăul. Jur-împrejur, ca într-o horă încremenită, munți străjuți de umbra lui Zamolxis.

Și peste toate omul. Undeva, o casă. Cu pletele albe, răsfrînte în vînt, ca de o goană călare, Gheorghe Stănescu ține cu mina teafără sapa, pe care în răstimpuri o petrece printre lujeri. Cu fiecare mișcare, trage parcă timpul după el. A împlinit zilele trecute 100 de ani. Un veac de istorie.

Pășește dirz și drept ca un patriarh al florilor de cîres. Ne poartă în casă. Miroase a gutui și cozonac. Graiul și-l poartă ca pe un fel de tandrețe: „Cîmpului nu-i pasă de clipa noastră de odihnă... Ne strecurăm printre amintiri. Teancuri de poze. „Asta-i băiatul cel mare, asta-i cel mic. Pensionari”. Și cu un fel de sfială mărturisită: „Să vă fac o cafea”. Încearcă să-mi ascund mizeria. Cîta știință va fi avînd omul acesta de curgerea ani-

lor? Ne privim. El cu îngăduință, eu cu evlavie. Îmi vine să-l întreb ceva de-a dreptul caraghios: cînd se culcă, cînd se scoală, dacă înghite pitule. Mai bine tac. Îmi va spune singur. Sorb din cafea. Tac și ascult. Roata veacului se pune în mișcare. Sună ca un testament rostit cu nedisimulată

lăsat o vreme așa. Cînd a ieșit era îmbrăcat în straie de dîmnică. În dreapta ținea uniformă veche, în stînga înțeleț. S-a oprit în spatele grădini. Undeva lângă Bistrița. A așezat uniformă în țarbă și s-a apucat de săpat. Cînd a isprăvit, a răsuflet ușurat. Îngropase acolo războiul.

țară a lui, și-și făcea tot felul de vise. Și ca să nu le uite, le desena în aer cîntînd toate cîntecele pe care le știa. Pe urmă au trecut Carpații. În localitățile eliberate, ardelenii îi înțîmplineau cu steaguri și flori. Cîntau cu toții „Deșteaptă-te române”. Clipa de aur a vieții sale a fost Alba Iulia: s-a a-

se. A făcut aici, rînd pe rînd, plîndrit, fasonat și corhănit, a crescut animale și a îngrijit cîmpul, a fost sortator și grădinar, contabil și timpilar. Viteazul oștean de la Mărășești și Alba Iulia, distins cu Virtutea Militară, a intrat în 1946 în partidul comunistilor. Așa a înțeles el să facă istorie. Aproape din obișnuință. Azi, în al 101-lea an, își îngrijește cu sîrg ograda, are televizor, radio, telefon, nu ține dietă, se culcă după tejuratul de noapte și se scoală la 7. Un anume secret al longevității nu are la îndemînă. Ce sînt dă tinerilor? Unul socratic. Să nu se ferească de înțelepciune. Dacă ar dori să pășească în mileniul trei? Sigur. Chiar dacă nu i se pare echitabil.

Ninge împăcat cu flori de cires în curtea țărănului Gh. Stănescu. În fața acestui bătrîn, ființa noastră se cutremură pînă în fîntina ei de suflet.

EUGEN TUREȘCHI ■

Un țăran român cît un veac de istorie

bucurie. Îl reproduc cu aproximație:

„S-a întors acasă buimac și mut. Tinea în mînă un cuiar cu lacătul ruginit. S-a lăsat îmbrățișat fără mare zarvă. A intrat în bucătărie și a cerut o găleată cu apă. I-au adus ciubărul o cămașă albă și haine curate. Mirosea ca și acum, a gutui și cozonac. Era cu aproape 70 de ani în urmă. L-au

Astfel s-a întors de pe front plutonierul Gh. Stănescu. Se înrolase în 1916 în Regimentul 15 infanterie.

Bătrînul imperiu se clătina. Nemții erau grăbiți. Voiau să-și bea cafeaua în Iași. Dar, se pare că n-au mai băut-o de loc. Pentru că graba lor n-a ținut decît pînă la Mărășești.

S-a întors pentru un timp acasă. Merga pe jos, într-o

flat acolo la Marea Unire de la 1 Decembrie 1918.

Gh. Stănescu, țăran român, suman, comanac, cîngătoare de piele. I-a suris și-și aleagă acest colț de pămînt, unde fiecare piatră, fiecare izvor are un tîlc povestit din gură în gură de la străbuni la nepoți și unde la tot pasul poezia și munca izvorăsc în forme mereu noi și mereu mai frumoase.

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

„Precizăm că, pe baza unor sesizări cu privire la activitatea cadrelor cu funcții de răspundere de la Direcția sanitară, Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Neamț a stabilit un colectiv de control în perioada 2-10 august 1987. A ieșit în evidență faptul că, în activitatea unor cadre de la Direcția sanitară, s-au manifestat neajunsuri pe linie financiar-contabilă, încadrarea și promovarea în muncă a personalului, acordarea asistenței și hranei bolnavilor etc. Concluziile controlului au fost examinate de Comitetul executiv al Consiliului popular al județului Neamț, în sedința din 19 august 1987, stabilindu-se măsuri pentru intrarea în legalitate. Totodată, directorul, directorul adjunct economic și contabilul șef au fost sancționați disciplinar cu diminuarea retribuției și a indemnizației de conducere iar șeful serviciului plan, organizare, retribuție, personal, juridic a fost eliberat din funcție și trecut pe post de executiv. Cu privire la pe-tent — Ungureanu Vasile din Piatra Neamț, str. V.I. Lenin, bloc 71, ap. 69 — precizăm că a fost încadrat în meseria de electrician la Spitalul județean în anul 1966, iar în octombrie 1987 s-a transferat în interesul serviciului la Cooperativa „Prestarea” Piatra Neamț. În 1987, acesta s-a declarat nemulțumit de faptul că Biroul executiv al Consiliului oamenilor muncii de la Direcția sanitară i-a schimbat locul de muncă (redistribuit) de la Atelierul de întreținere și reparații aparatură medicală, la laboratorul „Plantavorel”. Menționăm că, schimbarea locului de muncă a fost legală, în sensul că, s-a făcut în baza executării aceluiași contract de muncă, cu menținerea meseriei și retribuției, și că a fost în interesul unității”. Răspunsul este dat de Consiliul popular al județului Neamț — Comitetul executiv.

Pentru Clenciu Teodor, domiciliat în București, str. Panselelor nr. 4, bl. 145, ap. 88, Consiliul popular al sectorului 4 — Comitetul executiv răspunde: Analizându-se motivele invocate de petiționar, cu privire la cuantumul contribuției bănești, s-a constatat că acestea sunt întemeiate. În baza art. 32, art. 37, și art. 38 din Legea 1/1985, s-a admis contestația, stabilind o contribuție de 75 lei.

Este cunoscută, în lume și la noi, acțiunea celor 3 R — reciclare, recuperare, refolosire. Ceea ce ieri era o ipoteză, astăzi a devenit o certitudine. „A devenit, pentru unii dintre noi, ne scrie Alexandru Botezatu din București, o obișnuință de utilitate publică să stringem materiale refolosibile, în special hirtie, pe care să le predăm la centrele de colectare din cartier. Numai că, anul trecut ne-am polenit. Există la noi, în cartierul Militar, între centrul comercial Apusului și Policlinică, o tonetă de colectare a acestor materiale. Acum am ajuns în situația de a nu mai avea posibilitatea predării hirtiei. Toneta este ca și cum n-ar fi. Din toamna trecută tronează la ușa ei un lacăt. Culmea ironiei! Recuperarea unor materiale refolosibile într-o tonetă nefolosibilă. Cu toate că au trimis adrese și la Centrala de recuperare și la rafinare a materialelor refolosibile, acestea n-au reușit să „descuie” nici măcar nepăsarea celor în măsură să le răspundă, dărmite lacătul. V vorba cîntecului, de ti-ar spune... ușa ta...”

Consiliul popular al municipiului Dej, comunică următorul răspuns lui Pop Mircea din localitate: Hidrozolația de pe acoperișul blocului este deteriorată și acest lucru îl afectează atât pe petiționar cit și pe ceilalți locatari de la etajul 4. Această stare de lucruri se datorează în parte și locatarilor din bloc, care, fără discernămint și fără puțină grijă, au instalat antene de televizor, ceea ce a condus la distrugerea hidroizolației. Ea se va refăce de către întreprinderea de gospodărie comună și la localitatea Dej, până la data de 15 iunie 1988.”

Locatarii blocului 28, din str. Dr. Hatman nr. 5 scara B,

Scrisoare comentată

„Cine n-are bătrîni...”

să-i cumpere... Apelăm la înțelepciunea populară ori de cîte ori viața ne pune în fața unei situații deosebite, ori de cîte ori asociem bătrînețea cu singurătatea celor ce de-acum nu mai au puțină vreme de viață. Cel puțin nu cînd ai 87 de ani, faci înfăpt și-ți porți bătrînețea într-un baston. Trăiește mai mult singur, în apartamentul proprietate personală din strada Lăptărie, bloc 26, ap. 1, sector 2. Are o fiică care-i poartă de grijă și locuiește nu departe de casa lui. Ne spune că se numește Cătoiu Nicolae și că, de cînd s-a mutat aici, și-a pierdut liniștea. Ar putea să fie pentru cei din jurul său un motiv de respect, dar lucrurile nu stau așa, ci dimpotrivă. Nu a făcut nimănui rău și nu mai poate suporta reaua credință și neliniștea provocate de un grup de locatari din bloc. Fără nici un drept și fără nici un motiv anume. Nu-și dispută cu nimeni nici o cauză. Mai mult, părinții, ai căror copii sînt învățați la rele, nu au nici un scrupul de a-i face viața amară. Asemeni unui ciumat imi „sparg geamurile cu pietre, aruncă în mine cu pietre și cartofi stricați, vin la ușa mea și-mi strigă insulte grele și nemeritate, bat ziua și noaptea în tavan”. Dacă a încercat să ia calea legală de a-și dobîndi liniștea, apelînd la foruri competente, nu a făcut decît să pună paie pe foc și să-și atragă mai abilit răutățile și jignirile. Din „reclamagiu” nu-l scot. Constantin Ion și Natalia împreună cu administratorul blocului s-au folosit de niște procese-verbale neconcludente pentru o obținere achitarea. „Mută-te dacă nu-ți place” este deviza lor, lăudîndu-se că nimeni nu le poate face nimic deoarece au „relații”. Cei trei continuă campania de persecuții și calomnii, nestîngheriți, aducînd un om la capătul suportabilului: „În mai multe rînduri obligat să cer adăpost la rude și prieteni, am stat o lună de zile, în plină iarnă, cu geamurile sparte complet, astupate cu cîlți și de nenumărate ori inundat”. Oare cit rău poate să facă un om de 87 de ani „blindat” cu certificate medicale? Și miine este o zi, cînd putem întînde o mină unui om bătrîn și neajutorat, și miine este o zi, cînd putem deschide o ușă ca să dăm binețe sau să vedem dacă bătrînul mai trăiește. E o chestiune de educație și respect. Cine are bătrîni...

MARIA RADU

Rimnicu Vilcea, ne-au mai expediat o depesă și la începutul acestui an. Revin, cu o alta, pentru că organele locale n-au soluționat problema spațiului ocupat în mod abuziv de cetățeanul Vișan Constantin. Destinată pentru amenajarea unui loc de odihnă și recreere, el continuă să fie îngredit cu aceiași gard înalt, de aceeași poartă de fier ferecată, precum și cu aceeași baracă, un permanent focar de infecții, pentru cei ce locuiesc în această zonă. Deși în răspunsul primit se menționa că spațiul va deveni accesibil tuturor locatarilor, adevărul este altul. Acest colț de loc, nu numai că a îngredit un loc ce nu-i aparține, dar e și unul dintre cei ce tulbură conviețuirea socială, fiind amendat în repetate rînduri. Și, iată cum, un spațiu de odihnă și joacă, ajunge un motiv de dispută, de nervi și supărare, atunci cînd intervenția fermă lipsește.

Primim de la Ministerul Sănătății — Direcția asistenței medicale, răspunsuri așteptate de cei ce-au solicitat ajutor. Astfel, Direcțiile sanitare ale județelor Arad și respectiv Timiș vor interna în spitalele județene pe cei bolnavi, pentru stabilirea diagnosticului și instituirea unui tratament corespunzător. Sînt în această situație petenții: Ianoș Liubomir din Arad și Bujanschi Chiriță din Timișoara. Pentru Alenei Elena Ana din Buzău urmează ca, după spitalizare, să fie supusă examinării la Comisia de expertiză și recuperare medicală a capacității de muncă pentru a decide dacă este sau nu cazul, de a fi pensionată pentru invaliditate.

Într-una din zile, Vdoviceanu Nichifor din Tulcea și-a cumpărat un aspirator. Vinzătorul i-a făcut proba după care a plătit și a plecat acasă mulțumit. Nu după mult timp, a avut surpriza ca aparatul să se defecteze, în timp ce făcea curățenie. Fiind în garanție a mers la „Electrocasnica” o secție a Cooperativei meșteșugărești „Unirea”. Este rugat să-l lase și să revină peste două săptămîni. Timpul trece și cînd ajunge la unitate este sfătuit să mai aștepte, chiar 60 de zile, necesare ca să primească negație pentru a obține un aspirator nou. Dacă nu vrea așa, se poate adresa direct întreprinderii, producătoare pentru a-i rezolva problema. Nedumerirea petentului pare îndreptățită. Oricum i se poate întîmpla să fie ghinionist, dar de neînțeles este că tot cetățeanul este acela care umblă pentru remedierea lui.

Pe o distanță de nici 200 de m, începînd din str. Riului s-au adus tuburi pentru colectarea apei pluviale. Din păcate ele au rămas în faza de intenție, adică dispuse pe axul străzii fără a se fi executat legăturile la rigole. Așa se face că, nici pînă azi, apa de la ploaie nu este preluată de canalul montat. Să fi fost efectul apei de ploaie? Sau, dacă se pleacă de pe str. Riului să se dea și un sens propriu nu numai figurat al cuvîntului? Mai degrabă credem că pe cei de la I.J.C.L. Dolj i-a luat apa!

Cetățeanul Piticu Ion din comuna Pîrșcoveni, județul Olt, nu a reușit să plătească suma de 1100 lei, contravaloarea unor obligații contractuale neonorate în anul 1987. Conducerea biroului executiv al consiliului popular comunal a stabilit că petentul să fie scutit de plata acestei sume, intrucît este lipsit de posibilități materiale și locuiește singur împreună cu soția, ambii fiind în vîrstă și suferinzi și fără nici un sprijin. Răspuns primit din partea Consiliului popular al județului Olt.

Dancea Ion, pensionar, cu domiciliul în Sacoșu Turcesc, ne scrie că anul trecut, pe la sfîrșitul lui octombrie, cînd era la cules de porumb împreună cu soția, a venit acasă un tovarăș de la București. Acesta i-a întocmit un proces verbal de contravenție, în prezența soacrei, femeie la 80 de ani, prin care trebuia să achite suma de 590 lei. Motivul? Nu s-au prezentat abonamentele, nici noi, nici anulate, ale aparatelor de radio și televizor. E adevărat, posedă aceste acte, pentru radio din 1965, iar pentru televizor din 1976. Ele sînt însă valabile numai pînă în 1984 cînd s-au defectat și nu le-a mai reparat. Ceea ce l-a determinat să ceară anularea abonamentelor la oficiul poștal Sacoșu Turcesc. Cererea înregistrată cu nr. 023/24.04.1984. De atunci aparatele zac într-o cameră unde nu locuiește nimeni, și unde au fost văzute, de fapt, la data întocmirii procesului verbal. Demersurile făcute la Radioteleviziunea română din București, la Direcția județeană a poștelor și telecomunicațiilor Timiș, cu rugămintea de a-i anula amenda, n-au rezolvat nimic. Explicația e una singură: la anularea abonamentelor aparatele trebuiau sigilate. De cine și de ce nu s-a făcut? Sînt întrebări la care și acum petentul așteaptă un răspuns. Altfel dacă plătește cei 590 lei va trebui să achite în continuare și abonamentul tv și radio, pentru niște aparate defecte.

M.T.Tc. — Direcția generală a poștelor și telecomunicațiilor: În vederea efectuării convorbirilor telefonice interurbane automate solicitate de către public sau abonații telefonici, s-au creat condiții pentru instalarea unui post public automat interurban în localitatea dv. Răspuns adresat lui Zsilinszki Eugen din colonia Bod, bl. 1, ap. 1, județul Brașov.

Consiliul popular al județului Dolj: În urma analizei cu Consiliul popular Ciupercei Noi și Autobaza Calafat, s-a repus în circulație și cursa cu plecare la ora 5 din Ciupercei Noi, rezolvîndu-se solicitările lui Antonie Marin, Gabor Nicolae și Pirlogea Aurel din comuna mai sus menționată.

U.G.S.R. — Consiliul central: La intervenția Consiliului sindicatelor sanitare, municipiului București, Ioan Gheorghe din București, a primit concediul de odihnă începînd cu 15 aprilie 1988. S-a depus dosarul de pensionare pentru limită de vîrstă, urmînd să primească decizia de pensionare.

I.T.A. Alba: Conducătorii auto care efectuează cursele pentru elevii din localitatea Sard au fost prelucrați. În așa fel încît, să acorde prioritate la urcarea elevilor în autobuze, iar celorlalți categorii de călători să li se permită urcarea

în limita capacității rămase disponibile. (Răspuns formulat pentru grupul de 53 de părinți ai elevilor navetisti din satul Sard).

Pagină realizată de MARIA RADU BOGDAN

Poșta redacției

Pălsor Gheorghe — Timișoara: Trebuie. Vă dorim ca data viitoare, cu ajutorul medicului specialist pe care e bine să-l consultați din vreme, totul să decurgă normal. ● Vancea Nicoleta — Brăila: 1, 2, 3) Interesați-vă la cooperativa respectivă din localitate, nefiind vorba de-o scoală. 4) Nu. ● Niculena Iancu — loc. Cucuș (Olt): Ne pare rău, dar nu am înțeles nici scrisul dv. și cu atît mai puțin ceea ce ați vrut să ne comunicați. ● Alexandru Marinela — Constanța: Nu putem răspunde, pentru că nu știm exact despre ce e vorba. ● Asociația locatarilor nr. 44 — Ploiești: Reveniti, vă rugăm, cu întrebările. ● Ionescu Marcel — Craiova: Ne-ați trimis o scrisoare „unică”! Nu putem. ● Vlad Constantin — com. Pincești (Bacău): Ajutorul se acordă numai mamelor. ● Ciobanu Crișan — Tg. Jiu: Oricînd, dacă este anexă la contractul de muncă. ● Lupu Emil — Focșani: Adresați-vă Serviciului circulației al Miliției județene. ● Soare Nicolae — Rm. Vilcea: Ucenicia la loc de muncă este o formă a scolii profesionale în care elevii au statut de încadrati în producție. Conținutul pregătirii și drepturile absolvenților sînt aceleași ca la învățămîntul profesional. ● Sîncea Gheorghe — Oradea: Pe perioada serviciului militar nu se sistează plata ratelor la creditul acordat de stat pentru construirea apartamentului proprietate personală. Vor plăti giranții dv. ● Pantea Florica — Arad: Din verificările efectuate a reieșit că afirmațiile dv. nu corespund adevărului. ● Militaru Gh. Maria — com. Glodeni (Dimbovița): Ca să nu mai stați cu diploma în buzunar, nu mai refuzați posturile oferite. Orice început e bun, dacă doriți într-adevăr să munciți. ● Lăzăroiu I. Gheorghe — com. Aninoasa (Dimbovița): Conform Statutului C.A.P., nu aveți dreptul. ● Tănase Rodica — București: Fiind pe locul 2, situația dv. locativă va fi rezolvată în acest an. ● Constan-dache Chiriachița — Constanța: Deoarece fiul dv. își păstrează dreptul de folosință asupra suprafeței locative, va fi scutit de la plata cheltuielilor aferente consumului de apă, taxe de canalizare, ridicării gunoaielor menajere, vidanjării, consumului de energie electrică pentru iluminatul părților comune și pentru funcționarea hidroforului, urmare a unei cereri scrise către comitetul asociației locatarilor, anterior perioadei cit lipsește (Hotărîrea nr. 30/1983 a C.P.C.P., art. 13, lit. c). ● Nazarache Constantin — Filiași: Persoanele care domiciliază sau își stabilesc domiciliul ori reședința în România și dețin permise de conducere auto eliberate de alte state sînt obligate ca în termen de 30 zile să-și preschimbă. ● Zamfir Marin — București: Fiind absolvent al Liceului industrial Electronică, promovă 1978, sînteți considerat muncitor calificat în meseria respectivă, dovada calificării constituind-o diploma de absolvire a liceului și înscrierul din cartea de muncă. Dacă mai aveți și certificat de calificare în meseria de electromecanic și ambele meserii sînt utile producției, conducerea unității vă poate considera muncitor policalificat.

REGHINA VĂRVICI

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

POEM PENTRU PATRIE

Pridvor

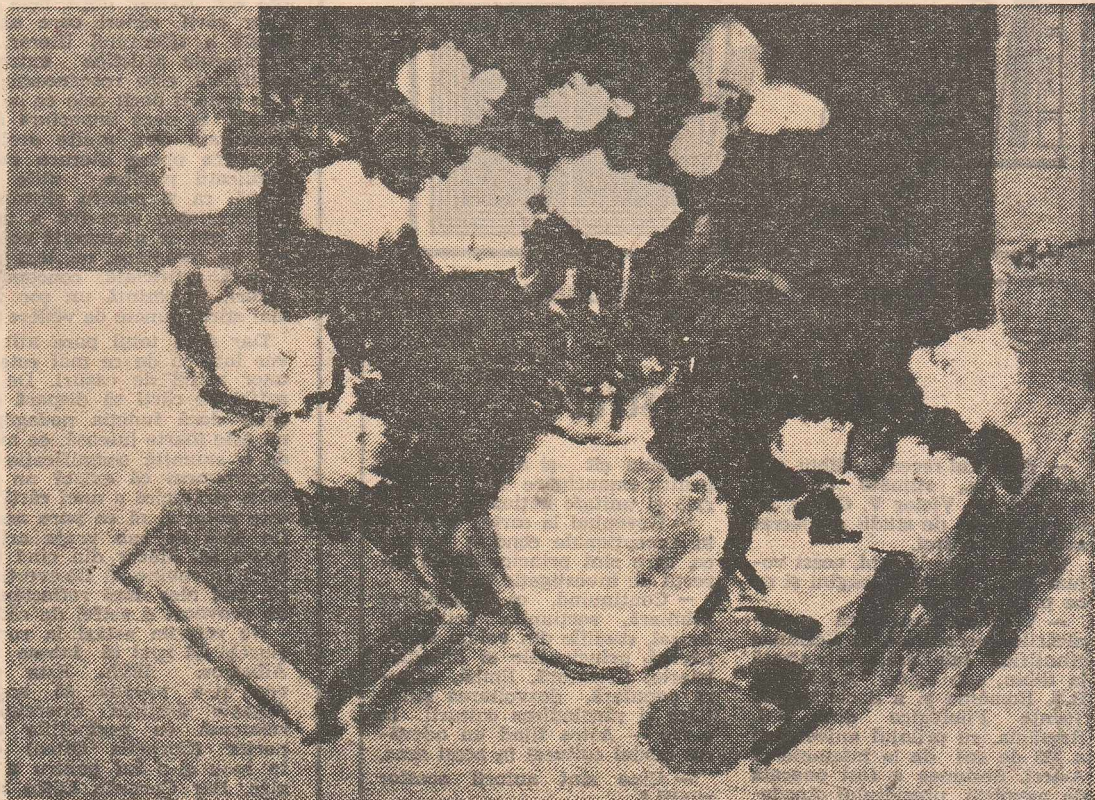
Laudă zilei de azi, în prefacerea
Efortului în piine, piinii în poezie.
Limpezindu-ne destinul prin cunoașterea
Rostului nostru de flăcăi vie

Brațelor deschise pridvoare
Să intre în cîntece soarele
Laudă frunții boltită-n ulcioare
Și setei ce-și naște izvoarele

Laudă elarului viu din semințele
Care ne-astern sub nadirul mînos
Adeverind visul veghei, conștiințele
Laolaltă și melodios

Omului laudă, de azi și de miine,
Sub aceleași stele visînd
Între poezie și piine
Pacea copiilor —
Viața etern renăscînd....

EUGEN EVU ■

VASILE GRIGORE ■

Printre locurile fericite din țară, unde tradiția exercită o presiune culturală asupra prezentului, conferindu-i specific, se numără, la loc de cinste și Reșița, mai bine zis tot orașul, unde eforturile de păstrare și continuă redimensionare a moștenirii artistice sînt demne de toată stima. Tradiționalele zile ale culturii la Reșița sînt printre cele mai prestigioase din țară, prin varietatea și actualitatea propunerilor și, mai ales, prin calitatea prestațiilor științifice, artistice, culturale. Este un merit incontestabil al organelor locale că această amplă manifestare culturală există la nivelul la care a ajuns cuprinzînd toată suprafața județului.

De fapt ce se petrece în acest județ, din punct de vedere cultural? Răspunsul a fost dat de cunoscutii sociologi dr. Carmen Furtună și dr. Nicolae Radu în scurta dar densă intervenție pe care au avut-o în cadrul unui simpozion pe tema „Tradiție și contemporaneitate în arta teatrală și muzicală”: „Carasul este o zonă care se industrializează în continuare, dar își păstrează tradițiile mai mult decît altele, avînd chiar tendința de a le reface, o zonă în care au apărut scriitori și poeți tărani autentici și, încă de multă vreme, o zonă în care muzeele se înmulțesc, conservînd conștiința istorică a locurilor.

O coloratură cu totul aparte

a dat însă ultimei ediții sărbătorirea a 170 de ani de la construirea primului teatru din țara noastră, la Oravița, teatru pe care Maria Nutu, secretar al Comitetului județean Caras-Severin al P.C.R. în deschiderea simpozionului închinat acestui eveniment, după ce a

cut și s-a întretinut tradiția unei vieți teatrale, cea mai veche din țara noastră. „Omul iubeste teatrul — a spus profesorul Ion Zamfirescu în intervenția sa — aparține unei comunități care dorește să existe.” Comunitatea era poporul român care dorea o scenă de la

buția și participarea cetățenilor. „De la înființarea teatrului, pe scena acestuia se joacă, se recită și se cîntă în trei limbi”, remarcă Rudolf Grăf, subliniind exemplul fericit de conlocuire între populațiile locului. Iată cum aprecia presa jocul actorilor, în spectacolele „Rusaliile” și „Cinel, Cinel” de V. Alecsandri: „Diletanții au fost remunerați cu adese și animoase aplauze din partea ascultătorilor” (Familia, 15 august 1878) „(...) și nu voiam să cred că pe bină sunt țărani care toată ziua sapă, și acum joacă așa de cu foc, așa de fidel” (Dreptatea, 9 septembrie 1815) „Servească-le răsplata, pentru osteneala lor, conștiința că au făcut un lucru folositor și plăcut societății românești care i-a răsplătit cu prezența sa foarte numeroasă” (Drapelul, 5 august 1902 — despre spectacolul „Arvinte și Peștelea”). Dar astăzi, tradiția teatrală în ce situație se află, aici, la Oravița? S-a continuat la același nivel calitativ? Actorii amatori de azi (diletanții de odinioară) sînt la înălțimea înaintașilor? Cu mare bucurie putem afirma că la Oravița, în Teatrul popular care ființează de peste trei decenii, animatori care și-au făcut un loc în conștiința publicului, au luptat ca această minunată tradiție să continue. Ei sînt, printre alții:

(Continuare în pag. 15)

TUDOR POPESCU ■

Tradițiile teatrului popular

remarcat că „minerii au înființat primul teatru românesc”, l-a numit „O casă de piatră a minții și sufletului”.

„Ideea zidirii unui edificiu teatral la Oravița s-a conturat în ajunul aniversării centenarului marcînd eliberarea Banatului de sub dominația otomană”, precizează Petru Călin, cercetător la „Muzeul de istorie al județului Caras-Severin”. Prin contribuție publică se construiesc acest edificiu cultural, pe drept cuvînt numit astăzi „perla a orașului”, spațiu cultural în care se desfășoară o bună parte din viața lui artistică. În acest lăcaș de cultură s-a năs-

cut și s-a întretinut tradiția limbii române, Teatrul dăinuie de aproape două secole, păstrîndu-și menirea culturală. În anul 1963, prin grija organelor de partid și de stat județene, cu contribuția substanțială a întreprinderilor și instituțiilor locale, clădirea reintră în renovare generală, fiind redată publicului sub forma sa actuală, o adevărată bijuterie arhitectonică. Pe această venerabilă scenă s-a păstrat și s-a cultivat tradiția teatrului diletant din Banat. Încă de la începutul secolului XIX (1806) la ființă la Oravița „Clubul diletanților” ale cărui spectacole se realizează prin contri-

Cîntarea României

Întîlnire cu Maramureșul

Acolo, la casa de veche datînd din alt veac, de la anul 1890, și ajunsă la Muzeul Satului din București, acolo sub streșina și pe prisma acelei case s-au întîlnit, după legi nescrise, fiii Maramureșului, aflați în Capitala țării. În lumina învîluitoare a primei duminici de vară — la 5 iunie — erau adunați acolo morosenii de toate vîrstele, în frunte cu moștenitorii, cu „coconii”, adică cu copiii lor.

Acolo, sub datina supraveghetoare a casei, mai plină ca oricînd de puterea tradiției maramureșene, acolo au sosit, ca la zi de praznic, invitații din zonele megieșe, sătmăreni, năsăudeni, bihoreni, sălăjeni, alături de ceilalți de pretutindeni din toată țara, iubitori ai Maramureșului istoric.

Îrumperea în sărbătoare s-a făcut prin morosenii cei mici, prinși în vestitul Ansamblu artistic al copiilor din Budești, însuflețit de profesorii Daniela și Petru Dunca, de Petru Șteiu și ceilalți dascăli ai nordului, primeniți de sumanele lor mîtoase, de pălăriile înstruțate, apoi le urmau „cocoanele”, cu zădiile înflorate de toate culorile pămîntului și ale cerului de-acasă. În vocea lor a răsunat acel cîntec cu aură ancestrală: „Horile, horile-mi plac”, amestecîndu-se cu tropotele opincarilor care „mestecau” pămîntul, ca la ceasul mare al sărbătorii.

La cea de a treia întîlnire a lor, aici, la Muzeul Satului, fiii Maramureșului au întărit prin cunoaștere spiritualitatea unui loc original, arătînd-o lumii așa cum s-a plămădit ea — în bucurie și în durere — ca viața însăși. Au mărturisit acest lucru creațiile în lemn, în țesături așe, în cîntece fără seamăn și în vorbe de omenie pentru veacuri. Dar Maramureșul e mai mult decît toate acestea la un loc, e, adică, încercare și rezistență și statornicie în ceea ce-i aparține ireductibil la altceva. Au spus aceste lucruri în rostirile lor cei prezenți la Muzeul Satului, în acest „loc al locurilor românești” (Jana Negoiță), au spus în cuvinte împătimate în frumos și de neuitat, arătînd puterea de substrat

(Continuare în pag. 15)

VASILE VETIȘANU ■

Să pătrunzi în spațiul fascinant al vegetației de la Tescani urmărit pretutindeni de fluidul sunetelor de pian, să vezi — s-ar putea spune „să simți” — piatra găsindu-și singură parca locul etern într-un monument așteptînd pe Enescu, să privești tablourile unei galerii de artă ce nu poate cuprinde decît o parte din ceea ce, mintea și inima artiștilor plastici care au trecut pe aici au lăsat pe pînză, să străbați încăperile unui muzeu în care poți întîlni cu emoție afișul premierei „Oedip” și fotografiile unor personalități care l-au cunoscut și pretuit pe Enescu așa cum pămîntul acesta și natura lui și lumina lui l-au pretuit pe Enescu, magicianul care a știut să transforme sufletul acestui pămînt într-o dimineată de sunete, de rouă și de lumină.

Totul poate fi spus în cuvînte, dar la Tescani se cuvine mai mult să privești și să asculți.

Copacii, iarba și florile, zidurile, toate îți pot transmite cîte ceva despre Enescu și despre cei ce au trecut pe aici, despre cei care au creat aici, despre cei care au mai adăugat un gînd și o împlinire de cîntare

chiar și din aerul pe care îl respiri.

Există la Tescani un loc deosebit, un loc care te face să te gîndești la viitor, un loc care îmbină într-un fel trecutul cu viitorul: este vorba despre un

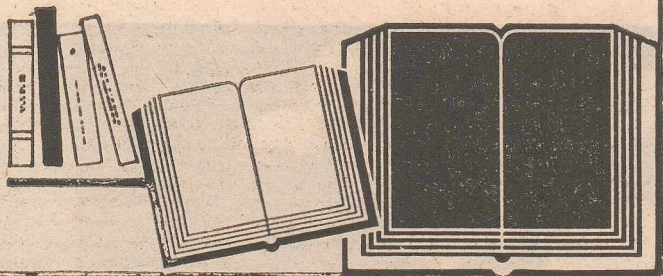
Enescu la Tescani

sau de vers sau de sunet uriașului univers spiritual născut la Tescani în timp. S-ar putea spune că Tescanii sînt în sine un poem, un poem în timp la care fiecare artist sau simplu om dăruit cu simțire și conștiință a adăugat măcar un vers prin simpla sa trecere ca un omagiu de gînd marilor înaintași. Fiindcă la Tescani o lecție de patriotism se învață firesc,

lăcaș ce va fi destinat în viitor unor concerte de muzică veche, un lăcaș restaurat în stil laic sau care, mai exact spus, se află în curs de restaurare și care va fi, prin specificul său, poate unul din puținele spații cu asemenea destinație de la noi din țară. Un spațiu gîndit și realizat pe măsura așezămîntului de cultură și creație de la Tescani. Un adevărat templu al muzicii în spațiul vegetal, artistic,

IOAN IACOB ■

VITRINA CĂRȚILOR

Convorbiri fără adăugiri

Constelația „Astrei“

— A apărut recent la Sibiu sub redacția dv., stimate tovarășe profesor dr. Victor V. Grecu, un masiv volum de studii consacrat activității Astrei.

Ce cuprinde, de fapt, acest volum de peste 500 de pagini și cu ce prilej a apărut?

— Volumul însumează comunicările prezentate la Sesiunea științifică jubiliară, organizată la Sibiu, sub egida Academiei R.S. România și a Societății de Științe Filologice din R.S. România, cu prilejul aniversării a 125 de ani de la întemeierea Astrei. Sesiunea a fost onorată de membrii prezidiului Academiei, acad. Radu P. Voinea, președintele Academiei, acad. Cristofor Simionescu, acad. Ștefan Pascu, vicepreședinti, acad. Caius Iacob, cit și de alte personalități științifice din țară.

— V-aș ruga să reamintiți cititorilor noștri rolul Asociației Astra în cultura română.

— „Asociațiunea Transilvană pentru Literatură Română și Cultura Poporului Român” a reprezentat cea mai importantă societate culturală a românilor transilvăneni, întrunind atribuțiile unei veritabile academii și îndeplinind menirea unui for politic care a polarizat conștiința și energiile naționale în lupta comună pentru realizarea Marii Uniri.

— Ce nume ale istoriei și culturii noastre au însușit activitatea Astrei?

— Pornind de la cititori — I. Pușcariu, A. Șaguna, G. Barițiu, T. Cipariu, Octavian Goga, Oct. C. Tăslăuanu, V. Goldiș, A.

Birceanu cit și alți militanți pentru emancipare social-culturală și unitate națională.

— Revenind la carte, apărută în excepționale condiții grafice, care sint principalele ei direcții de investigație?

— Continuând, ca și sesiunea jubiliară, secțiunile activității Astrei, studiile din volum sintetizează principalele ei direcții: istorie, literatură, limbă, cultură populară, dezvoltarea științelor și răspindirea culturii în mase — Astra fiind un adevărat model cultural în acest sens.

— Cine sint autorii acestor studii?

— Pe lângă personalitățile academice menționate, studiile semne de V. Curticeanu, Al. Dobres, A. Plămădeală, Marin Aiftincă, V. Crișan, L. Mărgărit, Crișan Mircioiu, I. Holhoș, de alte cadre universitare și cercetători de la diverse institute din țară, relevă cu competență și pasiune rolul național-cultural al Astrei.

— Care este semnificația acestei cărți în contextul culturii actuale?

— Volumul reprezintă cea mai bogată sinteză apărută până acum asupra activității Astrei, relevând generația contemporană patriotismul vibrant care a însușit pe înaintași în lupta pentru înfăptuirea idealurilor multiseculare ale poporului nostru, slujind ca pildă și îndemn urmașilor pentru continuarea nobilelor țeluri, cărora predecesorii noștri și-au închinat lupta și viața lor.

ION ZUBAȘCU ■

Cronica literară

de Romul Munteanu

Cu mijloace reportericești

Căile debutanților spre o literatură autentică pot să fie la fel de numeroase ca și posibilitățile lor de-a eșua. Un roman, de pildă, poate fi ratat prin tematica perimată, concepția despre viață, modul de structurare a intrigii, limbaj etc. Există, după cum se știe, căderi ale unor cărți, căderi care nu provin din lipsa totală a talentului literar, ci din cauza unei inteligențe artistice extrem de reduse. Un antitalent este recunoscut într-o carte după alte criterii decât cele ce se relevă într-o scriere ratată. Și dacă impostura artistică se cere a fi denunțată fără multe ocolisuri, ratarea unei ipotetice opere literare poate prileji unele explicații publice, utile pentru autorul în cauză, ca și pentru cititori în general. Dacă modernitatea excesivă a unei cărți literare se poate izbi de o anumită neînțelegere în procesul său de receptare, un text perimat, grefat pe o intrigă artificială, concepută ca un dosar de cazuri, reprezintă un soc prea mare pentru a mai stârni puncte de vedere diferite.

Dar dacă totul pare atât de clar, cititorii se vor întreba de ce mai este necesară discutarea unor astfel de cazuri. De ce nu sint lăsate astfel de cărți să dispară de la sine? Ei bine, chiar dacă funcția pedagogică a actului critic nu este foarte intensă, ea nu este cu totul lipsită de o anumită semnificație publică. Chiar dacă presupunem că există un singur om orbit de falsa strălucire a unei cărți neimplinite și acesta este autorul, ni se pare necesar ca și acesta să fie scos de sub vraja artificială stărnită de opera sa. Măcar din cînd în cînd ratarea unei cărți se cuvine să fie avertizatoare și pentru alții, mai ales dacă reflectăm asupra cauzelor ce au provocat o astfel de cădere.

Ne referim astăzi la romanul Monicăi Zvirjinschi *Să spui te iubesc o singură dată* (Ed. Albatros, 1988). Este evident că autoarea și-a propus să scrie un roman pedagogic destinat tineretului. În acest scop relatează ea peripețiile existenței unui reporter (Cornelia Oltea) care cutreieră țara în lung și-n lat pentru a culege știri unui ziar. Dar Cornelia Oltea nu este un gazetar oarecare. Ea este investită cu atribute de psiholog-educator, judecător în travesti, medic de igienă a sufletelor, salvator de vieți omenești etc. etc.

Autoarea și-a structurat romanul ca un dosar de cazuri exemplificatoare. Intriga nu poate avea o unitate sau continuitate decât prin liantul oferit de acest **personaj-supraom**, salvator de vieți omenești deviate de la traseele normale. Personajele apar și dispar după ce au ieșit din criză, pe scena romanului derulându-se mereu alte situații, grefate în diferite medii sociale, profesii, vîrste. De la munte până la mare, din Capitală până în provincie, de la școală până la circ, de la cupluri conjugale până la relațiile dintre tineri, de la tentativa de sinucidere până la reușita acesteia, de la iubire până la isteria mistică, de la șantier, până la redacție, în romanul Monicăi Zvirjinschi totul se derulează cu o viteză uluitoare, cheile de rezolvare a răului de către faimoasa femeie-reporter fiind extrem de numeroase. Și cînd terapia psihosocială practică de Cornelia Oltea nu dă rezultate, cazurile relatate de autoare se rezolvă în mod tragic, ici-colo fiind îngăduite cite o aminare, mai ales pentru unii tineri ce își iau un timp mai lung de gîndire pînă să întrezărească salvatoarea cale a binelui.

De fapt ne găsim în fața unor cazuri de psihologie sumară sau naivă, a unor procese superficiale de conștiință sau a unor clișee literare de care romanul românesc s-a debarasat prin mari eforturi, lipsite de elocvență pentru autoare.

Pentru edificarea cititorilor se cuvine să enumerăm măcar o parte din aceste cazuri, asemănătoare cu clasicele convertiri de conștiință. Aura, sora Cornelinei Oltea, fuge de acasă, de lângă soț și copil și vine să găsească înțelegere la viteaza reporterișă, ce mai adăpostește un caz în propria-i casă. Cazul doi este cel al Adelinei. Ea încercase să se sinucidă cu somnifere, fiindcă a căzut la examenele de treaptă, a părăsit-o prietenul și nu o înțelegeau părinții. Mama bețivă, tatăl în amor extra-conjugal și fiica în stare de criză. Oltea își începe ancheta socio-pedagogică și Adelinea dă vagi semne de ameliorare. Aura are lecția de viață sub ochi și se întoarce acasă lângă soțul excesiv de preocupat doar de profesie, fără să-l mai caute pe el (celălalt), deși ispita fusese extrem de mare.

Camera-stilou se mută în alt mediu de unde Cornelia colectase un altfel de caz, criza conjugală avînd temeiuri religioase. O căsătorie se mărită cu un om al muncii. Convertită de nași la bapști, aceasta îi refuză soțului dragostea, face forme grave de psihopatie, soțul o înșală și ea se aruncă de la etaj. Epilogul trebuie să fie el însuși exemplificator, oia răstăcită n-a putut fi salvată, iar soțul rămîne cu un copil și o vagă căință. De la cuplurile individuale care strică idealul existenței-pereche, Monica Zvirjinschi se îndreaptă cu entuziasm spre terapia cazurilor de psihologie colectivă. Școala, profesorii, părinții, elevii, șantierul par să reprezinte mediile cele mai elocvente pentru ilustrarea lecțiilor educative oferite de un **roman pedagogic**. Așa că la chemarea unei eleve (Minodora) care avea necazuri în familie din cauză că era îndrăgostită, Cornelia Oltea răspunde prompt la apel. „Apelează la dumnea-voastră, scrie Minodora, fiindcă am văzut că aveți înțelegere pentru problemele noastre ale tinerilor. Ajutați-mă, între mine și D. s-a ridicat un zid, din ziua în care eu nu am mai fost capabilă să-i întind mina în fața colegilor și să-i ascult eventualele explicații.”

Nucleul conflictual de suprafață este evident. Elevii unei școli au plecat pe șantier la Porțile de Fier II. În cele din urmă citiva băieți s-au repleat, acoperiți de certificatele medicale procurate de părinți. De aici pornesc conflictele derivate. Fetele nu-i primesc pe colegi la muncă din sere. Încercarea unora dintre aceștia de-a merge mai tîrziu pe șantier se izbește de ostilitatea colegilor. De aici rezultă prietenii stricate, idile întrerupte, decepții față de părinții excoșivi de ocrotitori etc. Totul durează pînă apare faimoasa Cornelia Oltea în școală, unde discută cu profesorii și părinții și îi duce pe copii pe șantier cu excepția lui Rex (Narcis).

Rețeta literară și pedagogică a autoarei este gata să se împlinească. Mai trebuie izbăvit de mama rapace copilul Roberto și dat să lucreze cu Titi circarul. Mai trebuie salvată din capcana iubirii însăși Cornelia, pianistul de altădată revenind în oraș (căsătorit) dar cu vechea sa pasiune.

Se mai face un drum pe la o gospodărie colectivă, unde nașa Cornelia salvează viața unei mame. Să mai adăugăm și micile intersticii despre viața redacțională și colecția de cazuri a Monicăi Zvirjinschi se încheie. Istorie a unui reporter în acțiune. **Să spui te iubesc o singură dată** este un roman scris cu mijloace reportericești. Dacă fiecare carte are o reverie, ei bine, reveria Monicăi Zvirjinschi din acest roman este realizarea unei lumi mai bune.

Din păcate un roman are o funcție educativă cînd este investit cu o forță literară. Or, **cartea** Monicăi Zvirjinschi este infraliteratură.

Vitrina artelor

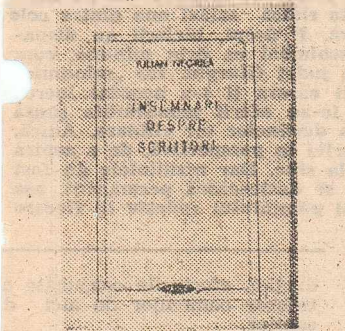
Muzică

Debut

În urmă cu 7-8 ani, ascultam o absolventă, **Lena Vieru**, interpretînd — sub conducerea maestrului Emanuel Elenescu — Concertul în Sol major pentru pian și orchestră de Maurice Ravel. Intre timp, Lena Vieru a cîntat cu aproape toate filarmonicile din țară iar destul de recent, în R.F.G., a obținut și un premiu de înalt răsunet internațional, în genul muzicii de cameră. Iată-o astăzi pe afișul concertului susținut cu orchestra simfonică a Radioteleviziunii Române, aflată sub bagheta oaspelului ceh **Josef Hřincir** interpretînd tot Ravel, de această dată Concertul în Re major pentru mîna stîngă, pentru pian și orchestră, op. 7/1, pentru pian și orchestră, op. 7/2, pentru pian și orchestră, op. 7/3, pentru pian și orchestră, op. 7/4, pentru pian și orchestră, op. 7/5, pentru pian și orchestră, op. 7/6, pentru pian și orchestră, op. 7/7, pentru pian și orchestră, op. 7/8, pentru pian și orchestră, op. 7/9, pentru pian și orchestră, op. 7/10, pentru pian și orchestră, op. 7/11, pentru pian și orchestră, op. 7/12, pentru pian și orchestră, op. 7/13, pentru pian și orchestră, op. 7/14, pentru pian și orchestră, op. 7/15, pentru pian și orchestră, op. 7/16, pentru pian și orchestră, op. 7/17, pentru pian și orchestră, op. 7/18, pentru pian și orchestră, op. 7/19, pentru pian și orchestră, op. 7/20, pentru pian și orchestră, op. 7/21, pentru pian și orchestră, op. 7/22, pentru pian și orchestră, op. 7/23, pentru pian și orchestră, op. 7/24, pentru pian și orchestră, op. 7/25, pentru pian și orchestră, op. 7/26, pentru pian și orchestră, op. 7/27, pentru pian și orchestră, op. 7/28, pentru pian și orchestră, op. 7/29, pentru pian și orchestră, op. 7/30, pentru pian și orchestră, op. 7/31, pentru pian și orchestră, op. 7/32, pentru pian și orchestră, op. 7/33, pentru pian și orchestră, op. 7/34, pentru pian și orchestră, op. 7/35, pentru pian și orchestră, op. 7/36, pentru pian și orchestră, op. 7/37, pentru pian și orchestră, op. 7/38, pentru pian și orchestră, op. 7/39, pentru pian și orchestră, op. 7/40, pentru pian și orchestră, op. 7/41, pentru pian și orchestră, op. 7/42, pentru pian și orchestră, op. 7/43, pentru pian și orchestră, op. 7/44, pentru pian și orchestră, op. 7/45, pentru pian și orchestră, op. 7/46, pentru pian și orchestră, op. 7/47, pentru pian și orchestră, op. 7/48, pentru pian și orchestră, op. 7/49, pentru pian și orchestră, op. 7/50, pentru pian și orchestră, op. 7/51, pentru pian și orchestră, op. 7/52, pentru pian și orchestră, op. 7/53, pentru pian și orchestră, op. 7/54, pentru pian și orchestră, op. 7/55, pentru pian și orchestră, op. 7/56, pentru pian și orchestră, op. 7/57, pentru pian și orchestră, op. 7/58, pentru pian și orchestră, op. 7/59, pentru pian și orchestră, op. 7/60, pentru pian și orchestră, op. 7/61, pentru pian și orchestră, op. 7/62, pentru pian și orchestră, op. 7/63, pentru pian și orchestră, op. 7/64, pentru pian și orchestră, op. 7/65, pentru pian și orchestră, op. 7/66, pentru pian și orchestră, op. 7/67, pentru pian și orchestră, op. 7/68, pentru pian și orchestră, op. 7/69, pentru pian și orchestră, op. 7/70, pentru pian și orchestră, op. 7/71, pentru pian și orchestră, op. 7/72, pentru pian și orchestră, op. 7/73, pentru pian și orchestră, op. 7/74, pentru pian și orchestră, op. 7/75, pentru pian și orchestră, op. 7/76, pentru pian și orchestră, op. 7/77, pentru pian și orchestră, op. 7/78, pentru pian și orchestră, op. 7/79, pentru pian și orchestră, op. 7/80, pentru pian și orchestră, op. 7/81, pentru pian și orchestră, op. 7/82, pentru pian și orchestră, op. 7/83, pentru pian și orchestră, op. 7/84, pentru pian și orchestră, op. 7/85, pentru pian și orchestră, op. 7/86, pentru pian și orchestră, op. 7/87, pentru pian și orchestră, op. 7/88, pentru pian și orchestră, op. 7/89, pentru pian și orchestră, op. 7/90, pentru pian și orchestră, op. 7/91, pentru pian și orchestră, op. 7/92, pentru pian și orchestră, op. 7/93, pentru pian și orchestră, op. 7/94, pentru pian și orchestră, op. 7/95, pentru pian și orchestră, op. 7/96, pentru pian și orchestră, op. 7/97, pentru pian și orchestră, op. 7/98, pentru pian și orchestră, op. 7/99, pentru pian și orchestră, op. 7/100, pentru pian și orchestră, op. 7/101, pentru pian și orchestră, op. 7/102, pentru pian și orchestră, op. 7/103, pentru pian și orchestră, op. 7/104, pentru pian și orchestră, op. 7/105, pentru pian și orchestră, op. 7/106, pentru pian și orchestră, op. 7/107, pentru pian și orchestră, op. 7/108, pentru pian și orchestră, op. 7/109, pentru pian și orchestră, op. 7/110, pentru pian și orchestră, op. 7/111, pentru pian și orchestră, op. 7/112, pentru pian și orchestră, op. 7/113, pentru pian și orchestră, op. 7/114, pentru pian și orchestră, op. 7/115, pentru pian și orchestră, op. 7/116, pentru pian și orchestră, op. 7/117, pentru pian și orchestră, op. 7/118, pentru pian și orchestră, op. 7/119, pentru pian și orchestră, op. 7/120, pentru pian și orchestră, op. 7/121, pentru pian și orchestră, op. 7/122, pentru pian și orchestră, op. 7/123, pentru pian și orchestră, op. 7/124, pentru pian și orchestră, op. 7/125, pentru pian și orchestră, op. 7/126, pentru pian și orchestră, op. 7/127, pentru pian și orchestră, op. 7/128, pentru pian și orchestră, op. 7/129, pentru pian și orchestră, op. 7/130, pentru pian și orchestră, op. 7/131, pentru pian și orchestră, op. 7/132, pentru pian și orchestră, op. 7/133, pentru pian și orchestră, op. 7/134, pentru pian și orchestră, op. 7/135, pentru pian și orchestră, op. 7/136, pentru pian și orchestră, op. 7/137, pentru pian și orchestră, op. 7/138, pentru pian și orchestră, op. 7/139, pentru pian și orchestră, op. 7/140, pentru pian și orchestră, op. 7/141, pentru pian și orchestră, op. 7/142, pentru pian și orchestră, op. 7/143, pentru pian și orchestră, op. 7/144, pentru pian și orchestră, op. 7/145, pentru pian și orchestră, op. 7/146, pentru pian și orchestră, op. 7/147, pentru pian și orchestră, op. 7/148, pentru pian și orchestră, op. 7/149, pentru pian și orchestră, op. 7/150, pentru pian și orchestră, op. 7/151, pentru pian și orchestră, op. 7/152, pentru pian și orchestră, op. 7/153, pentru pian și orchestră, op. 7/154, pentru pian și orchestră, op. 7/155, pentru pian și orchestră, op. 7/156, pentru pian și orchestră, op. 7/157, pentru pian și orchestră, op. 7/158, pentru pian și orchestră, op. 7/159, pentru pian și orchestră, op. 7/160, pentru pian și orchestră, op. 7/161, pentru pian și orchestră, op. 7/162, pentru pian și orchestră, op. 7/163, pentru pian și orchestră, op. 7/164, pentru pian și orchestră, op. 7/165, pentru pian și orchestră, op. 7/166, pentru pian și orchestră, op. 7/167, pentru pian și orchestră, op. 7/168, pentru pian și orchestră, op. 7/169, pentru pian și orchestră, op. 7/170, pentru pian și orchestră, op. 7/171, pentru pian și orchestră, op. 7/172, pentru pian și orchestră, op. 7/173, pentru pian și orchestră, op. 7/174, pentru pian și orchestră, op. 7/175, pentru pian și orchestră, op. 7/176, pentru pian și orchestră, op. 7/177, pentru pian și orchestră, op. 7/178, pentru pian și orchestră, op. 7/179, pentru pian și orchestră, op. 7/180, pentru pian și orchestră, op. 7/181, pentru pian și orchestră, op. 7/182, pentru pian și orchestră, op. 7/183, pentru pian și orchestră, op. 7/184, pentru pian și orchestră, op. 7/185, pentru pian și orchestră, op. 7/186, pentru pian și orchestră, op. 7/187, pentru pian și orchestră, op. 7/188, pentru pian și orchestră, op. 7/189, pentru pian și orchestră, op. 7/190, pentru pian și orchestră, op. 7/191, pentru pian și orchestră, op. 7/192, pentru pian și orchestră, op. 7/193, pentru pian și orchestră, op. 7/194, pentru pian și orchestră, op. 7/195, pentru pian și orchestră, op. 7/196, pentru pian și orchestră, op. 7/197, pentru pian și orchestră, op. 7/198, pentru pian și orchestră, op. 7/199, pentru pian și orchestră, op. 7/200, pentru pian și orchestră, op. 7/201, pentru pian și orchestră, op. 7/202, pentru pian și orchestră, op. 7/203, pentru pian și orchestră, op. 7/204, pentru pian și orchestră, op. 7/205, pentru pian și orchestră, op. 7/206, pentru pian și orchestră, op. 7/207, pentru pian și orchestră, op. 7/208, pentru pian și orchestră, op. 7/209, pentru pian și orchestră, op. 7/210, pentru pian și orchestră, op. 7/211, pentru pian și orchestră, op. 7/212, pentru pian și orchestră, op. 7/213, pentru pian și orchestră, op. 7/214, pentru pian și orchestră, op. 7/215, pentru pian și orchestră, op. 7/216, pentru pian și orchestră, op. 7/217, pentru pian și orchestră, op. 7/218, pentru pian și orchestră, op. 7/219, pentru pian și orchestră, op. 7/220, pentru pian și orchestră, op. 7/221, pentru pian și orchestră, op. 7/222, pentru pian și orchestră, op. 7/223, pentru pian și orchestră, op. 7/224, pentru pian și orchestră, op. 7/225, pentru pian și orchestră, op. 7/226, pentru pian și orchestră, op. 7/227, pentru pian și orchestră, op. 7/228, pentru pian și orchestră, op. 7/229, pentru pian și orchestră, op. 7/230, pentru pian și orchestră, op. 7/231, pentru pian și orchestră, op. 7/232, pentru pian și orchestră, op. 7/233, pentru pian și orchestră, op. 7/234, pentru pian și orchestră, op. 7/235, pentru pian și orchestră, op. 7/236, pentru pian și orchestră, op. 7/237, pentru pian și orchestră, op. 7/238, pentru pian și orchestră, op. 7/239, pentru pian și orchestră, op. 7/240, pentru pian și orchestră, op. 7/241, pentru pian și orchestră, op. 7/242, pentru pian și orchestră, op. 7/243, pentru pian și orchestră, op. 7/244, pentru pian și orchestră, op. 7/245, pentru pian și orchestră, op. 7/246, pentru pian și orchestră, op. 7/247, pentru pian și orchestră, op. 7/248, pentru pian și orchestră, op. 7/249, pentru pian și orchestră, op. 7/250, pentru pian și orchestră, op. 7/251, pentru pian și orchestră, op. 7/252, pentru pian și orchestră, op. 7/253, pentru pian și orchestră, op. 7/254, pentru pian și orchestră, op. 7/255, pentru pian și orchestră, op. 7/256, pentru pian și orchestră, op. 7/257, pentru pian și orchestră, op. 7/258, pentru pian și orchestră, op. 7/259, pentru pian și orchestră, op. 7/260, pentru pian și orchestră, op. 7/261, pentru pian și orchestră, op. 7/262, pentru pian și orchestră, op. 7/263, pentru pian și orchestră, op. 7/264, pentru pian și orchestră, op. 7/265, pentru pian și orchestră, op. 7/266, pentru pian și orchestră, op. 7/267, pentru pian și orchestră, op. 7/268, pentru pian și orchestră, op. 7/269, pentru pian și orchestră, op. 7/270, pentru pian și orchestră, op. 7/271, pentru pian și orchestră, op. 7/272, pentru pian și orchestră, op. 7/273, pentru pian și orchestră, op. 7/274, pentru pian și orchestră, op. 7/275, pentru pian și orchestră, op. 7/276, pentru pian și orchestră, op. 7/277, pentru pian și orchestră, op. 7/278, pentru pian și orchestră, op. 7/279, pentru pian și orchestră, op. 7/280, pentru pian și orchestră, op. 7/281, pentru pian și orchestră, op. 7/282, pentru pian și orchestră, op. 7/283, pentru pian și orchestră, op. 7/284, pentru pian și orchestră, op. 7/285, pentru pian și orchestră, op. 7/286, pentru pian și orchestră, op. 7/287, pentru pian și orchestră, op. 7/288, pentru pian și orchestră, op. 7/289, pentru pian și orchestră, op. 7/290, pentru pian și orchestră, op. 7/291, pentru pian și orchestră, op. 7/292, pentru pian și orchestră, op. 7/293, pentru pian și orchestră, op. 7/294, pentru pian și orchestră, op. 7/295, pentru pian și orchestră, op. 7/296, pentru pian și orchestră, op. 7/297, pentru pian și orchestră, op. 7/298, pentru pian și orchestră, op. 7/299, pentru pian și orchestră, op. 7/300, pentru pian și orchestră, op. 7/301, pentru pian și orchestră, op. 7/302, pentru pian și orchestră, op. 7/303, pentru pian și orchestră, op. 7/304, pentru pian și orchestră, op. 7/305, pentru pian și orchestră, op. 7/306, pentru pian și orchestră, op. 7/307, pentru pian și orchestră, op. 7/308, pentru pian și orchestră, op. 7/309, pentru pian și orchestră, op. 7/310, pentru pian și orchestră, op. 7/311, pentru pian și orchestră, op. 7/312, pentru pian și orchestră, op. 7/313, pentru pian și orchestră, op. 7/314, pentru pian și orchestră, op. 7/315, pentru pian și orchestră, op. 7/316, pentru pian și orchestră, op. 7/317, pentru pian și orchestră, op. 7/318, pentru pian și orchestră, op. 7/319, pentru pian și orchestră, op. 7/320, pentru pian și orchestră, op. 7/321, pentru pian și orchestră, op. 7/322, pentru pian și orchestră, op. 7/323, pentru pian și orchestră, op. 7/324, pentru pian și orchestră, op. 7/325, pentru pian și orchestră, op. 7/326, pentru pian și orchestră, op. 7/327, pentru pian și orchestră, op. 7/328, pentru pian și orchestră, op. 7/329, pentru pian și orchestră, op. 7/330, pentru pian și orchestră, op. 7/331, pentru pian și orchestră, op. 7/332, pentru pian și orchestră, op. 7/333, pentru pian și orchestră, op. 7/334, pentru pian și orchestră, op. 7/335, pentru pian și orchestră, op. 7/336, pentru pian și orchestră, op. 7/337, pentru pian și orchestră, op. 7/338, pentru pian și orchestră, op. 7/339, pentru pian și orchestră, op. 7/340, pentru pian și orchestră, op. 7/341, pentru pian și orchestră, op. 7/342, pentru pian și orchestră, op. 7/343, pentru pian și orchestră, op. 7/344, pentru pian și orchestră, op. 7/345, pentru pian și orchestră, op. 7/346, pentru pian și orchestră, op. 7/347, pentru pian și orchestră, op. 7/348, pentru pian și orchestră, op. 7/349, pentru pian și orchestră, op. 7/350, pentru pian și orchestră, op. 7/351, pentru pian și orchestră, op. 7/352, pentru pian și orchestră, op. 7/353, pentru pian și orchestră, op. 7/354, pentru pian și orchestră, op. 7/355, pentru pian și orchestră, op. 7/356, pentru pian și orchestră, op. 7/357, pentru pian și orchestră, op. 7/358, pentru pian și orchestră, op. 7/359, pentru pian și orchestră, op. 7/360, pentru pian și orchestră, op. 7/361, pentru pian și orchestră, op. 7/362, pentru pian și orchestră, op. 7/363, pentru pian și orchestră, op. 7/364, pentru pian și orchestră, op. 7/365, pentru pian și orchestră, op. 7/366, pentru pian și orchestră, op. 7/367, pentru pian și orchestră, op. 7/368, pentru pian și orchestră, op. 7/369, pentru pian și orchestră, op. 7/370, pentru pian și orchestră, op. 7/371, pentru pian și orchestră, op. 7/372, pentru pian și orchestră, op. 7/373, pentru pian și orchestră, op. 7/374, pentru pian și orchestră, op. 7/375, pentru pian și orchestră, op. 7/376, pentru pian și orchestră, op. 7/377, pentru pian și orchestră, op. 7/378, pentru pian și orchestră, op. 7/379, pentru pian și orchestră, op. 7/380, pentru pian și orchestră, op. 7/381, pentru pian și orchestră, op. 7/382, pentru pian și orchestră, op. 7/383, pentru pian și orchestră, op. 7/384, pentru pian și orchestră, op. 7/385, pentru pian și orchestră, op. 7/386, pentru pian și orchestră, op. 7/387, pentru pian și orchestră, op. 7/388, pentru pian și orchestră, op. 7/389, pentru pian și orchestră, op. 7/390, pentru pian și orchestră, op. 7/391, pentru pian și orchestră, op. 7/392, pentru pian și orchestră, op. 7/393, pentru pian și orchestră, op. 7/394, pentru pian și orchestră, op. 7/395, pentru pian și orchestră, op. 7/396, pentru pian și orchestră, op. 7/397, pentru pian și orchestră, op. 7/398, pentru pian și orchestră, op. 7/399, pentru pian și orchestră, op. 7/400, pentru pian și orchestră, op. 7/401, pentru pian și orchestră, op. 7/402, pentru pian și orchestră, op. 7/403, pentru pian și orchestră, op. 7/404, pentru pian și orchestră, op. 7/405, pentru pian și orchestră, op. 7/406, pentru pian și orchestră, op. 7/407, pentru pian și orchestră, op. 7/408, pentru pian și orchestră, op. 7/409, pentru pian și orchestră, op. 7/410, pentru pian și orchestră, op. 7/411, pentru pian și orchestră, op. 7/412, pentru pian și orchestră, op. 7/413, pentru pian și orchestră, op. 7/414, pentru pian și orchestră, op. 7/415, pentru pian și orchestră, op. 7/416, pentru pian și orchestră, op. 7/417, pentru pian și orchestră, op. 7/418, pentru pian și orchestră, op. 7/419, pentru pian și orchestră, op. 7/420, pentru pian și orchestră, op. 7/421, pentru pian și orchestră, op. 7/422, pentru pian și orchestră, op. 7/423, pentru pian și orchestră, op. 7/424, pentru pian și orchestră, op. 7/425, pentru pian și orchestră, op. 7/426, pentru pian și orchestră, op. 7/427, pentru pian și orchestră, op. 7/428, pentru pian și orchestră, op. 7/429, pentru pian și orchestră, op. 7/430, pentru pian și orchestră, op. 7/431, pentru pian și orchestră, op. 7/432, pentru pian și orchestră, op. 7/433, pentru pian și orchestră, op. 7/434, pentru pian și orchestră, op. 7/435, pentru pian și orchestră, op. 7/436, pentru pian și orchestră, op. 7/437, pentru pian și orchestră, op. 7/438, pentru pian și orchestră, op. 7/439, pentru pian și orchestră, op. 7/440, pentru pian și orchestră, op. 7/441, pentru pian și orchestră, op. 7/442, pentru pian și orchestră, op. 7/443, pentru pian și orchestră, op. 7/444, pentru pian și orchestră, op. 7/445, pentru pian și orchestră, op. 7/446, pentru pian și orchestră, op. 7/447, pentru pian și orchestră, op. 7/448, pentru pian și orchestră, op. 7/449, pentru pian și orchestră, op. 7/450, pentru pian și orchestră, op. 7/451, pentru pian și orchestră, op. 7/452, pentru pian și orchestră, op. 7/453, pentru pian și orchestră, op. 7/454, pentru pian și orchestră, op. 7/455, pentru pian și orchestră, op. 7/456, pentru pian și orchestră, op. 7/457, pentru pian și orchestră, op. 7/458, pentru pian și orchestră, op. 7/459, pentru pian și orchestră, op. 7/460, pentru pian și orchestră, op. 7/461, pentru pian și orchestră, op. 7/462, pentru pian și orchestră, op. 7/463, pentru pian și orchestră, op. 7/464, pentru pian și orchestră, op. 7/465, pentru pian și orchestră, op. 7/466, pentru pian și orchestră, op. 7/467, pentru pian și orchestră, op. 7/468, pentru pian și orchestră, op. 7/469, pentru pian și orchestră, op. 7/470, pentru pian și orchestră, op. 7/471, pentru pian și orchestră, op. 7/472, pentru pian și orchestră, op. 7/473, pentru pian și orchestră, op. 7/474, pentru pian și orchestră, op. 7/475, pentru pian și orchestră, op. 7/476, pentru pian și orchestră, op. 7/477, pentru pian și orchestră, op. 7/478, pentru pian și orchestră, op. 7/479, pentru pian și orchestră, op. 7/480, pentru pian și orchestră, op. 7/481, pentru pian și orchestră, op. 7/482, pentru pian și orchestră, op. 7/483, pentru pian și orchestră, op. 7/484, pentru pian și orchestră, op. 7/485, pentru pian și orchestră, op. 7/486, pentru pian și orchestră, op. 7/487, pentru pian și orchestră, op. 7/488, pentru pian și orchestră, op. 7/489, pentru pian și orchestră, op. 7/490, pentru pian și orchestră, op. 7/491, pentru pian și orchestră, op. 7/492, pentru pian și orchestră, op. 7/493, pentru pian și orchestră, op. 7/494, pentru pian și orchestră, op. 7/495, pentru pian și orchestră, op. 7/496, pentru pian și orchestră, op. 7/497, pentru pian și orchestră, op. 7/498, pentru pian și orchestră, op. 7/499, pentru pian și orchestră, op. 7/500, pentru pian și orchestră, op. 7/501, pentru pian și orchestră, op. 7/502, pentru pian și orchestră, op. 7/503, pentru pian și orchestră, op. 7/504, pentru pian și orchestră, op. 7/505, pentru pian și orchestră, op. 7/506, pentru pian și orchestră, op. 7/507, pentru pian și orchestră, op. 7/508, pentru pian și orchestră, op. 7/509, pentru pian și orchestră, op. 7/510, pentru pian și orchestră, op. 7/511, pentru pian și orchestră, op. 7/512, pentru pian și orchestră, op. 7/513, pentru pian și orchestră, op. 7/514, pentru pian și orchestră, op. 7/515, pentru pian și orchestră, op. 7/516, pentru pian și orchestră, op. 7/517, pentru pian și orchestră, op. 7/518, pentru pian și orchestră, op. 7/519, pentru pian și orchestră, op. 7/520, pentru pian și orchestră, op. 7/521, pentru pian și orchestră, op. 7/522, pentru pian și orchestră, op. 7/523, pentru pian și orchestră, op. 7/524, pentru pian și orchestră, op. 7/525,

SEMNAL

● Autorul recentelor *Insemnări despre scriitori*, aparute la Ed. Facla, este un pasionat cercetător literar arădean care seunde în spatele modestiei lui asemenea titlu o migăloasă și obstinată muncă de documentare în arhivele locale, în special din orășelele bănătene, pasionat de cercetarea presei literare vechi, Iulian Negrilă a dus și prin cărțile sale anterioare lumini noi în ceea ce privește cunoașterea personalității prozatorului Ioan Slavici, a climatului literar întregit în jurul revistei *Triunul*, a presei arădene și ardelene cu predilecție. *Insemnări despre scriitori* valorifică informații, majoritatea inedite, extrem de prețioase și semnificative pentru completarea nomenclaturii biografice și bibliografice al numeroaselor personalități cercetate: Iancu Văcărescu, Timotei Cipariu, Andrei Mureșanu, Ion Creangă, Ioan Slavici, Mihai Eminescu, Dănilă Zamfirescu, Elena Fața, Octavian Goga, Ion Mișulescu, Al. T. Stamatiad, Gib. Mihăescu, Camil Petrescu, Lucian Blaga, completându-se cu două capitole finale care aduc în actualitate aerul de epocă al însușitoarei vieți literare polarizate de sezoanele unor reviste ca „Luceafărul” (Irimioarean, Dincolo de pretioasele „relieve” recuperate din arhivele vremii, dintre care multe ar fi rămas poate definitiv îngropate în uitare fără osteneala riguroasă a lui Iulian

Negrilă, cartea întregeste în ansamblul ei tabloul unei vitale activități spirituale în această parte a țării, deloc marginalizată din punct de vedere cultural, demonstrând că toate provinciile românești au contribuit prin personalitățile care au lăsat urme pe aceste locuri la realizarea marelui trup al integrității naționale, că înainte chiar de a se fi înfăptuit Marea Unire, ea era realizată și întreținută, mereu activă în spiritul unei și indivizibil al culturii române.

● Prin volumul de versuri al poetului Nicolae Dragoș *Fintina din oglinzi*, apărut la Ed. Eminescu, lirica noastră actuală se

imbogățește cu o nouă dimensiune de vitalitate și frumusețe pe care numai un poet angajat în febrilele evenimente ale cetății o putea adăuga. Deși pare, prin rigurozitatea construcției, mai degrabă o antologie, noua carte de versuri a poetului Nicolae Dragoș reunește creațiile sale din ultimul timp, dintre care unele ne sînt încă proaspete în memorie din coloanele revistelor literare. „Nașterea poemului”, primul dintre cele cinci cicluri de versuri în care se structurează volumul, este o prefață matură a identității sale lirice distincte în cîmpul poeziei românești actuale, reunind

un grupaj masiv de arte poetice, al doilea ciclu, „Logica anotimpurilor” propune o meditație profundă asupra timpului devenit destin uman implicat în istorie, ca în următorul ciclu „Stănte în soaptă” să susțină un tulburător recital de cîntece de dragoste. Cartea se încheie cu „Statuia unui sat”, în care poetul transfigurează în versuri pămîntul nașterii sale, și un ultim grupaj, „Eternitatea din vitralii” — adevărat imn închinat iubirii de patrie și de limbă română, desfășurat pe largă claviatură a sentimentului, de la soaptă la patos. În întregime, *Fintina din oglinzi*, este cartea matură de versuri a unei conștiințe poetice care are un cuvînt frumos și responsabil de spus în contextul celor mai autorizate voci ale literaturii noastre contemporane.

● A doua carte a prozatorului Gheorghe Dachin, publicată la Ed. Ion Creangă sub titlul concludent pentru conținutul ei *Poveștile băncii* retranscrie într-o caligrafie uneori nostalgică, alteori plină de aură discretă pe care o lasă asupra lucrurilor și literei trecerea ireparabilă a timpului, vremea copilăriei derulate într-un teritoriu care și asumă ca și centrul de iradiere mne-motehnică orașul Brăila. Ceea ce dă distincție acestei cărți scrise cu bunul simț al celui care și face din inocență un absolut sondabil cu responsabile mijloace estetice este

faptul că școala și anii petrecuți pe băncile ei sînt reconstituiți cu maturitatea omului de spirit care recunoaște în vîrstele copilăriei o dimensiune constantă a umanului în general. Sîntem ceea ce sîntem doar pentru că o dată, o singură dată, am fost cu toată siguranța copii. Copilăria este ea însăși o bancă ce ne creditează în alb întreg destinul, inclusiv pentru a scrie o carte ca și aceasta numită *Poveștile băncii*.

● Nicolae Lupu nu este după cele șapte volume de versuri și cele două romane publicate între anii 1971 (cînd a debutat) și 1983 cînd îi apare recentul volum de nuvele și schițe *Livada cu aripi*, la Ed. Eminescu un autor pe care criticii literari să și-l dispute pentru încadrarea în perimetrul strict al promoției literare în care s-a specializat. Este,

dimpotrivă, unul dintre autorii discreți care muncesc în solitudine, ridicîndu-și fără ostentație edificiul în speranța că într-o zi acesta va fi suficient de reprezentativ pentru destinul autorului său, prin virtuțile artistice intrinseci. Această discreție de destin literar se resimte și în noul volum de proză al lui Nicolae Lupu care aduce în pagină personaje și secvențe epice diverse, dar care au, totuși, comun, faptul că sondează spațiul ruralității contemporane.

au părut să-mi confirme temerea, expoziție care erau și desfășurate pe o scenă deloc protectoare, „crudă” chiar, expunînd unei atenții exclusive protocolul rostirii și al gesticulației. Dar pe măsură ce conflictul piesei se infirpa diversificîndu-și termenii, comunicarea cu publicul creștea în intensitate, anumite replici, bine spuse, fiind chiar aplaudate spontan.

La două sute de ani de la nașterea ei, piesa lui Goethe își afirmă viabilitatea, contraziind sau cel puțin contrariind o bună parte din teoriile atît de la modă ale receptării. Ea impresionează încă printr-o tensiune dramatică, obținută cu precădere din confruntarea ideilor, prin patosul personal, goethean, care intervine din cînd în cînd în tiradele personajelor, fără să tulbure însă echilibrul suveran al structurii formale și, mai ales, fără să-i „închidă” finalul într-o pledoarie. La această impresie contribuie și traducerea impecabilă a Laurei M. Dragomirescu — repusă peste ani în valoare — care găsește întotdeauna cuvîntul și, mai cu seamă, tonul just, păstrează ritmul fără a silui limba și dă întregului text un aer de simplitate deloc vestust, de frumusețe inteligibilă.

Dar dincolo de calitățile perene ale textului (esențiale, e drept), surprinzătoare este maniera Ancăi Ovanec Dorosenco — regizoarea spectacolului — de a face actuală problematica piesei, abținîndu-se de la inter-

Literatura scrisă de copii pentru adulți

Cred c-ar trebui să se schimbe în mentalitatea noastră imaginea idilică a copilului impusă de scrierile lui Creangă, Ioan Teodorescu, sau Mihail Sadoveanu, clișeu copilului care trăiește într-un cadru natural edenic și fie că duce o viață plină de fericite zburdălnicii, fie că trebuie să treacă printr-un infern de greutate materială pentru a răzbi în viață. În realitatea curentă a zilelor noastre, imaginea generică a copilului e cu totul alta.

În primul rînd, problema statutului social al copilului a fost rezolvată de statul nostru în modul cel mai umanitar cu putință. În al doilea rînd, copilul de azi este într-un anumit sens mai bine și mai complex informat decît părintii săi și chiar decît mulți dintre factorii săi educaționali: el stă mai mult timp la televizor decît ei, citește mai multe cărți, frecventează mai multe activități de informare, de toate genurile, vede mai multe filme, spectacole, participă la mai multe excursii, tabere, concursuri și e din punct de vedere al informației curente aproape total independent de factorii educațivi. Iar informația curentă e o dimensiune esențială a omului acestui secol. Copilul de azi e un ias planetar aproape înainte de a fi o persoană aparținînd unei familii. Oricît de paradoxal ar suna această afirmație, e mai aproape de adevăr decît multe din clișeele prin care sînt priviți copiii de către cei care scriu așa-zisa literatură pentru copii și tineret.

Copilul de azi își asumă problemele planetei cu toată sinceritatea și puterea de asumare a vîrstei sale. El participă la destinul general al umanității, fie doar și cu puritatea absolută și seriozitatea cu care tratează problemele cele mai grave. Putem afirma fără nici o teamă de a greși că la sfîrșitul acestui mileniu copiii sînt pe planetă Pămînt o putere nouă, un popor nou, un imperiu care a realizat deja visul de unificare planetară prin tensiunea către conștiință și ideal a energiei lor, prin vocația absolută a purității, adevărului, binelui și frumuseții.

Trăim într-un nou mediu socio-informațional, mult diferit de mediul natural clasic, copiii de azi sînt pur și simplu alte ființe decît copiii de altădată, cu alt mod de a percepe spațiul și timpul și deci, cu alt mod de a reflecta în limbaj aceste noi relații ale ființei lor cu mediul înconjurător. E primul lucru la care ar trebui să reflecteze cei ce se apucă să scrie pentru copii.

Multe din cărțile pentru copii sînt scrise, din păcate, cu un

exces de didacticism ca și cum aceste cărți ar fi singura filieră prin care copiii de vîrstă diferite vin în contact cu realul și moralitatea lui. Numai că foarte mulți copii urmăresc în familie aproape toate filmele și seriile tv, asistă la controversele și problemele părinților astfel că ei, cu puterea lor extraordinară de observație și asimilare, sînt la zi cu cele mai complexe și mature aspecte ale realității. Multe din cărțile dedicate copiilor le propun o realitate irelevantă pentru experiența lor de viață. În multe cazuri experiența de viață a copiilor, chiar de vîrstă mici depășește cu mult experiența artistică a celor care scriu pentru copii!

Pe de altă parte, există în toată țara numeroase cenacuri la Casele pionierilor și școlilor patriei îndrumate de profesori de literatură a căror meserie de zi cu zi este chiar stimularea creativității copiilor, selectarea, încurajarea și îndrumarea competență a celor pasionați de diversele genuri ale creației. Există de asemenea în țară un număr considerabil de profesori care, pe lîngă catedrele lor, îndrumă puternice cenacuri literare sau fac diverse experimente de creativitate, cum e cazul lui Gheorghe Crăciun, la Zărnești, Dorel Zaica, București, Stelian Neagu, Botoșani, Adrian Alui Gheorghe, Neamț, Mircea Petean, Maramureș s.a. O bună parte dintre cei care lucrează la aceste cenacuri sînt tineri și, dacă nu creează ei înșiși, sînt la curent cu evoluția formelor artistice, a gustului și a sensibilității contemporane — ceea ce este esențial pentru un educator care are ca materie primă destinele copiilor: copiii de azi sînt oameni de mîine. Ei trebuie pregătiți deci pentru lumea viitoare. Dar cum poți face lucrul acesta în mod cel mai eficient cu putință dacă nu ești la zi nici cu achizițiile prezentului?

tocmai din instinctul de apărare al prezentului ca valoare și al viitorului ca eternitate s-a născut această nouă și tulburătoare realitate: **literatura scrisă de copii pentru adulți**. Realitate de care ar trebui să țină seama, în primul rînd, revistele literare, editurile și secția pentru copii a Uniunii Scriitorilor. Chiar ar fi o utopie ca o parte din cărțile editate de Editura „Ion Creangă” să fie scrise de copii?

E plină țara de copii minune. Copilăria este ea însăși un miracol care ne obligă să credem în permanența minunilor!

ION ZUBAȘCU ■

visate, cîtreierate cu gîndul — naturi statice și figuri de interpret muzicale și balerine, tema secretă e muzica. Dealtfel, un motiv fertil în toată arta Rodicăi Lazăr și o punte prielnică spre un public cultivat.”

La „Căminul Artei” (parter), Vasile Craioveanu, ceramist din școala mai nouă a sculpturii în materiale ne tradiționale a deschis cea mai bună expoziție a sa, rod al mai multor ani de pelerinaj la locurile de origine ale artei continentului nostru și, mai ales, de evaluare lucidă și îndrăznică a puterilor proprii. Sculpturile de dimensiuni medii, realizate în marea lor majoritate în gresie neglazurată se fac ecoul vocației de monumentalist al artistului, o vocație ce și-a modelat etapele cu mare rigoare și în cultul tradiției. De fapt, statuile lui Vasile Craioveanu trimit cu gîndul nu atît la zețele elene ale victoriei și ale libertății, cum vine să ne sugereze artistul în mai multe rînduri, cît la făpturile arhaice din lut ars aduse la lumină de arheologi pe mai tot întinsul patriei noastre. Uneori, drumurile anevoioase conduc mai rodnice către țintă, fiindcă înțeleptesc omul și-l fac să caute esențialul, Vasile Craioveanu a „găsit” forma obiectelor sale ceramice de duh uman străbătînd un imens număr de desene preparatoare, astfel că am putea, citindu-le, să pricepem etapele constituirii ideii și ale numeroaselor ei filtrări, clipele de răscruce și de triumf, reperele spirituale autohtone și de pe alura ce i-au slujit. Și el e unul

din creatorii care au pregătit, deodată cu opera, cerința pentru această operă. Originalitatea e atent mediată, sensul construcției ajunge la public nedetriorat. E adevărat că o lucrare concepută pentru cunoaștere în timp, un timp necesar pentru familiarizarea cu întreg ansamblul de concepte pe care se sprijină, se lasă înțeleasă mai greu în graba trecerii printr-o galerie de artă. Odată însă pătrunși de „gravitatea agorică”, de „lacomismul magic” — conform opiniilor unor comentatori — ce particularizează lucrările lui Vasile Craioveanu într-un gen foarte bogat, la rîndu-i, în reușite și nime, rămînem statornic în aria lor de farmec.

TUDOR OCTAVIAN ■

Teatru

Spectacolul ca discurs

Cîteva surprize avea să-mi rezerve premiera Naționalului cu *Torquato Tasso* de Goethe spre care mă îndreptam acum două săptămîni, gîndindu-mă că atît puterile actorilor cît și cele ale spectatorilor urmau să fie puse destul de serios la încercare, datorită deosebitei discursivității inerente dramaturgiei clasice. Primele secvențe

venit în sensul unei contemporaneizări forțate. Numai relația lui Tasso cu Eleonora D'Este, protectoarea și sfătuitoarea sa, este modificată, astfel încît prin eliminarea dimensiunii erotice, problematica artistică să fie mereu în centrul debaterii. (Din această cauză, imbrățirea — ce survine în final — a prietesei de către poet introduce o ambiguitate nedorită și rămîne oricum greu de motivat.)

Tema centrală a piesei în viziunea Ancăi Ovanec (sustinută de textul goethean care nu apelează întîmplător la figura lui Torquato Tasso) este aceea a **legitimității artistice**. Încă din secolul al XV-lea începe afirmarea dreptului artiștilor de a legifera în domeniul artistic în ciuda subordonării lor față de puterea religioasă sau politică. Întîrzierea și ezitarea cu care Tasso împlinează manuscrisul poemului său principelui Ferrarei (al cărui întretinut este), ca și graba de a-l recăpăta în vederea unor revizui, exprimă, pe lîngă impulsul firesc și nobil al perfectibilității, și orgoliul creatorului de a fi stăpînul absolut al creației sale. Om al secolului al XVIII-lea (și consilier aulic la Weimar), Goethe subliniază principiul conform căruia răspunderea poetului e una față de umanitate și posteritate, nu față de un principe, oricît de generos și chiar de competent în materie de artă ar fi acesta.

Totul este, așadar, prezent în text, nimic nu e adăugat, nimic

nu e supralicitat în lectura regizoarei. Lectură care e, totuși, actuală, fără a înceta să fie istorică, adică restauratoare. Actualitatea vizată aici, nu mizează pe analogii forțate sau pe aluzii, ci pe ceea ce istoriografia modernă numește „fuziunea orizonturilor”. Fuziune care înseamnă **întîlnire** și nu confuzie, căci, de pildă, exemplul cetăților Ferrarei și Florenței care își disputau poezia se relevă ca o utopie, desi a fost cîndva o realitate istorică.

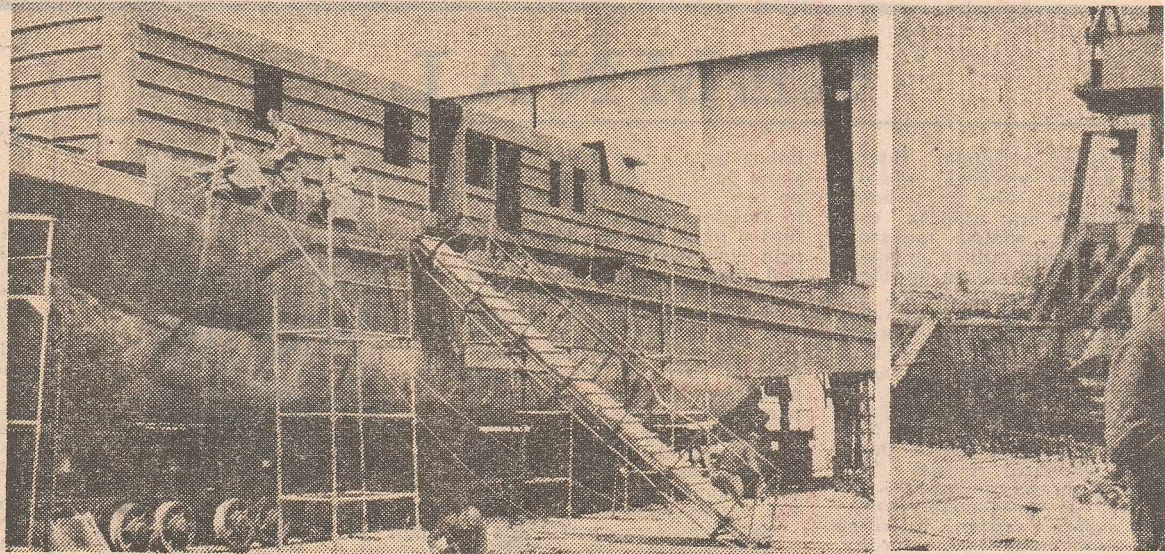
Interpretul lui Torquato Tasso, Claudiu Bleontz, realizează, cred, unul din rolurile de referință ale carierei sale. Are o capacitate uimitoare de a acoperi scena, de a-și modula vocea cu inteligență, de a trece cu grație de la sublim la ridicol și înapoi și, uneori, de a juca amîndouă registrele deodată. Silvia Popovici, într-un rol dificil, cel al prințesei Eleonora D'Este, a izbutit să facă a sa (și a noastră) melancolia unei firi malade și comprehensive pe care nu condiția sa nobilă în sine, dar ideile proprii despre lume o separă iremediabil de protejatul ei.

Dar și ceilalți interpreți (Adela Mărculescu, Damian Crîșmaru, Constantin Dinulescu) au fost pe rol, contribuind fiecare în parte la reușita unui spectacol conceput ca un discurs, un discurs restaurat în demnitatea lui intelectuală și artistică.

MIRCEA MARTIN ■

Giurgiu

■ Intreaga producție industrială a anului 1968 se realizează astăzi în numai 46 de zile ■ Ritmul mediu anual de creștere a producției industriale în perioada 1968-1987 a fost de 9,2 la sută, pentru anul 1988 fiind prevăzut un ritm de 25,1 la sută ■ Volumul fondurilor fixe a crescut de 6,7 ori, ajungând în anul 1987 la aproape 46 miliarde lei ■ S-au produs importante mutații în structura pe ramuri a industriei; astfel, ponderea industriei chimice a ajuns în prezent la 24,4 la sută față de 1,9 la sută, iar cea a industriei construcțiilor de mașini la 18,8 la sută, față de 9,6 la sută în anul 1968 ■ Numărul personalului muncitor din industrie a crescut în aceeași perioadă de peste 5 ori ■ În unitățile economice ale județului își desfășoară activitatea în prezent peste 2 500 ingineri

Stăpîni pe uzine, stăpîni pe destine

Am scris cindva — și nu e prea multă vreme de atunci — câteva rânduri despre urbea copilăriei și adolescenței mele, pe care o revăzusem din nou, de astă dată regăsind-o cu totul altfel față de cum o lăsasem chiar și după anii de liceu. Mi se păruse atunci firesc să eueg din memoria bătrînilor și cîteva date și impresii despre această veche urbe, despre vechea ei înfățișare. Am scris deci, și despre birjele cu vizitii lor mereu băuți ce-și îndemnau bidivlii cu biciuștile lor printre gropile și maidanele care odinioară făceau parte din peisajul obișnuit al Giurgiului, despre hoițurile de animale aruncate aiurea pe unde se nimerea, răspindind miasme respingătoare, despre circumiliile de la răspîntiile străzilor și despre „saloanele de distracții” improvizate de cîteva întreprinzători cu oarecare dare de mină. Am fost convins atunci că așezînd față în față imagini anaerionice cu realități actuale ce exclud categoric orice comparații, nu întreprindeam altceva decît să definesc cît mai exact totalitatea eforturilor ce au determinat spectaculoasa transformare a unui oraș, devenit astăzi nu numai municipiu, ci chiar reședință de județ.

La scurt timp de la apariția acestor însemnări, mi-a fost dat să aflu însă că una dintre admirabilele și bunele profesoare care mi-au îndrumat pașii în anii de școală m-ar fi dojenit cu binecunoscuta-i blîndețe, atribuindu-mi vina de a fi denigrat astfel orașul natal, amintînd de birje, maidane și altele. Vă rog să nu fiți supărați tovarășa profesoară! Ca orice om, am fost și rămîn uimit de tot ceea ce

s-a întîmplat și se întîmplă pe-aici, simțînd mereu nevoia de comparații. Adică după actul naționalizării de la 11 iunie 1948, care a marcat momentul deschiderii unor noi orizonturi pentru economia țării, și, implicit, a acestei zone nu pot uita, de pildă, că actuala întreprindere de construcții mașini și utilaje grele se află în prezent amplasată acolo unde înainte erau locurile nimănui — „la Verigă” — unde puști fiind căutam rime și alergam la pescuit; că „la Ramadan”, pe unde băteam mînea, acum se înalță Șantierul Naval Giurgiu, un obiectiv industrial de mare eficiență; că pînă și la „erescătoria de țînțari” știută de localnici pe malul Dunării, din noroaie, din bălți, s-a ridicat un mare combinat chimic; că pe locurile denumite sugestiv pe vremuri „la capul viilor” se ridică astăzi una dintre cele mai mari întreprinderi ale industriei textile din țară. E drept, birjarii au dispărut, gunoaiile și gropile la fel, aceste locuri s-au schimbat ca prin minune, cum de altfel schimbări radicale s-au petrecut în întregul județ Giurgiu. Iar „minunile” astea toate au fost săvîrșite de oameni. De oamenii cărora li s-a acordat încredere, de acei oameni cărora ultimele două decenii le-au oferit nemăsurată sansă de a crea, de a clădi, de a-și asuma responsabilitatea destinului lor viitoare. Adică, de a construi și a reconstrui totul din temelii, de a privi în perspectivă, de a aspira în viitor la mai bine. E drept, nimic nu a venit de la sine. Dar rezultatele au fost și ele pe măsura efortului lor creator, neîncetînd să se deslusească permanent, așa cum bobul de grâu așezat cu grijă în cuibul cald al pămîntului rodește în fiecare an, răspîndînd truda gospodării.

Acești copii minunați din șantiere

Giurgiu — multiseclara cetate de apărare împotriva năvălirilor otomane, păstrează și în prezent vestigii rămase ca vii mărturii ale trecutului de luptă, conferind acestei vechi așezări un aer aparte. Nu departe de apele Dunării, în partea de sud a municipiului, ruinele unor fortificații datînd din acele vremuri readuc parca și astăzi în imaginație bubuitul tunurilor, zvonul îndepărtat al luptelor în care iluștri strămoși s-au avîntat împotriva tuturor cîmpitorilor, pentru apărarea independenței naționale. Și iată, chiar prin aceste locuri rămase multă vreme în voia sorții, au răsărit noi cetăți; și nu de apărare și nici de pază. Au răsărit cetăți ale muncii pașnice, ale construcției, sau — de ce nu? — ale reconstrucției, cărora le sînt bravi oșteni — înarmați cu cunoștințe deosebite — oameni ale căror destine se împletesc armonios în superba lor înclăștare cu timpul. Oamenii pentru care ora devine minut iar minutul devine secundă atunci cînd necesitățile producției le-o cer. Locurile au rămas aceleași, dar întreaga lor înfățișare s-a schimbat, așa cum nimeni nu s-ar fi așteptat cu ani în urmă. Și, poate și nostalgia copiilor din vremea mea după fostele maidane de joacă s-au stins de mult și ele. S-a născut în schimb temelii mindriei altor tineri cărora munca pe noile șantiere zămislite pe aici le-a oferit cu totul alte satisfacții.

Deunăzi, am avut prilejul să stau de vorbă cu un bărbat

virșească într-un fel, munca tatălui său, Gheorghe Militaru, constructor naval, sau mai bine zis, unul dintre cei mai vechi și mai stimabili muncitori de aici din șantier. Fără a fi bănuț măcar, că din pricina anilor și a condițiilor grele de muncă pe care tatăl său le-a avut de biruit, acesta a fost biruit la rîndul său de o boală grea, l-am întrebat pe Paul Militaru despre acest om. Un bob de rouă prelins involuntar pe obrazul tînăr m-a făcut să înțeleg că greșisem. Tatăl său avusese însă răgazul să-l netezească drumul, prin munca palmelor sale, așa cum putuse și el, pentru că Paulică, fiul lui, să crească bine, în stîmă și respectul oamenilor; pentru că oamenii să nu-l poată muștra în sinea lor că a lăsat în urma lui un neom. Iar Paulică este acum inginer șef la această mare unitate industrială, un om stimat și iubit în egală măsură.

Omagiul fiului este superb. Cu atît mai mult cu cît singur mărturisește că munca aici, în acest șantier, îi oferă cel puțin tot atîtea satisfacții cîte îi poate oferi lectura unei cărți bune în clipele de răgaz. Este îndeajuns să-i adresezi numai o simplă întrebare despre munca sa, și începe să povestească frumos, limpede, despre toate cîte s-au întîmplat și se întîmplă pe aici. Tineretea sa nu-l împiedică, de pildă, să relateze că șantierul, înființat pe o mică suprafață de teren, pe malul Dunării, în urmă cu 90 de ani, s-a îndeletnicit multă vreme cu mici reparații efectuate cu mijloace rudimentare și că, în cele din urmă, locul vechiului șantier a fost aproape abandonat, pentru ca altul, complet nou, ce se întinde pe aproape 28 de hectare, să se înalțe din temelii. Că acesta este singurul șantier naval din țară — și printre foarte puținele de acest fel în Europa — în care navele se construiesc în hale complet acoperite. Pentru că, de la simple reparații, în

ultimul sfert de veac s-a trecut la construirea de nave tehnice fluviale, ca remorchere, împingătoare, drăgi, macarale plutitoare, stații de pompare, nave destinate stingerii incendiilor, barje și altele. Se mai construiesc aici și echipamente navale competitive pe plan mondial, multe dintre ele destinate exportului: vinciuri de ancoră și de manevră, mașini de cîrmă, cabestane, gruiuri de salvare, mașini de timonă. Ascultîndu-l pe inginerul Paul Militaru nu pot decît să constat că obișnuitele întrebări ale reporterului, în cazul său, nu pot fi decît de prisos. Își deapănă ideile de parcă s-ar teme că fiind întrerupt, va omite poate să amintească amănunte semnificative pentru munca și preocupările oamenilor. Și totuși, la un moment dat își întrerupe relatarea și, preț de o clipă, am senzația că rolurile se inversează, pentru că întrebările sale curg neconținut: „Ați auzit despre derapajul navelor în momentul lansării? Nici despre lansarea cu sâni? Dar despre SYNCROLIFT?”

Nedumeririle se risipesc, curînd, odată cu explicațiile de rigoare pe care le notez conștiințios. Pînă nu de mult — precizează dînsul — lansarea navelor la apă se făcea pe sâni speciale; dar operațiunea, aceasta implica pericolul de derapaj al navei. Ridicarea navelor pe cală, în vederea montării și efectuării reparațiilor, ridica de asemenea o serie de probleme și nu dintre cele mai neînsemnate. Ne-am amintit că la Tulcea exista o instalație de tranver vertical fabricată în S.U.A., destinată acestor operațiuni. Ce mai încoace și încolo — ne-am pus în gînd să facem și noi una. Am solicitat sprijinul proiectanților, ajutorul mai multor întreprinderi specializate din țară și iată, am reușit: avem în prezent unica instalație SYNCROLIFT de concepție românească existentă în țară, care, spre deosebire de cea americană — cu acționare electrică — dispune de acționare hidrolică, ceea ce înseamnă un mare avantaj. Funcționează perfect de la darea ei în folosință, din luna mai a anului trecut. Siguranța, cîștigul enorm de timp pe care le oferă sînt salutare. Dacă producția actuală a șantierului nostru, raportată la anii '65 este de 9 ori mai mare, în prezent putem spune chiar că pînă la finele actua-

lului cincinal ea se va dubla. Numai în primele patru luni ale anului productivitatea muncii a atins un procent de 105,2 la sută, iar producția marfă de 102,2 la sută și aceasta în condițiile reducerii substanțiale a cheltuielilor de producție. De asemenea, sarcinile de export au fost nu numai îndeplinite ci chiar depășite, toate aceste rezultate încununînd eforturile de modernizare continuă a pro-

ducției, eforturile conjugate a tuturor oamenilor de aici din șantier.

Cu scîncete confuze, aparat de emisie-recepție pe care poartă cu dînsul, îl vestește Paul Militaru că este chemat în secția mecanică. Priveșcă parcă cu ciudă către aparat apoi se înseninează:

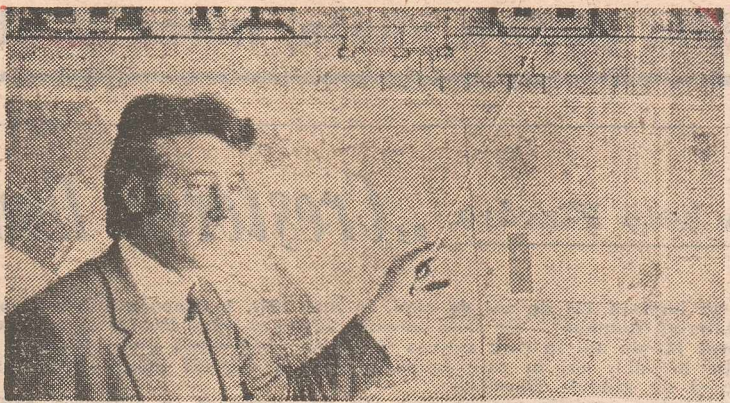
— Cînd mai treceti pe noi? Ar mai fi multe de spus — Cînd de curînd!

Pămîntului, de veghe

Pentru cei care nu-l cunosc îndeajuns, ceea ce pare să-l caracterizeze pe inginerul Gheorghe Nițu încă din primele clipe este neastîmpărul omului obișnuit să alerge mereu încoace și încolo, cuprins de teama că timpul se scurge poate prea repede. Nu numai gestul — devenit reflex — de a-și consulta mereu ceasul, dar chiar și răspunsurile sale lapidare par să confirme faptul că se grăbește mereu, de parcă ziua ar fi prea scurtă. Dacă se mai întîmplă însă să se lungească la vorbă — și asta se întîmplă rar — atunci o face cînd vorbește despre pămînt. Mărturisesc că nu-mi amintesc să fi întîlnit în drumurile mele un om pe care pămîntul să-l fascineze într-atît, încît vorbindu-mi despre el să se imbușoreze în obrajii, să i se lumineze privirea. Pămîntul — roștește dînsul un adevăr îndeobște știut — este capabil să astîmpere nu numai setea de cunoaștere a omului, setea de energie sau de materii prime, ci mai mult, are și harul de a oferi tot ce este necesar vieții. Acestea toate, însă, numai cu o condiție: aceea de a te pricepe să-i smulgi comorile. Aurul verde al cîmpului — spune inginerul Gheorghe Nițu, directorul I.A.S. Mihăilești — se obține la fel de greu ca și minereul sau cărbunele, chiar dacă în acest caz munca se desfășoară la suprafață. Exact ca într-o uzină agricolă. Iată, dacă ar fi să luăm în considerare chiar și numai un singur element specific de care depinde în mare măsură bunul mers al activității în agricultură — factorul climatic — o serie de comparații cu alte domenii ar

fi poate de prisos. Pentru că pe cîmp ploaia vine sau nu cînd trebuie, iar uneori, cînd nici nu te gîndești, în locul așteptatei ploii vine grindina. Tot mai de aceea, veghea asupra pămîntului trebuie să fie continuă: să știi dacă-i destul de cald, capabil să primească bobul ce va rodi în pline, să simți cînd e însetat de apă, să porți de grijă mereu, întocmit ca unui copil. Gheorghe Nițu reușit însă să însuflească dragoste pentru pămînt și altora, sau mai exact spus, aproape tuturor acelorora cu care lucrează. Ca dovadă, toate fermele din cadrul I.A.S.-ului au încheiat anul trecut cu rezultate dintre cele mai bune. E drept cînd a revenit din Japonia după un nou schimb de experiență, s-a bucurat puțin și dojenit cu blîndețe oameni, făcîndu-i să înțeleagă că dîntur pămînt atît de bun cum este al nostru — „de să-l ungi pe pîine, nu alta” — se poate și trebuie să se obțină mai mult. Faptul că în 1986 întreprinderea agricolă de stat Mihăilești a fost distinsă cu înaltul titlu de „Erou al Noii Revoluții Agrare” a constituit pentru oamenii de aici nu numai un motiv de mîndrie, dar și un imbold, o dorință de a munci și mai bine, de a obține rezultate tot mai însemnate. Planul de măsuri stabilit ca urmare a vizitei din 26 iunie 1987 a secretarului general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu, la această unitate agricolă, reprezentativă pentru județul Giurgiu, și-a dovedit pe deplin eficiența în timp, bilanțurile de sfîrșit de an fiind demne de a fi consemnate. Astfel, producția

Urcă orașul în Bărăgan

Cresc orașele în Bărăgan, ne spune arhitectul șef al județului Brăila, Crișan Popescu

— Așa cum mi-ați sugerat, am fost la Ianca, tovarășe arhitect șef Crișan Popescu. Am văzut acolo un oraș crescând în vatra unui sat de cimpie. El poate fi un exemplu sau chiar un model care sint, prin urmare, trăsăturile și particularitățile sistematizării în județul Brăila?

— Fiind județul cu cel mai mic număr de orașe din țară — avem, deocamdată, doar Brăila și Făurei —, s-a impus cu necesitate, potrivit conceptului și programului partidului nostru de dezvoltare armonioasă și echilibrată a tuturor zonelor țării, de a da șanse unor comune mari, cu o bază economică puternică de a deveni orașe. De altfel, cine studiază atent fenomenul actual românesc al sistematizării, fenomen socio-economic de anvergură, cu profunde proiecții în viitor, nu poate să nu constate că derivă din însuși programul național al dezvoltării. În Expunerea din 29 aprilie, secretarul general al partidului, reabordind problema, s-a oprit insistent asupra orașelor agroindustriale care, la sfârșitul lui 1995, vor fi în linii mari conturate. Privind harta județului nostru, ele urcă în plin Bărăgan, centre de polarizare într-un spațiu agricol deschis, unde producția de alimente se urbanizează ea însăși. La 144 de localități, între care se află 41 de sate reședință de comună, se vor dezvoltă 13 asemenea orașe centre de C.U.A.S.C.

— În ce sens, lămuriri-ne, se „urbanizează” producția agricolă?

— În ultimele două cincinale, la Ianca și Insurăței, de pildă, s-au investit fonduri însemnate pentru realizarea de noi capacități industriale menite să prelucereze superior materiile prime din zonă, în general fabrici de industrie alimentară — de zahăr, de brânzeturi, de vinificație, distilării de rachiu, abatoare —, precum și de mari complexe zootehnice și de creștere a păsărilor. Indreptându-ne, așadar, observația asupra aspectelor demografice, iată, sporește tot mai mult categoria muncitorilor a căror industrie se află în domeniul producției de alimente, al serviciilor și al industriei mici. De asemenea, să nu uităm, însăși agricultura este tot mai mult un sistem industrial. Tendința și voința sint limpede, locuitorul de la sat aspiră să trăiască în condiții urbane, să beneficieze de un nivel de viață similar.

— L-am înregistrat la Ianca din plin și pretutindeni — alimentare cu apă prin conducte, canalizare, stație de epurare, centrală termică, licee, spital, casa de cultură...

— Exact, cam aceștia sint indicatorii, să nu se înțeleagă, cum unii mai cred, că e vorba doar despre regimul de înălțime al clădirilor, de faptul că țărânul va trăi la bloc. Ianca a fost, spre exemplu, prima localitate din județ, chiar înaintea municipiului Brăila, termoficată. Schița ei de sistematizare, definitivată anul trecut și prezentată în fața conducerii partidului drept un model posibil al viitorului oraș agroindustrial de cimpie, înfățișează o localitate în plină evoluție care va atinge în anul 2000 în jur de 12 000 locuitori (acum are în jur de 6 000), cu o platformă industrială conturată și cu spații construite în centrul civic, în zona centrală și chiar imediat adiacentă, în sistem urban. Sistemul de construcție pe înălțime al locuințelor — în centrul civic, în regim de parter plus unu-două-trei-patru etaje — iar în rest parter plus unu-două-caturi — nu este dictat doar de nevoia, de altfel stringentă, de a economisi spațiul, terenurile agricole, ci tocmai de concepția ridicării nivelului de viață, al apropierii de condițiile de viață urbane (rezolvarea problemelor de încălzire, ali-

mentarea centralizată a apei, canalizarea, asigurarea agentului termic menajer etc., etc. De pildă, la Insurăței, unde s-au descoperit ape geotermale, cu temperaturi până la 60 grade, s-a trecut la încălzitul a 200 apartamente cu această resursă. În viitor preconizăm să fie valorificate și ca factor terapeutic, să se dezvolte și ca o mică stațiune balneară. Până la sfârșitul mileniului, comuna Insurăței de azi, cu circa 8 000 locuitori, va fi un oraș cu 15 000 de oameni și, sperăm, mult căutat pentru apele lui termale, dar și pentru produsele de industrie alimentară și artizanală. Insurăței a fost prima comună din județ, și printre puținele din Bărăgan, cu sistem de alimentare cu apă

țările administrative și social-culturale menite să le confere rolul de epicentr al vieții unei localități. Concepția definitivă este aceasta de lotizare și delimitare pe funcțiuni — pentru construcțiile de locuit, pentru spațiile de muncă, pentru odihnă, cultură și agrement — a perimetrului fiecărei așezări în parte. Cit privește comasarea unor sate, aducerea lor în perimetrul aprobat al comunei, corespunzător Legii sistematizării, aceasta se va face în timp, așa cum sublinia secretarul general al partidului în Expunerea din aprilie, fără să forțăm lucrurile, cu maximă grijă pentru om, începând, firește, cu acele locuințe care au o uzură avansată. Preocuparea partidului și statului nostru

parter. Realizate nu izolat ci delimitate de două străzi, unde se continuă regimul de înălțime, coborînd de la 3—4 etaje, către 2—1, cu pomi fructiferi în jur, constituind astfel un nucleu central, o zonă centrală a localității.

— Cum spuneți, comunele există, centrele lor, de asemenea. Cum așezăm noul peste vechi? Multe dintre locuințele sint atât de noi, au fost construite navalnic, după anii 1960 și mai cu seamă după 1965, și au și devenit vechi.

— Dumneavoastră de cînd n-ați mai fost într-un sat?

— De ieri. Sint dintr-un sat și scriu despre sat.

— Atunci ați observat că în orice comună sint foarte multe locuri de casă libere, că multe locuințe sint vechi, au un grad mare de uzură; în Bărăgan s-a construit în cea mai mare parte din materiale inferioare (cărămida ușoară, palantă, chirpici, grădele). Întîi, se ocupă terenurile libere și nu se vor da autorizații de construcție decît în spiritul schiței de sistematizare și în litera Legii sistematizării. Totul este un proces, deci presupune durată, totul e să se respecte concepția schiței și conceptul sistematizării. În timp, vor apărea în realitatea lor comunele, satele, orașele pe care le gîndim și le proiectăm azi.

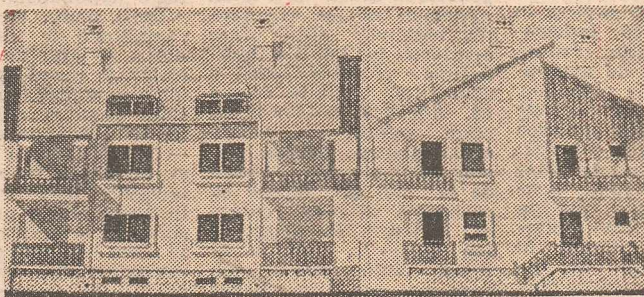
— Cei care vor locui apartamentele de la etaj, de pe strada mare, nu vor mai cultiva legume? Nu vor mai crește păsări și animale?

— În orașele agroindustriale, nu. De regulă, vor fi locuite de muncitori industriali, tehnicieni, specialiști. În sistemul de rezolvare a locuințelor cu etaj din zona centrală (lotizarea prevede locuința la stradă), se vor organiza loturi personale în spatele blocului, unde se vor amplasa anexele gospodărești pentru păsări, porci, vacă și alte animale. Construcții ce vor fi și ele tipizate cel puțin din două considerente: unul — estetic, celălalt — pragmatic, pentru economisirea și buna organizare a spațiului, pentru a rămîne loc de un pom fructifer, de straturile cu legume.

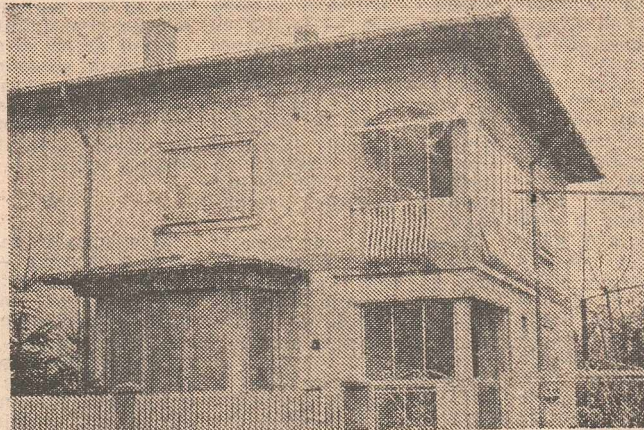
— Dar aceste proiecte tip, pe care, presupun, locuitorul comunei sau orașelului agroindustrial și-l poate procura de la primărie sau de la institutul județean, cine îl va realiza? Din ce materiale de construcții?

— Se pune, într-adevăr, o asemenea problemă. E în gîndirea noastră ideea ca aceste anexele gospodărești să poată fi realizate de anumite unități specializate în construcții, organizate prin prestările de servicii ale consiliilor populare sau cooperației, altfel rămîne o chestiune ce nu poate fi controlată și ne vom trezi cu tot soiul de improvizatii neeconomice și urite, care vor strica aspectul localităților. Asemenea proiecte tip vor trebui să asigure și tipizarea elementelor de construcție. De altfel, este un aspect de fond al construcției de locuințe în rural. Arhitecții și inginerii proiectanți vor alcătui tipuri de locuințe familiale după toate normele contemporane, vor valorifica tradițiile locale arhitecturale, vor respecta încadrarea lor în mediul natural al fiecărei așezări, vor avea grijă — noi, la Brăila, cultivăm, cu severitate această preocupare — ca satele și comunele, orașele și orașelele agroindustriale să nu semene între ele, să nu-și piardă specificul și farmecul, dar depinde imens de constructor. E o problemă majoră de nivel național și sint convins că se vor găsi cele mai bune soluții, se vor lua măsurile necesare, suficiente și bine gîndite spre evoluția și civilizația preconizate de Programul partidului, pentru satul românesc de mîine.

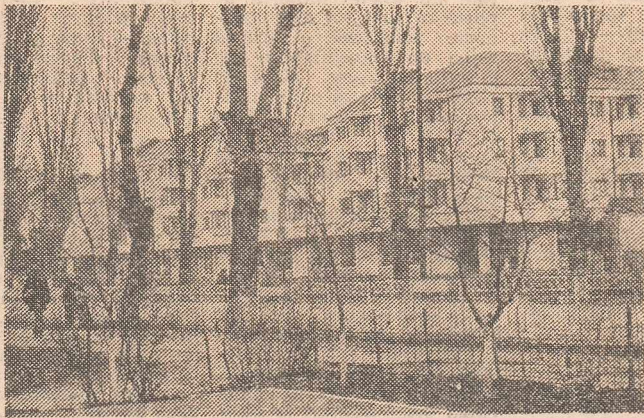
CICI IORDACHE ADAM ■

Proiecte model pentru case țărănești în satele de cimpie

Locuință de azi pentru mîine, în comuna-oraș Ianca

În centrul civic, pe strada mare, germele urbanizării sint o vie realitate

centralizat, cu stație de epurare proprie și canalizare, printre primele unde s-au construit locuințe — încă din anii 1966—1967 — cu etaj. Ca și Ianca, are centrală telefonică automată, e conectată deci la rețeaua națională interurbană.

— Dacă am pătruns în detalii ale schiței de sistematizare, ce metamorfoze vor avea loc în vetrele de comune?

— Tradițional și funcțional, fie comună sau oraș, orice așezare din țara noastră are constituit un centru unde, în principal, se află dotările civice. De regulă, cam pe aceste mai mici sau mai mari, mai bine sau mai vag delimitate istoric centre, venim noi cu conturări ferme, mobilindu-le cu construcții de tip urban și cu toate do-

față de acest aspect este marcată în recenta Expunere, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, subliniind că se va avea în vedere crearea unor condiții materiale și organizatorice, urmînd a fi analizate cu temeinicie la conducerea partidului.

— Cum va arăta, cum v-ați gîndit dumneavoastră arhitectii și sistematizatorii, să arate, un astfel de centru civic, precum și comuna dincolo de strada mare?

— Ați și remarcat, păstrînd tradiția, cel puțin pentru zonele de cimpie, se menține o stradă principală, unde se vor regăsi, de regulă, dotările civice — sediul politic-administrativ, casa de cultură (cămin cultural), cinematograful, o suită de blocuri cu spații comerciale la

die la hectar a fost de 3 520 la grîu, de 8 560 kg la orz, 4 950 kg la floarea soarelui de 26 730 kg la porumb știu, în urma acestor rezultate tatea avînd asigurat un beneficiu de aproape 6 milioane lei. A efectua lucrări agro-nice situate la cel mai înalt el tehnic, a folosi semințe, uri și hibrizi dintre cele mai evate zonei, a repartiza ronal forța de muncă prin binarea executării lucrărilor canice complexe cu polica-carea personalului muncitor vederea realizării tuturor rărilor, extinderea irigațiilor iată cîteva dintre „secretele la îndemîna tuturor, care condus la obținerea acestor olte.

Dreptul fiecăruia de a aspira mai bine, prin strădania de mulge pămîntului roade cit bogate, i-a determinat pe lucrătorii întreprinderii agricole de stat Mihăilești să-și ncretizeze și în continuare țiunile, prin adoptarea unui ogram de măsuri tehnico-economic și politico-organizatorice în vederea realizării integrale prevederilor de plan și a gajamentelor asumate în înecerea socialistă pe anul 1983, fapt, detalii îndrăznețe, cabile să confirme oricînd hărcia lor. Semnificative în astă privință sint cîteva din e aceste măsuri pe care le-am lat chiar din rîndul oamenilor pe care i-am întîlnit, mai tact, de la cei care urmează a le și pune în aplicare; centru creșterea permeabilităsolului se va scarifica și afi adînc o suprafață de 600 ectare; circa 550 de hectare or fi fertilizate cu îngrășăinte organice; se vor cultiva renurile existente în curți și e vor reduce drumurile de exoatere; se vor însămînța pe arcursul anului soiurile și hiziile care au dat în anii anterioi cele mai mari producții; va urmări permanent starea e vegetație a plantelor și aplicarea programelor de udare în incție de deficitul apei în sol; atenție deosebită se va aorda acțiunilor de întreținere culturilor din sectorul legumicol, de combatere a bolilor și ăunătorilor, de recoltare și vaificarea optimă a producției. n sectorul zootehnic măsuri erme ca furajarea și îngrijirea corespunzătoare a tineretui taurin, asigurarea stării de ănatate a animalelor prin executarea acțiunilor sanitar-vetinare de prevenire a bolilor, recum și asigurarea pășunatui natural, vor fi menite să fere cadrul optim de dezvoltare a acestui important sector.

Desigur, încrederea pe care amenii o au în forțele lor, bată pe rezultatele obținute înă în prezent, confirmă încă e pe acum faptul că există remise clare care să le înreptățească speranța de a obine din nou titlul de Erou al Vei Revoluții Agrare. Iar eheorghe Nițu și oamenii săi iarnici vor putea rosti din nou aceleași cuvinte, pe cit de simple pe atît de pline de semnificații: iată, din nou ne-am ăcut datoria, muncind bine!

La Mihăilești, în răstimpul it am fost oaspete al acestor pămînturi bogate, întinse pînă a nesfîrșita linie a orizontului, am simțit cel puțin tot atîta căldură venind dinspre inimile oamenilor, cită revărsase în acea zi, din zori și pînă-n seară, astrul zilei, care, cînd părăseam aceste locuri cobora către asfințit.

CONSTANTIN BALACCIU ■
Fotografii de
VICTOR RĂDULESCU ■

Anchetă Flacăra „Creșterea limbii românești s-a patriei cinstire”

S-au împlinit 121 de ani de când, în mai 1867, la București se convoca „Societatea Literară Română”, ale cărei lucrări aveau să pună bazele Academiei Române. Au trecut 121 de ani în care cultura și știința românească s-au ridicat la rangul de instituție de stat, ani în care limba română a devenit instrumentul altor valori literare și de gândire filosofică.

Rețărind cu emoție evenimentul atât de important în istoria culturii noastre naționale, ne amintim, dintre altele fapte și idei de răsunet, tulburătorul discurs de „recepțiune” pe care o personalitate a timpului, Ștefan Goleșcu, îl rostea în numele guvernului, punând în evidență „misii” cu adâncă semnificație pentru ziua de atunci și pentru totdeauna: „nu poate fi dorință mai legitimă... pentru membrii aceleiași națiuni... decât aceea de a-și cultiva limba națională, tezaur pe care nu este putere omenească să-l iee de la un popor”. (...) „d-voastră primiți astăzi de la națiune un depozit de o valoare inestimabilă, limba sa. În această sală... și în această zi în care vorbesc inimile tuturor românilor, ce v-ar putea zice guvernul României, ce nu ar fi deja în inimile dumneavoastră? În aceste inimă cetim această dorință ca Societatea Literară să nu uite nici un minut că depozitul sacru primit de la stră-

buni, limba, trebuie să-l lăsăm posterității române... întreg și intact”.

Inspirați de această deviză patriotică, superbă în expresia și adevărul ei, am adresat mai multor oameni de cultură invitația de a fi părtași la dezbaterea deschisă tuturor generațiilor despre „creșterea limbii românești”, propunându-le drept punct de pornire întrebările ce urmează:

1. În ce fel ați comenta dumneavoastră aprecierile făcute în urmă cu 121 de ani?
2. Cum vedeți actualitatea datoriei la care ele se referă?
3. Ce faceți prin truda, prin opera și viața dumneavoastră, pentru creșterea limbii române?

Au răspuns în numerele ulterioare: Titus Popovici, G. Dimisianu, Aurel Covalci, Dan Grigorescu, Ileana Vulpescu, Eugen Barbu, Ioanid Romanescu, Gheorghe Tomozei, Mihai Beniuc, Ovidiu Zotta, Nicolae Manolescu, Daniel Dimitriu, Romul Munteanu, Marin Sorescu, Edgar Papu, Petru Poantă, Val Condurache, George Albolu, Dinu Sărațu, Eugen Simion, Constanța Buzea, Cezar Baltag, Gheorghe Bulgar, Fănuș Neagu, Cezar Ivănescu, Ioan Alexandru, Gheorghe Pitu, Nicolae Dragos, Corneliu Sturzu.

ȘTEFAN
AUGUSTIN
DOINAȘ

„A te lăsa
vorbit de limbă”

„Discursul de recepțiune” al lui Ștefan Goleșcu nu face decât să repete, o sută de ani mai târziu, vestitul „Testament” al lui Ienăchiță Văcărescu. Și unul și altul formulează ceea ce, până în zilele noastre, a părut mereu a fi un mare adevăr al indeletniciei scriitoricești: a-cela că orice scriitor este și rămâne responsabil al limbajului care — așa cum sublinia cineva — este tocmai „forma, încredințată lui, a onoarei naționale”.

„Depozit de valoare inestimabilă”, limba pare într-adevăr încredințată scriitorilor, pentru a fi cultivată în ceea ce are mai de preț și mai specific, pentru ca meseriașii condeului să-i asigure „creșterea” prin timp. Acestei sarcini pozitive, i se opunea — în conștiința tuturor — recomandarea privată bine cunoscută: nici un om, cu atât mai puțin un scriitor, nu are dreptul de „a degrada” sau „înjosii” limba națională, care este un „tezaur al poporului”, un bun al comunității etnice: acest „depozit sacru primit de la străbuni” trebuie să fie lăsat posterității „întreg și intact”.

Asemenea cuvinte, izvorind din cel mai pur sentiment patriotic și din cea mai generoasă și nobilă înțelegere a vocației literare, fac cinstite celor ce le-au rostit, și constituie un permanent *monito*. Dar, în zilele noastre, ele și-au pierdut — cred eu — o parte din valabilitatea lor. În ce sens? Voi căuta să explic această afirmație, pentru a se vedea în ce fel viața modernă amendează, pe fiecare treaptă a istoriei imediate, adevărurile cu pretenție de eternitate, și mai ales cele privitoare la limbă, fenomen viu și mobil al inserției omului în real.

Indiscutabil, scriitorul este implicat prin fiecare cuvânt al său în problema și istoria concretă a limbii sale. Indiscutabil, el este — fie că vrea, fie că nu vrea, conștient sau nu — prin însuși faptul de a se folosi de limbă ca de o materie și de un instrument de predilectie —

complice la tot ceea ce se întâmplă cu propria sa limbă, la tot ce se petrece în propria sa limbă. Indiscutabil, el este astfel responsabil, în parte, de aventurile limbii sale naționale, de tot ceea ce o hrănește sau inhibează, de tot ceea ce o înalță sau o coboară: artist ce se situează chiar în inima limbajului, pentru el nu există putința vreunei atitudini de indiferență sau neutralitate, în conflictul (latent, dar totuși discernabil) dintre limbaj și real. Dacă un scriitor, cine altul ar putea să fie chemat a da socoteală de ceea ce se petrece cu limba poporului său?

Nu mai că această răspundere este, astăzi, împărțită: scriitorul nu mai este, ca în trecut, singurul implicat, singurul complice, singurul răspunzător pentru salvarea și cultivarea patrimoniului lingvistic. De aproape o sută de ani, dar mai ales începând din primele decenii ale secolului nostru, scriitorul a încetat de a mai fi singurul *notar* în limbă sa: nici pentru ceea ce se petrece aievea în istoria nemijlocită a zilelor sale, nici pentru, ceea ce contemporanii săi își aduc aminte, nici pentru ceea ce aceiași contemporani ai săi rostesc cu privire la propriul lor viitor. Jurnalistul a luat de mult — prin uzurpare — locul de prim-plan al scriitorului în manevrarea limbii; iar mai nou reporterul — de radio și de televiziune — l-a dislocat aproape total pe jurnalistul propriu-zis. E indiscutabil: scriitorul ocupă astăzi abia poziția a treia în ierarhia celor ce se folosesc de limbă ca de o unealtă a mizeriei lor, a celor care modelează, zi de zi, clipă de clipă chiar, limba poporului.

Afirmația că scriitorii „fac” limba națională — cel puțin limba literară a societății în care trăiesc — nu a fost nicicând decât o propoziție frumoasă, sub arcada plină de glorie a căreia scriitorii s-au simțit plini de noblete, dacă nu și

plini de răspundere. Căci — principal — scriitorul nu poate să fie păstrător și cultivator al limbii vorbite, ci numai al celei scrise. Mai mult: tocmai pentru că e cantonat în limbă, ca în singurul domeniu pe care se presupune că-l posedă, un scriitor nu se poate afirma ca atare decât provocând continuu limba sa proprie. Limba în care scrie; orice operă literară este creație numai în măsura în care se afirmă ca un *dialect* sul generis în cadrul unei limbi naționale unitare. Mai simplu vorbind: stilul face scriitorul, iar stilul e întotdeauna personal, adică abateră de la limba comună. Adevărul acesta e firesc valabil, în primul rând, pentru poezie. Ce s-ar întâmpla dacă lumea de la noi ar începe să vorbească în mod curent ca Arghezi, ca Blaga, ca Ion Barbu? Dar, în același timp, ceea ce am spus mai sus e un adevăr incontestabil și pentru alte genuri literare: vorbește cineva — sau ar fi de dorit să vorbească — la fel cu Sadoveanu? Sau utilizează cineva limbajul lui Caragiale? Cel mult am putea să spunem că limba lui Caragiale este o reducere pentru organul literar a celei vorbite, cîndva, pe timpul lui, într-un anumit strat al societății românești...

Indiscutabil, nu operele literare — care prin ele însele nu sunt obiecte de comunicare pură și simplă, nici instrumente de mijlocire a informației, ci obiecte estetice, cu funcție superior delectabilă, în ordinea spiritului — modelează limba vorbită și chiar cea scrisă; nu! Ci mulțimea de *mass media* care constituie un imens imperiu a parte în care nu mai domnește scriitorul, o uriașă rețea de transmisii de mesaje ce ating clipă de clipă urechile și ochii mulțimilor, exercitînd asupra conștiințelor umane un mesaj intelectual uluitor și cumplit de eficace, un bombardament audio-visual care, în zilele noastre, a împinzit cele mai îndepărtate colțuri ale lumii.

Așa încît, tocmai datorită acestei situații, răspunderea scriitorului față de limbă în care scrie este acum alta: scriitorul patriot are în aceste timpuri datoria de onoare de a divulga orice atentat la integritatea, puritatea și eficacitatea limbii poporului său. Cum? Într-un mod extrem de complex, deloc facil, dar nu mai puțin categoric: prin definirea tocmai a acestor noțiuni de integritate a limbii, pu-

ritate a limbii, eficacitate a limbii, — și prin apărarea lor în spiritul unui adevărat etos național. Ori ce preocupare reală, și realistă, pentru limba națională, trebuie să pornească — în lumea scriitoricească — de aici, de la aceste trei comandamente care, ele însele, constituie o întreagă problematică. Fără curajul de a o aborda, orice discuție în jurul limbii naționale riscă să rămână o simplă contribuție la un tratat de frazeologie naționalistă.

După umila mea părere, „stricătorii de limbă” de astăzi se află de mult instalați în inșiși structurile instituționalizate ale limbajului ascultat, citit și vorbit de masele populare care — datorită unui înăscut și, de altfel, binevenit dar mimetic, unei irepresibile înclinări de a prelua cu candoare și utiliza tot ce li se oferă — propagă în mod nevinovat ceea ce aș îndrăzni să numesc „maladiile contagioase” ale limbii; care, la rîndul lor, se cer nu numai enumerate, ci și definite.

Rolul de azi al scriitorului ține de conștiința sa de intelectual modern: aceea care-i dictează salvagardarea tuturor valorilor ce constituie spiritualitatea noastră națională.

★

În măsura în care mi se iartă prezumția — chiar provocată — de a vorbi despre mine însumi, aș spune următoarele:

— am avut, de cînd am început să scriu, sentimentul că poezia cere un limbaj de o anume puritate și elevație; „prejudecată”, poate, dar care i-a interzis, în general, accesul de vulgaritate; unii critici m-au bucurat mult, subînțînd — între altele — noaptea discursului meu poetic, „sărbătoarea limbii” pe care m-am străduit s-o celebrez;

— am căutat de-a lungul anilor să corectez această „prejudecată puristă” cu privire la limba poeziei pe care o practicam; unii critici au observat modul disoret în care au pătruns în versurile mele o seamă de regionalisme, ca și o mulțime de prozaisme, zestre lexicală a copilăriei mele, pe care uneori am scos-o la iveală;

— am încercat să definesc în scris, ba chiar să celebrez poetic, „tărîmul de mijloc” al limbajului, precum și lupta mea cu el, degajînd — poate — o etică profesională a celui ce cutează a se măsura cu cuvintele;

— am evoluat, cu timpul,

de la o concepție pur instrumentală a limbajului în poezie, la recunoașterea inițiativei atât de greu de circumscris a cuvintelor; a te lăsa — în poezie — vorbit de limbă constituie, poate, forma actuală a acceptării fenomenului tradițional al inspirației, introducînd în mecanismul lui secret pretenția unei discipline;

— am subliniat, în toate articolele mele critice despre poezie, oriunde le-am găsit, frumusețile de limbă românească ale confrăților mei: ca pe niște cîștiguri de neuitat ale limbii poetice, nicidecum ca pe niște

rețete ale limbii uzuale;

— am susținut, și voi susține mereu, că toți cei care scriu cu talent românește, sunt Români, trăiesc la sinul limbii noastre materne, și contribuie la „creșterea limbii românești” și la „cinstirea” patriei;

— sunt de părere că, la Uniunea Scriitorilor, ar trebui să ia ființă o „Comisie a Limbii Române”, care să analizeze critic felul cum se scrie și se vorbește azi în presa noastră, în lucrările de popularizare cu tiraj de masă, la posturile de radio și televiziune etc.

ROMULUS
RUSAN

Cuvintele

1. Este destul să asculti cum vorbesc oamenii într-un loc public (într-o piață, într-un tren, pe o plajă) pentru ca să realizezi miracolul: cuvintele, accentele, vocalele, frazele pe care le auzi, amestecate și învălmășite, venind din patru vînturi și din mult mai multe provincii, sînt tot ce poate fi mai vechi pe acest pămînt, răzbește parcă de sub o perdea groasă de timp, sînt — acum îți dai seama — marțorele cele mai autentice ale unei moșteniri milenare. Unele, asemenea altelor, contrasînd comic (întreaga oltenismelor cu molcomeala de peste munte sau cu umorul bucovinean); dar toate avînd un aer comun, așa cum au fîii unei familii, dacă nu în amănunțime, atunci în spiritul, în logica lor, în ceea ce nu mai trebuie spus, în tăcerea dintre ele.

Au trecut prin năvăliri și războaie, prin violențe și interdicții, prin legi și nelegiuiri, dar s-au dovedit mai rezistente decât focul, mai puternice decât fierul și mai răbdătoare chiar decât omul. Văzîndu-le ajunse pînă la noi, te topești de jale, căci stii că-s prea-plinul suferinței a milioane de inși: dar te cuprînde și o fericire compensatoare, căci îți dai

seama că existența lor se datorește unor fapte umile, că datorită lor, acestor grăunte vesnice ale limbii, nici un fir din marea holdă pieritoare a oamenilor n-a crescut în zadar.

2. Azi, ca și ieri, cuvîntul e pîndit de primejdii. Dacă pînă în timpurile noastre era în joc însăși existența lui, datorită vecinătății celor cîteva imperii, astăzi îl amenință stereotipia, vocabularul de lemn sau de plumb, tehnicismele, jargonele de tot felul, neologismele de bon-ton sau de satră, televiziunea și alte milloace. Nu-i vorba doar de sărăcirea lexicului, ci și de lenevirea gândirii. Trebuie să luptăm pentru limbă reinventînd cuvintele, curățîndu-le de coaleală, redîndu-le libertatea dinții.

3. Lupt pentru limbă gîndindu-mă la ea ca la o ființă, lăcrîmînd pentru ea cînd îi descopăr frumusețile și vechimiile, admirînd-o cînd o găsesc inteligentă și ironică, bucurîndu-mă cînd reușesc să trezesc din somn un cuvînt sau un sens, felicitîndu-mă cînd pot să conving pe cineva că e nobilă, în sfîrșit, stîind că-s unul din milioanele de muritori care o duc mai departe spre destinul ei imprevizibil, spre nemurirea ei de fiecare zi.

Anchetă realizată de
AURELIAN TITU DUMITRESCU

Stemă

Sus și în adine ard diminețile patriei —
Fericire albastră,
Semn de înțelepciune
În călătoriile noastre.

Sus și în adine ard iubirile noastre —
Flacăra munților veșnici,
Setea izvoarelor pure,
Inima soarelui, inima soarelui.

Sus și în adine ard ochii senini
Ai patriei mele, ai patriei.

GHEORGHE DARAGIU

Aflat la cea de-a VII-a ediție consecutivă, Festivalul de poezie patriotică-revoluționară „Mihu Dragomir” — Odă pămîntului meu — a adunat anul acesta, la Brăila, sute de tineri care au cîntat prin versurile lor mărețele realizări ale timpului nostru, iubirea de patrie și de frumos, încrederea în om și în operele sale durabile.

Juriul festivalului, alcătuit din scriitorii: Fănuș Neagu (președinte), Nicolae Dan Frunteală, Ion Iuga, Nicolae Grigore Mărășanu, Mircea Micu, M.N.

Rusu, Nicolae Stoian, Mihai Ungheanu, Teodor Vărgolici și A.I. Zăinescu, a acordat, după

Festival
de
poezie

lectura manuscriselor, următoarele premii: Diana Boicu premiul Uniunii Scriitorilor;

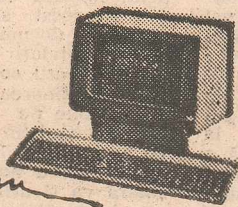
Vanessa Zigmund, premiul Comitetului județean de cultură și educație socialistă Brăila: Vasile Muste, premiul revistei „Luceafărul”; Tudorița Voica Tarnița, premiul revistei „Flacăra”; Ana Ruse, premiul Căminului „Panait Istrati” și al suplimentului literar „Dunărea”; Stela Anchidîn, premiul revistei „Săptămîna”; Sofia Chiru, premiul Căminului „Mihu Dragomir”; Iancu Grama, premiul ziarului „Înainte” din Brăila.

Au mai fost acordate și șase mențiuni.

atelier literar

Stăruiește

Popescu Doina — Craiova. „Refuz să cred că ne vom despărți, / căci noi ne-am cunoscut odată / când m-ai iubit și te-am iubit / și-a fost iubire adevărată”. Refuză să credeți, dar închideți volumul lui Minulescu.

Marin Virgil — Brănești, Teleorman. Deci, floare de cires: „Stau sub ciresul înflorit / și rup o floare dintre miile de flori / cu care e împodobit / întregul pom, sub care stau în zori”. Dacă rupeți florile ciresului, nu mai aveți de unde să minci cires.

Narcis Nialus — Sfântu Gheorghe, Covasna. Fie încă insistați atât de mult, transcriem: „Mi-amintesc cum tare de mult / am bătut la Palatul iubirii tale / dar am rămas numai cu atât / că ușile erau ferecate cu yale”. Am auzit că unii deschid și yalele, având în degete iarba fiarelor.

Mariana Bodolică — Iași. Reținem Secret: „Cu capul plin de ploii / mă zbat în trupul neîn-căpător, / prin nervi îmi umblă frigul / dar drumul, încolăcit / la picioarele mele / trântăse”. Fiind vorba de un secret, nu trebuia să-l spuneti nimănui.

Tănase Iulian — Bacău. Computerul nostru este înzestrat și cu „mea culpa”, numai că încă nu e cazul: simte el că, undeva, în adâncul dumneavoastră, sinteți înzestrat să scrieți lucruri frumoase care, să-i bucore pe toți; altfel, nu v-ar fi luat în seamă și nu

v-ar fi reținut „năzbitia” (Vezi „Atelierul” din 15 aprilie a.c.), în fond, nevinovată. Ceva, totuși, nu e în regulă: poemele trimise acum sint slabe-slabe și mult prea tributare unei specii de poezie care nu convinge prea mult și numai dacă e rostită de mai multe voci: „Un miros de pământ se mai simte / pe-un întreg mapamond tulburat, / se mai dă și arună, libertatea se vinde, / și se face la dreptate rabat”. Să nu ziceți că am ales tocmai strofa care... pentru că altele sint cu și mai mult rabat și dumneavoastră știți foarte bine de unde bate vântul și aduce astfel de texte. Singurul poem mai reușit vine tot din zona „năzbitilor”, dar nu vă aparține, chiar dacă se intitulează „Figurina de ceară”: „Figurina ta de ceară, / ce cîndva mi-ai dăruit-o, / am iubit-o... ca pe tine, / și, iubind-o, am topit-o!”, etc., etc. Totuși, totuși, de ce v-o fi plăcînd atât de mult Minulescu, încît scrieți exact ca el?

Florin Müller — Sibiu. Computerul pariază că nu sinteți Florin Müller, dar vă transcrie Poetul cu marsupiu: „Eu sint poetul cu marsupiu, / cel mai poet cu marsupiu... / la al unsprezecelea volum de debut / plăcerea mea cea mai mare / e să-adun editorii roată-n jurul meu, / să-i așez turcoșe, / pe nisip / să le crăp un pepene... / și ei, roșii la gură și cu cămășile păteate... / Prastia mea nu dă greș. / Urmăriți această metaforă / care va sparge cerul...”. În

marsupiu nu aveți decît pietre?

Liana Voiculescu — Sibiu. Nu, nu veți ajunge la cîntec (și, deci la poezie), cită vreme povestiți ceea ce simțiți că aveți de spus. De aici, explicațiile, motivările, aducerile aminte, lungimile, precum în *Nostalgia resemnării* sau *Cînd m-ai născut*, care scufundă tot edificiul. După aceea, „logodiți” nefericit cuvintele: „urlet singurec de uimire” prin care se privește, „toate stelele lumii din surisul meu”, „pulsăția deznădejdiei”, „culoarea infinitului”. (Credeti că infinitul are culoare? Dacă da, trebuie că e din spectrul disperării). „eternitatea sufletului de baladă”, etc. Nu, nu se poate ajunge prea departe.

Ion Voicu — Gh. Gheorghiu-Dej. Mai înțiti, computerul s-a iritat de faptul că dumneavoastră, abia „eclozat”, sinteți foarte preocupat să faceți „ordine în Tăra literelor”. Nu-i cazul, sint mulți alții care se ocupă cu același lucru, unii în mod îndreptățit, alții nu; și exact aceștia din urmă sint mai numeroși. Lăsați birna din ochiul vecinului și, dacă vreți să arăți, arăți ogorul personal. După aceea, sinteți sigur că veți stîrni curiozitatea computerului prin poemele dumneavoastră. Nu. Nici măcar relativă: astfel de compuneri vin valuri-valuri și computerul s-a obișnuit cu ele. Sint bune, se pot citi, merg, dar nu și la noi în „Atelier”, unde, din principiu, nu

sint bine primite: sint simple contrafaceri după niște structuri palide care încearcă să suplinească emoția prin inteligență indoielnică și voluntar dezorganizată. Deși sint semnate de foarte multe nume, aparțin, lasă impresia, unui singur. Nu cereți recunoașterea unui poet recunoscut ca Gheorghe Izbănescu, fiindcă nu are sens: are exact vîrsta computerului nostru și se știu deci dintotdeauna. Nu ne mai lungim și vă citim *Inițiere în enologie*: „Chiar și după acest zid / transparent pînă la singe / simt tusea galopantă a primăverii / caloriferele se odihnesc / după lunga agonie hibernală / în spatele casei e via / aici mirosul vinului ne-coapt / amestece de acum circelii / tata plutește prin grădină / ascultînd ordinea bunicului în butuci”. Ca și ortografia, vinul nu se coace.

Mai trimiteți: Andra Pop — Cluj-Napoca; **Mihai Băcăuanu** — Bacău; **Ion Dună** — Galați.

Decamdată nu: Marius Alexandrescu — Brașov; **Dan Gabriel** — Cărbunesti, Prahova; **Gaby Niculescu** — Baia Mare; **Mihaela Cobzaru** — Săbăoani, Neamț; **Scurtu Olguta** — București; **Gurliu Mihai** — Călărași; **Manole Marius** — Ocna Mureș, Alba; **Liviu Delamunte** — Cluj-Napoca; **Niculescu Lili-ana Cristina** — Iași; **Văcaru Mihai** — Fetești, Ialomița.

Nu vă pierdeți timpul: Simina Opreșcu — Pitești; **Marcel Hanja** — Turda; **Niculescu Adrian** — Găești; **Pituleac Roxana** — Hirșova; **Domin- te Gabriela** — Ovidiu, Constanța; **Dedu Similea Claudia** — Buzău; **Paraschiv Stan** — Brăila; **Șerban Adrian** — Ploiești; **Dragoș Constantin** — București.

DARIE NOVĂCEANU

Prefacerea în iarbă

Simți și tu aceeași iarbă care crește dinspre inserare către dimineață? Firul ei fierbinte-crud ne stăpînește și ni se așterne, tresărînd, pe față.

...Mai tîrziu, cînd noaptea se va vrea stăpînă, noi vom fi o iarbă fremătînd sub pași, ne-or călca pe trupuri alții, mină-n mină; chiar de-o să ne doară, te-aș ruga să-i lași...

Finis

E-un rugîntu prelins bolnav pe toate, l'e ochii tăi pînă mai ieri prea verzi; Beteagul dans al ierbii împușcate Abia-l mai simt, tu nici nu îl mai vezi.

Din mine s-a desprins ultima frunză, Și tu ți-ai oboșit ultimul zbor. Pasări cu aripi smulse ne acuză De rănile uitate-n trupul lor.

În ochiul toamnei, încărcat de brume, Ne mai furăm o clipă din priviri Și nu găsim nimic a ne mai spune — Deja ne-am risipit în amintiri...

Aproape că mi-e teamă...

Aproape că mi-e teamă cînd știu că ai să vii Și-mi caut în oglindă un chip cît mai firesc, Dar tremură lumina și aerul în preajmă Și-n loc să mă adun, mai mult mă risipesc.

Te-ascunde frigul lumii în ochiul lui sticlos, Iar mina mea te plînge topînd zăpezi în jur. Cînd vor veni duminici curate, am s-aștept Mătasea unui cîntec să cadă împrejur.

Se-aud venînd cu tine căruțele cu flori Și-mi par devreme toate și toate-așa tîrzii; Vezi, tremură-n oglindă un chip necunoscut — Aproape că mi-e teamă cînd știu că ai să vii!

ELENA DULGHERU

Simetrii

Cu un fir de iarbă mi-am săpat adînc în umăr, să-mi mirosoa primăvara. Am întins palmele de visător bolnav spre cer, să-mi cadă stelele iubind. Apoi m-am închis adînc în apele unei oglinzi pe care vîntul a spart-o în treacăt pur și simplu în două jumătăți.

Un oaspete

Nu știam gustul acelu zîmbet spînzurat de amurg pe care l-am zărit trecînd prin gîndul tău. Eram ocupată cu lecțiile de zbor pentru cocorii din ochii mei, cînd în suflet un oaspete cu spadă intră așa deodată.

MARIA STANESCU-SIMION

(Urmare din pag. 9)

Ion Călin, Virgil Stolojan, Petre Chirîtescu, Gheorghe Luca, Adam Măran. Prin strădaniile lor, Teatrul popular din Oravița a reușit să obțină succese în finala Festivalului național „Cîntarea României”, montînd piese ca: „Interesul general” de A. Baranga, „Camera de alături” și „Viața e ca un vagon” de Paul Everac, „Concediu nelimitat” de Mihai Ispirescu și multe altele. De fiecare dată, la pupitrul regizoral se află... farmacistul Petre Chirîtescu, unul dintre acei minunați animatori de teatru care dau viață mișcării noastre de teatru amator, un om de știință care crede în necesitatea că arta, frumosul, să joace un rol în viața concetățenilor. Întreaga noastră mișcare de amatori se sprijină pe umerii unor astfel de dăruiti artiști care, printr-o sublimă conștiință de intelectuali, își cunosc obligațiile față de popor, și se străduiesc să aducă un strop de bucurie artistică în viața concetățenilor. Din 1951 Petre Chirîtescu este alături de această echipă de teatru.

De ce? îl întreb

„Pentru că mi-a făcut și mie bine. Oamenii care vin la teatru sint mai frumoși, mai buni și mai cuminți.”

A sosit în Oravița, ca tînar farmacist, cu trei decenii și ceva în urmă.

Ce credeți că ați dobîndit, ca om, ocupîndu-vă și dînd viață acestui colectiv de teatru amator?

Tradițiile teatrului popular

„Am dobîndit respectul celor de aici și uimirea că un om din alte locuri (e din Bălilești) poate duce mai departe o tradiție locală.”

Teatru, timp de două secole la Oravița! Un gînd emoționant! Cei care îl trăiesc „apăsăți” de superba tradiție nu pot să nu evocare marile figuri ale conștiinței românești care au trecut prin această clădire: Octavian Goga, Nicolae Iorga, Zaharia Birsan, Ion Minulescu, George Enescu, Traian Grozăvescu și mulți alții. Și, firesc,

fugim cu gîndul în urmă cu 120 de ani, cînd, la 8/30 august 1886, românii din Oravița au așteptat „nebuni de entuziasm, pe actori la gară cu 12 trăsuri, citi înși știau că sint” (G. Călinescu — „Viața lui Mihai Eminescu”). Era ziua cînd sosea la Oravița trupa actorului patriot Mihail Pascaly, din care făcea parte, ca sufleur, și Mihai

Eminescu. Într-una din trăsuri cu ochii minții, aici în apropierea venerabilei scene, mi-l imaginez pe Lucașăruș poeziei românești, un tînerul trăind bucuria acestei primiri. În interpretarea actorilor Teatrului de stat din Reșița și a teatrului popular din Oravița, pe scenă se aude frumoasa limbă românească, și gîndul meu fuge iar la acea seară de 18/30 august 1886 la care Sofronie Pascu, în „Familia”, se referă astfel: „De pe bina răsună o limbă dulce ca farmecul, încîntătoare ca cîn-

tecul de sirenă.” În această limbă, sufleurul Mihai Eminescu a șoptit actorilor piesa „Mihai Viteazul după bătălia de la Călugăreni” de D. Bolintineanu, într-o sală atît de plină încît, zice cronicarul „cît era mai imposibil a face vreo mișcare”. Și emoția mea crește, sub imboldul fanteziei, deoarece — după cum se obișnuia în trupele puțin numeroase de atunci — e aproape sigur că, în costumele vreunui țaran, într-un rol de citeva replici, a urcat pe venerabila scenă și genialul poet, animat de puternice sentimente patriotice.

Astăzi, în venerabilul teatru din Oravița domnește un entuziasm deloc mai prejos, pentru că, de pe scena sa răsună, ca și atunci, limba română, păstrată cu evlavie de slujitorii teatrului românesc profesionist și amator!

Realizez că aici, în acest colț de țară, prin grija celor meniti să păzească și să cultive tradițiile culturale, nu se petrece un „asalt al modernizării asupra tradițiilor” ci se realizează o fericită îngemănare a celor două tradiții: cea tehnică și cea culturală.

Întîlnire cu Maramureșul

(Urmare din pag. 9)

a creațiilor maramureșene (Simion Pop), funcționalitatea lor (Mihai Pop), cu o evoluție continuă (Al. Ciplea), cu o identitate inconfundabilă (L. Petrina), și o literatură autentică (L. Ulici), cu o zbatere continuă și aspirație proprie (Petre Got), într-o consonanță cu veacul (V. Hossu-Longin) și alții.

Dincolo de rostirile de mai sus, venite și ele să rostuiască încă o dată întesurile de adîncime ale unei creații milenare, cîntecele maramureșene au fost la ele acasă prin Victoria Darvai, Gheorghe Turda și inimitabilul Grigore Lese din Tăra Lăpușului. Li s-au adăugat rostirile în vers din poezii Ioan Alexandru, Ion Iuga, Petre Dunca ș.a.

Întîlnirea cu fiii Maramureșului a fost o adevărată sîrbătoare a culturii maramureșene și prin aceasta o biruință în frumos și în onenien.

La Opera Română

că), Cornelia Pop (Domnița), Cristian Mihăilescu (Împăratul), Alexandru Moisiuc (Robul), Adrian Ștefănescu (Marele dregător), Nicolae Bratu, Nicolae Andreescu, Nicolae Constantinescu și Ștefan Teodorescu (Cei patru slujitori). Dirijează Lucian Anca.

● În *Liliacul*, opereta lui J. Strauss, de marți 14 iunie (ora 18), vor cînta: Florin Diaconescu (Eisenstein), Cornelia Angelescu (Rosalinda), Lucia Cicoară (Orlovski), Nicolae Bratu (Alfred), Gerda Radler (Adela), Constantin Gabor (Frosch). În conducerea muzicală a dirijorului Constantin Petrovici.

● Din repertoriul italian, vineri 10 iunie, ora 18, *Lucia di Lammermoor* cu Silvia Voinea, Ionel Voinea, Emil Iurașcu, Gabriel Năstase, Alexandru Moisiuc, Lucia Becar, Cristian Mihăilescu, Dirijează Constantin Petrovici.

● *Nabucco* de G. Verdi, sîmbătă 11 iunie, ora 18. În conducerea muzicală a lui Cornel Trăilescu vor participa: Nicolae Urdăreanu, Gabriel Năstase, Pompei Hărășteanu, Iulia Kirkoș, de la Opera Maghiară din Cluj-Napoca, Veronica Gărbu, Ion Grigorescu, Gerda Radler, Nicolae Andreescu.

● În matineul pentru copii (ora 11) de duminică 12 iunie se va da *Motanul încălțat* de Cornel Trăilescu. În distribuție figurează: Daniela Vlădescu (Motanul), Florin Diaconescu (Ioni-

● Miercuri 15 iunie 1988 (ora 18), baletul lui L. Minkus, *Don Quijote* propune pe: Rose Marie Both-Stoce, Mihai Tugearu, Nicolae Deneș, Florin Mateescu, Leda Popescu, Mihai Babușka, Adrian Gheorghiu, Dumitru Ologoiu, Beatrice Bleont, Cristina Opincaru, Maria Cumbari și Cătălin Caracș (ambii în debut în dans țigan), Roxana Colceag, Daniela Constantinoiu, Doina Acsinte, Mihaela Tigănuș, Viorica Ene, Paraschiv Pieleanu. Dirijează: Carol Litvin.

● Cu Ștefăniță Lascu (Almaviva), Alexandru Moisiuc (Don Bartolo), Daniela Vlădescu (Rosina), Emil Iurașcu (Figaro), Ion Grigorescu (Don Basilio), Joi 16 iunie, la ora 18, *Bărbierul din Sevilla*. Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

Reproduceri după picturi de VASILE GRIGORE

Individul dar în egală măsură orice colectivitate umană se recomandă în ultimă instanță prin roadele muncii și gândirii lor. Solitară sau asociată, creația și creativitatea, în cele mai variate ipostaze aduc într-un perimetru de civilizație măsura exactă a vredniciei, a tot ceea ce se cheamă în limbajul de fiecare zi: talent, perseverență, osidie, spirit organizatoric, calitate pe parcursul întregului ciclu al prestației specifice.

Ce poate fi mai onorant, mai reprezentativ pentru un cetățean decât bunul renume al întreprinderii sau instituției în care lucrează. Sub orice emblemă, produsul muncii, indiferent de natura lui, exprimă meritele sau scăderile celor care l-au gândit și l-au executat. Sint adevăruri pe care secretarul general al partidului nostru a ținut să le readucă în atenția oamenilor muncii din România în cuprinsul magistralei Expunerii din 29 aprilie 1988. Personalul muncitor, a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie să lucreze astfel încât „marca fabricii” sau denumirea unității să devină un titlu de onoare, de glorie pentru fiecare membru al respectivului colectiv. Cu atât mai mult, se impune, acest adevăr, cu cât în țara noastră, oamenii muncii, în tripla lor calitate de proprietari, producători și beneficiari, se reprezintă pe ei înșiși în tot ceea ce întreprind, la toate nivelele, pentru bunul mers al activității lor.

În lumina acestor adevăruri, vă propunem un scurt popas la unul din institutele de cercetare și proiectare din Capitală. Este vorba de I.S.P.C.A.I.A. (Institutul de studii și proiectare construcții pentru agricultură și industria alimentară), firmă de prestigiu, cunoscută și recunoscută ca atare în rândul clienților interni și externi. De curând — aflăm cu bucurie — institutul a participat la o licitație internațională desfășurată în Turcia, izbutind, în competiție cu numeroase și prestigioase firme, să cucerească interesul virtualului partener. Proiectul se referă, în baza unei documentații originale, la un nou tip de siloz pentru depozitarea zahărului, cu o capacitate de 30.000 tone. După același proiect au fost construite în țara noastră 15 asemenea silozuri, echipamentele (poduri de distribuție, instalații de climatizare, sisteme de extracție etc.) fiind și ele de concepție proprie. Directorul tehnic al institutului, inginerul Vasile Joantă, care ne-a pus la dispoziție aceste informații, ne-a mai înștiințat că cele 13 fabrici de pline (fiecare cu o capacitate de 8 tone în 24 ore), construite după proiectele I.S.P.C.A.I.A. în Republica Populară Chineză, au intrat în func-

țiune, beneficiarul extern exprimându-și de curind mulțumirea și satisfacția pentru calitatea lucrărilor românești.

Sint rezultate măgulitoare pe care colectivul institutului le-a înregistrat cu îndreptățită bucurie și mândrie. Cu toate acestea, cu ocazia recentei adunări generale de partid, consacrate debaterii tezelor cuprinse în Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu — comuniștii de la I.S.P.C.A.I.A. au ținut să aducă în discuție cu deosebire unele aspecte negative din activitatea institutului, iar aceasta cu buna credință de a găsi soluții și modalități pentru înlăturarea lor. Nemulțumirea laborioasă a fost și a rămas de veacuri un factor de progres. Cu acest prilej, comitetul de partid și-a asumat, între altele, ca îndatorire de

tora reclamă în prima săptămână de creștere un microclimat constant de 33 grade. În acest scop au fost și mai sint folosiți radianții electrici, soluție costisitoare ce impune un consum de 1.000 kilowați-ore pe tonă de carne. Ei bine, conform unui proiect gândit și finalizat la I.S.P.C.A.I.A., a fost realizată o instalație capabilă de a diminua sau chiar de a stopa acest consum de energie, folosindu-se în acest scop apa caldă, adusă în structura pardoselii printr-un sistem de țevi din polietilenă. La Ferma de păsări din Gorneni, județul Giurgiu, s-a dovedit că prin acest nou procedeu de încălzire se obține o reducere de 400 kilowați-ore pe tonă de carne și că, totodată, consumul de paie (așternut) pe metru pătrat scade de la 50 kg paie la numai 5

ție rece sau caldă, ceea ce, evident, implică consum de energie. În acest scop institutul a elaborat documentația pentru aceste instalații ce vor pune din nou la lucru soarele. Se estimează obținerea unei economii de 67 tone pe an combustibil convențional (în cazul ventilației cu aer rece) și 37 tone CC/an la ventilația cu aer cald. Radiația solară va fi utilizată de asemenea la încălzirea pardoselii în complexele porcine, unde, la fel, energia sosită din cosmos va ridica temperatura apei. La I.A.S. Lazu, județul Vaslui, se va dobîndi o reducere a consumului de energie electrică cu 24 kilowați-ore pentru fiecare purcel livrat.

Astrul zilei va mai da o mină de ajutor și celor care se ocupă cu uscarea tutunului, proiectele elaborate prevăd folosirea captatoarelor solare de data aceasta pentru încălzirea aerului, cheltuiala de energie (combustibili convenționali) fiind redusă pe această cale cu 11,8 la sută. Se mai preconizează de asemenea introducerea bateriilor cu fluid intermediar la uscătorile de malț, în acest caz economia cifrindu-se la 166 tone CC pe an.

Interlocuții noștri ne-au mai invitat să notăm și alte două realizări de ultimă oră: proiectarea unei secții destinate obținerii extractului de malț (substanță dulce, destinată întreprinderilor de patiserie) care va funcționa împreună cu noua fabrică de bere ce se va ridica la Chitila. Am mai aflat că a fost deja predata nota de comandă pentru o întreprindere de produse „instant”. Este vorba de un nou înlocuitor de cafea, realizat prin prelucrarea cicoarei de Institutul de chimie alimentară și care se recomandă prin remarcabile proprietăți organoleptice. (Gazdele noastre au făcut o demonstrație, oferindu-ne o ceașcă de „instant”, înlocuitor potrivit pentru toate vîrstele și stările de sănătate, și care, mărturisim, ni s-a părut excelent).

Ar mai fi multe de spus fiindcă preocuparea institutului pentru modernizarea și rentabilizarea instalațiilor proiectate s-a concretizat în numeroase alte proiecte destinate agriculturii, zootehniei și industriei alimentare. Exemplele noastre, puține la număr pentru o activitate complexă și de largă perspectivă, se vor dovedi, sperăm, îndajuns de ilustrative, cititorul nostru putînd să-și facă o idee despre ceea ce, la I.S.P.C.A.I.A., se cheamă: lupta pentru nou și respectul față de marca produselor gândite și livrate în țară și dincolo de hotarele ei.

LIVIU TIMBUS

Do, re, mi... și-un calculator

Alături de glasurile cristaline din bănci mai cînta cineva. Nu purta uniformă în pătrățele, avca voca mai ciudată și se recomandase simplu: calculatorul TIM. Nu era doar un coleg de cor deoarece, pe lingă vocalizele pe care le dirijase ca un diapazon cu circuite integrate, acum alîsa pe ecranul televizorului color notele cîntecelor, bătea măsurile, ba chiar dădea rezolvarea întrebărilor din melodia „Chicilorea”. Împreună cu el, micii școlari cîntau corect, nu după ureche ci pătrunzînd în tainele citirii punctelor negre de pe portative. La sfîrșit, TIM îmbrăca și haina profesorului exigent corectînd autodictarea puștii care acum migălea din memorie pe caiete frazele muzicale. Alexandru derula cu degete mici programul pe tastele calculatorului, Iona, Magda, Liliana învîrteau cu pași ca fulgur o fermecătoare horă, voci de copii făceau să zburde printre bănci cîntecul „Drag mi-e jocul românesc”.

În fața a 60 de învățători și inspectori din sectorul 6, în clasa a III-a A din Școala Generală 156 se desfășura o interesantă lecție model cu tema „Premize ale predării interdisciplinare a muzicii”. Doi dascăli de inimă și har, directoarea Maria Buiu și învățătoarea Stela Paraschiv demonstrau cum o simplă oră de muzică poate deveni prin ingeniozitate un act educativ cu profunde semnificații. Căci, pe lingă plăcerea de a cînta, micii elevi se obișnuiau cu computerul considerîndu-l un instrument uzual în rîndul rechizitelor. Și mai învățau să înbească noul, să știe că în viață nu există „materii” importante și secundare, că trebuie să faci totul serios, cu freacă de pasiune și suflet.

Cînd peste douăzeci de ani, puștii de azi vor conduce marile combinate cu computerul alături sau vor schimba arhitectura genetică sfîștîndu-se cu „creierul” înțesat de cipuri, cu siguranță își vor aminti că, într-o zi din primăvara vieții, în clasa a III-a a școlii de lingă casă, au pîșit pentru prima dată pe drumul cunoașterii calculatorului de mină cu tovarășa învățătoare. Pentru acest prim pas spre miracolele viitorului ca și pentru întîiul „A”, vor lăsa să zboare mereu spre ea un gînd bun și o bătaie de inimă.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Un nou titlu de onoare pentru fiecare din noi:

Renumerele „firmei” la care lucrăm

perspectivă, implementarea în continuare a energiilor neconvenționale (solară, geotermală, biogazul, energia vîntului) și a celor re folosibile (procedee pentru recuperarea căldurii din instalațiile tehnologice). Directorul institutului, inginerul Valeriu Ursachi, a ținut de altfel să ne asigure că, de mai mulți ani, la toate proiectele elaborate, colectivele de specialiști au în vedere posibilitatea înlocuirii parțiale a consumului de carburanți lichizi și solizi prin surse de energie neconvenționale. O inițiativă extrem de laudabilă. Vom oferi cititorilor noștri cîteva exemple pentru a arăta cum din nou, de data aceasta la I.S.P.C.A.I.A., printr-un efort remarcabil de gîndire, s-a izbutit să se obțină noi pachete de energie, folosindu-se inepuizabila sursă care este radiația solară.

La fermele de pui pentru carne, dezvoltarea optimă a aces-

kilograme. Apa caldă este furnizată de către o centrală termică care folosește carburanți solizi. S-a avut în vedere și înlocuirea acestora, cel puțin în perioada lunilor de primăvară, vară, toamnă. Noile proiecte prevăd și instalarea captatoarelor solari, prin mijlocirea cărora temperatura apei poate fi ridicată pînă la 50 de grade. Asemenea instalații mixte sînt în exploatare la Institutul pentru creșterea taurinelor de la Balotești, la Institutul de cercetări pentru creșterea păsărilor, și la Întreprinderea avicolă Constanța.

Cercetări de nutriție animală, efectuate și finalizate în ultimii ani în lume, au demonstrat un lucru surprinzător: practica multimilenară de uscarea a finului sub cerul liber provoacă reducerea sensibilă a proteinei brute digerabile. Tocmai de aceea se recomandă deshidratarea furajelor verzi prin ventila-

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

În universul gîndirii eminesciene

Octav Onicescu observa pe drept cuvînt într-un substanțial articol din revista „Manuscriptum” nr. 4/1976 că scrierile lui Eminescu „îi dau dreptul de a figura în literatura noastră de filozofie a științei cu drept de cetățenie universală”. Nu e deci de mirare că poetul-gînditor, un strălucit erudit autodidact, s-a situat pe cele mai înalte poziții ale științei din vremea lui, în unele direcții dovedindu-se — mai ales în caietele sale manuscrise — un adevărat vizionar, care întuiește de pildă energia sălășlînd în fiecare grăunte al materiei sau enunță opinii ce premerg tezele relativității einsteiniene.

Un deosebit interes prezintă sugestiile interdisciplinare și precibernetice pe care le vădește concepția sa. După cum am mai arătat într-un articol anterior, Eminescu a cuprins în raza interesului său practic toate științele, a citit imens de multe articole și cărți științifice, încît prietenul său Ion Slavici îl poreclise în cercul prietenilor „O bibliotecă ambulantă”. Nu este de aceea surprinzător că a sesizat interdependența și relațiile dintre diferitele discipline: trebuie totuși să reținem că o făcea într-o vreme cînd multi oameni de știință „apărau” cu strălucire „autonomia” disciplinei lor, ferindu-se să recunoască aceste corelații, care le apăreau ca o subordonare,

Spiritul interdisciplinar străbate în primul rînd în preocuparea lui Eminescu de a matematiza toate științele, de a „pune în ecuație”, cum spunea el, toate ramurile cunoașterii, de a descoperi însăși „ecuația Universului”. Poetul-gînditor nu concepea studiul izolat al vreunei științe, ci numai în intima lor interacțiune și împletire. În caietul manuscris 2307, chiar la fila 1, într-o notă fugară, scrisă foarte mărunț, într-un colț, el subliniază strînsa conexiune dintre științele naturii, medicina și matematică.

În Amintirile lui I. Slavici, acesta relatează, parcă surprins, că la Viena, după ce Eminescu „prinsese slăbiciune” pentru fiziologie audiind cursurile profesorului E. Brücke, iar de la ea trecuse, în mod firesc, la botanică și zoologie, el a ajuns la convingerea că „nu putea să le înțeleagă fără de fizică”, cu alte cuvinte fără să cunoască legile fizicii — ceea ce tine în esență de viziunea interdisciplinară. Adeziunea sa la această viziune rezultă cu claritate și din textul Cultură și știință, pe care poetul l-a tradus (după cum a dovedit profesorul Dan Petrovanu), cu mici modificări, din lucrarea Das Leben der Seele (1856) a filosofului Moritz Lazarus. Aici se arată că un „om așezat” trebuie să combată unilateralitatea și „strîmtoarea spiritului”, de aceea „va tre-

bui să-ntîndă activitatea sa pe toate terenurile cari-s situate în cercuri împrejurul cercului său propriu. Mai adeseori aceasta e o neînălțurabilă condiție, care e pusă de însăși știința sa, întrucît el are de-asi aduce de acolo mijloacele pentru completarea și clarificarea proximei cunoștințe. Astfel, medicul va trebui să studieze nu numai știința boalelor s-a vindecării, ci și științe naturale, anatomia și fiziologia, mai departe chimie și botanică, și mai departe fizică și matematică și iarăși în altă parte din filosofie — psihologia și logica s.a.m.d.”. Inteligența trebuie să se extindă dincolo de „cercul ei propriu”, căci „toate științele stau într-o legătură, ca o rețea”, iar „fără o singură săritură [nu] putem propăși [din] fiecare punct al științei pînă la totalitatea ei” (ms. 2255, fila 240—241).

În mai multe locuri din manuscrise, întîlnim, de altfel, o veritabilă teoretizare a interdisciplinarității, se schitează parcă un „program” al studiului ei, fie că e vorba de cugătări eminesciene sau de traduceri ale căror idei și le-a însușit.

În ce privește sugestiile precibernetice, să observăm mai întîi că analogia dintre sistemele tehnice și organismele vii este adesea evocată de Eminescu, de pildă, cînd scrie: „Priveste omul ca o mașină — cine-o ține?” (ms. 2263, f. 23) sau: „Un om nu este într-o mișcare generală decît o paranteză mecanică, o mașină intercalată” (ms. 2275, f. 23). Analogia om-mașină apare și într-un articol din „Timpul” din 22 iulie 1882. Desigur, apropierea dintre om și mașină este relevantă de secole în operele unor gînditori. Dar viziunea eminesciană asupra organismului ca sistem complex, alcătuit din organe in-

terdependente, cu o reglare centrală a funcțiilor, reprezintă embrionul unei scheme biocibernetice. „Mașina societății” consistă, ca și aceea a corpului omenesc, din părți care funcționează independent și totuși stau într-o consonanță deplină între olaltă. Stomacul își exercită funcțiunile pe cînd ochii sînt închiși în somn și urechea e deschisă, desi nervii ei nu sînt alinați” (ms. 2257, f. 374—375). Mai departe în manuscris, se face analogia dintre funcționarea mașinii și cea a societății, ceea ce ne face să ne gîndim la definiția pe care A. M. Ampère a dat-o științei denumită de el „cibernetică”, menită să se ocupe „cu studiarea metodelor de comandă și conducere a societății”, în timp ce N. Wiener definea în 1964 cibernetica drept „știința comunicăției și reglajului”.

Modul în care sînt concepute organele corpului este, de asemenea, semnificativ. Acestea sînt caracterizate, după cum arată într-un studiu Victor Săhleanu și I. Georgescu-Viste, prin metafore care sugerează o viziune biocibernetică: creierul reprezintă mașina galvanică a organismului, stomacul e mașina de putere, inima e „Seele-mașină” (în înțelesul de „sufletul”, organul crucial al corpului), mușchii sînt mașini de lucru (dar slugi ale creierului), nervii — linii telegrafice animale (ms. 2264, f. 240, ms. 2255, f. 383 verso etc.). Avem de a face cu un întreg sistem de comandă, control și execuție, eșoa unei scheme anatomofiziologice de reglare a funcțiilor organismului întreg, așa cum o va elabora riguros savantul Daniel Danielopolu în 1928.

Alteori, Eminescu ezită asupra rolului atribuit diferitelor organe, scriind de pildă: „Este mașina de muncă creierul, aluncel

musculatura și celelalte mașini coadaptate nu sînt decît mijloacele și moderatorii ai mișcărilor creierului” (ms. 2275 B, f. 35).

În caietul manuscris 2266, f. 54 verso, citim: „Corpus nostru nu este decît un complex de puteri de reacție contra puterilor naturii”. Oare se schitează aici o anticipare a ideii feedback-ului, a conexiunii inverse negative din sistemele cibernetice? Lumea vie este inchipuită de Eminescu într-un mod ce sugerează ideea pe care cei doi autori menționați le numesc „cibernetico-informațională”. Viața e considerată ca un element negativ, în sensul unei împotriviri la procesele de destrucțiune a materiei, întrevăzîndu-se un sistem de autoreglare a vieții prin opoziție cu mediul neorganizat, anorganic sau chiar cu elementele organice potrivnice. Viața apare ca o permanentă opunere față de moarte, ca o activitate antientropică și negentropică. Eminescu relevă „greutatea cu care viața organică se desface din moartea statornică a naturii anorganice” („Timpul” din 2 septembrie 1878), referindu-se, în legătură cu aceasta, la teoriile „neutilității fiziolog Bichat” (medicul, anatomistul și fiziologul francez M. E. Bichat).

În zălele erudiției sale, mințea genială a poetului a întrevăzut, a conturat sau s-a alăturat, prin ideile sale interdisciplinare și precibernetice, unora dintre cele mai însemnate progrese științifice ale evului nostru. „Darul ce ni s-a făcut prin Eminescu?” — se întreba Constantin Noica în cartea pe care i-a consacrat-o. Răspunsul său: „A apărut în lumea noastră un om care-a înțeles să fie un om deplin”.

I. M. ȘTEFAN

Megafoanele Gării de Nord anunță călătorii că trenul accelerat 823 pleacă în direcția Constanța de la linia a noua. Culoarea semaforului de ieșire din stație s-a făcut verde. Impiegatul de mișcare ridică paleta. La bordul locomotivei electrice: mecanicul Constantin Stan și ajutorul său, Tudor Mircea. Trenul prinde viteză treptat. Prin stația Pantelimon trece cu 120 km/oră. La circa un kilometru în față, după depășirea ultimului macaz, se vede ceva mișcând pe terasament.

— Este o pungă de material plastic, își dă cu părerea ajutorul.

— Nu vezi că mișcă, măi băiete? Din ce cauză, că doar nu bate vântul. Pare-ar fi un copil, își exprimă cu glas tare gândurile, mecanicul. În aceeași clipă, duce maneta de viteză în punctul zero. Apasă ușor pe frână. Secunde de scurg greoi.

Oprim! hotărăște el. — Nu-i decît o pungă, nea Costică.

— Pe mine nu m-au înșelat ochii, încă.

La circa 200 de metri distanță execută frinarea rapidă. Săboții apasă brusc bandajul ro-

— De ce i-or mai zice accelerat dacă oprește în hălțile Bărganului?

— Dacă-am pornit cu întârziere, s-a dus ziua de muncă...

Șeful de tren ridică stînghe-rit din umeri. Nu știe care-i cauza frînării și, apoi, a opririi

Atît știe să gingurească. Dintr-o curte apare un om. Abia cînd își vede odrasla la piep-tul celeristului realizează că se putea întîmpla.

— E-al dumneavoastră?

— Da. Cum de-o fi ajuns pe linie la ora asta? Trebuia să plecăm de-acasă și-l îmbrăca-se maică-sa cu noaptea-n cap. Vă rog să ne iertați.

— Putea să fie mort la ora asta! Aveți grijă de el. Cît des- pre întârziere, o scoatem noi.

Șeful de tren duce vestea din vagon în vagon, în timp ce me- canicul recuperează întârzierea, minut cu minut. La ora 9 fix oprește în stația Constanța. Că- lătorii din vagoanele din față merg pînă la locomotivă. Îl salu- tă cu tot respectul pe omul care a condus cu atîta dibăcie trenul accelerat 823, salvînd, în același timp, viața unui... pui de om.

AUREL DAVID ■

Acceleratul 823 n-a întîrziat

tilor care scrișnesc neplăcut la frecarea aceasta seacă a meta- lului pe metal. În vagoane, unii călători, care-și reluasera som- nul întrerupt, se trezesc. Încep apostrofările:

— Nici n-am luat-o bine din loc și, hop, oprirea!

bruste. Se duce repede în pri- mul vagon. Coboară. Pe firul principal, la nici 5 metri de lo- comotivă, un copil care vroia să escaladeze de-a bușilea, li- nia. Nu știe să vorbească. Me- canicul îl ia în brațe. „Cum te cheamă?”. „Nenea... nenea...”.

Dornic să-și cunoască oame- nii valoroși din colectiv, un director proaspăt numit în funcție pune cîteva întrebări șefilor săi de secție: „La cine apelați în primul rînd în cazul unei avarii în secția pe care o conduceți?”. „Dar cînd aveți probleme speciale de calitate?”. „Dar în momentul asimilării unui utilaj foarte complicat, ce necesită rămînerea peste pro- gram?”. etc. Nu mică i-a fost uimirea cînd a descoperit în dreptul fiecărei întrebări mereu aceleași 4-5 nume, indiferent dacă secția respectivă avea 50 sau 200 de oameni. În caz de nevoie, fiecare din șefi se adresa celor mai buni, mereu, fără excepție, lor, „oamenilor de bază”.

Mi-am adus aminte de testul aceluia director cînd treburi pro- fesionale m-au purtat două zile la rînd într-o mare întreprin- dere comercială bucureșteană, unde am fost martora unor in- timplări a căror semnificație merită, cred, ca și a celei rela- tate deja, cîteva clipe de reflecție.

Arhiva întreprinderii trebuia mutată doar în cîteva ore, de la marginea Bucureștiului la sediul central. Curînd de la aflarea vestii, șosec, de la diverse unități, vreo 40 de oa- meni care se oferă să dea aju- tor. Se mai găsesc și doi șoferi înimoși care rămîn peste pro- gram. „Oricum, la oamenii aștia, și nu la alții, am fi ape- lat. Sint dintre cei mai buni” — spune directorul. La sediu se descarcă cinci autocamioane cu documente de arhivă. Așe- zați în șir indian, oamenii le

transportă la etajul II, unde vor fi depozitate. Muncesc de cîteva ore; au obosit deja. Încep să sosească și casierile cu banii de peste zi. Sint ru- gate să dea și ele o mină de ajutor. Unele rămîn de bună- voie. Altele, n-au încotro, ră- min, dar se plimbă de colo- colo fără să facă nimic, iar la primul moment prielnic o șterg fără rușine. „Nu-i nimic, zice un bărbat cu chipul ostenit, tot nu puneau mina pe nici o hir- tie. Știți doar că așa sint!”

simbăta aceea. De fant, a adău- gat, aș putea amina rezolvarea ei, dar vă spun sincer — și vă rog să înțelegeți exact refuzul meu — nu pot, nu vreau să fac de serviciu în locul acestui tinăr care n-a sărit niciodată, măcar cu un gest, în ajutorul unui coleg”.

Aparent fără nici o legătură între ele, cele două întîmplări sint expresia unui adevăr vechi de cînd lumea. Pe cei buni, conștiințioși, generoși te poți baza, așa că ei sint primii

Cei buni

A doua zi, sint martora unui dialog între directorul întreprinderii și șefa biroului perso- nal care îi relatează un lucru „de necrezut”. Prin programa- rea de la începutul lunii, Y urma să fie ofiter de serviciu simbătă. Numai că el avea o problemă, o aniversare în fa- milie, și ne-a cerut să-l înlocuim cu altcineva. Am apelat, bineînțeles, la X. Știți că de ani de zile dînsul ne salvează ori de cîte ori vreunul din cei programați ne anunță în ul- timul moment că nu-și poate în- deplini sarcina. Și asta, fără cea mai mică obiecție, fără să se plîngă vreodată. Însă acum n-o să mă credeți, tovarășă directoro, m-a refuzat. E ade- vărât, s-a scuzat de o sută de ori, avea și el o problemă în

cărora te adresezi cînd dai de greu, iar ei, pentru că sint buni, pentru că sint conștiințioși, nu zic niciodată nu. Și e firesc să fie așa, să te adresezi celor ce și-au dovedit calitățile profe- sionale și umane, celor pe care te poți baza, cu care mergi la sigur. Numai că de mirat nu se miră nimeni dacă unul des- pre care se știe că e lenes, că e egoist și comod rămîne de- parte de greu; toată lumea explodează, însă, de uimire, de indignare, chiar, dacă unul din cei buni și conștiințioși are un moment în care nu poate, pen- tru că are și el o problemă, ori nu vrea, pur și simplu nu mai vrea să menajeze, să încurajeze lenea, egoismul, comoditatea altora, care au ajuns să creadă

că se cuvine ca lor să le fie cald, ca ei să nu se omoare cu firea, ca ei să fie ocotiți. Para- doxal, statutul de nepregătit profesional, de lenes, de egoist este apărât, afișat ostentativ, „să meargă cutare, că el e bun, eu nu mă pricep”. Și nimeni nu se întreabă, cum ar fi firesc, dacă nu se pricepe ce caută acolo, în fabrică, în institut, în cancelarie, în spital; de ce este lăsat în pace să-și trăiască liniștit mediocritatea și egois- mul și sint chemați todeauna la greu numai cei harnici, cei care nu zic niciodată nu, cei cu care se merge la sigur, me- ritul avînd astfel drept urmare nu laurii premiului, ci sar- cini suplimentare.

Există o vorbă veche ce spu- ne că repetiția e mama învăță- turii, o vorbă pe care se pare că lenesii o înțeleg și o aplică admirabil în folosul lor. Au văzut că merge, că sint lăsați în pace o dată, și încă o dată, și mereu, așa că l-au luat pe „nu mă pricep” în brațe. Și așa, prin repetiții consecvent urmărite, si-au „școlit” șefii și colegii care îi ocotesc ori de cîte ori se iese o problemă mai complicată. E cazul să afle că mai există și alte vorbe vechi al căror adevăr trebuie să-i facem să-l înțeleagă pe propria piele. Să începem cu „urciorul nu merge de multe ori la apă” și „învățul are și dezvățul”. O să ne ceară ceva timp și efort ca să-i școlim temeinic, dar, cu siguranță, merită!

ROXANA MANOLESCU ■

Neglijență — devine inconștiență

Joi, 26 mai, în jurul orei 11, autocamionul cu remorcă nr. 24-B-2790 a ajuns în intersecția Valea Cascadelor cu Industri- lilor și se îndrepta spre Bule- vardul Armata Poporului. Nu- mai că din cauza vitezei, ca- mionul s-a încadrat greu în curbă, oblonul s-a desfăcut, și, mai mult de jumătate din încărcătura platformei, formată din cărămizi de b.c.a. a zburat pe stradă și pe trotuar. Jumătate din încărcătură s-a făcut praf și asta a fost singura consecință a unui act de neglijență, care, în cazul unor consecințe tragi- ce, se putea numi inconștiență. Din fericire, bucățile de b.c.a. ajunse pe trotuar n-au atins pe nimeni, trotuarul fiind pus- tiu. La început am crezut că este vorba de o nerespectare a normelor de încărcare și pro-tecția muncii, dar șoferul care se uita mirat la materialul de construcție distrus a avut un moment de onestitate, ce încărcat, le-au pus bine, bre! Dru- murile e de vină! Ne-am uitat la drum și nu era nici spart, nici distrus, nici cîrpit. Era normal. Cei de la I.P.P. Mi- litari încărcaseră autocamionul după toate normele în vigoare și transportul urma să ajungă la I.C.R.A.L. Giulești. N-a mai ajuns pentru că, din neglijența șoferului, cărămizile s-au descărcat singure și s-au făcut bucățele. Cîne plătete aproape un camion cu b.c.a. atîta vre- me cit gunoii nu mai putea fi folosit decît pentru umplutură? Costă chiar atît de puțin? Și dacă tot se rezolvă, după cum spunea șoferul (oare în ce mod?) tot nu înțelegem reacția maistrului Nicolae Epure de la I.C.R.A.L. Giulești, delegatul întreprinderii la ridicarea acelor materiale de construcție. Cînd a văzut încărcătura pe trotuar și făcută bucăți, el a început să zîmbească. Iar cînd ne-am interesat de destinația transportului și de numele șoferului, maistrul Nicolae Epure s-a revoltat și a spus, ce dom'le, am comis o crimă? Nu, ea nu a fost comisă pentru că trotuarul era pustiu, iar distru- gerea materialului de construc-ție cu atît mai puțin reprezintă decît o pierdere. Crima adevă- rată este inconștiența unui om care nu realizează ce se putea întîmpla de pe urma unei clipe de inconștiență, trăite de un semen al său.

CORNEL NISTORESCU ■

Telefoane gîuite

Hoția îmbracă diverse forme. Devastatul telefoanelor este una la vedere. Nu mai este nici o urmă de indoială că nu numai lipsa de educație cetățenească a unora deteriorează aparatele publice. Modul în care sint sfîșiate automatele pentru a pune mina pe „casa” de bani, con- ținută în corpul lor, nu lasă loc la nici o indoială. Indivizi cer- tați cu munca, învățați cu că- pătuiala oneroasă, noaptea ruu, cu scule potrivite, părți impor- tante din telefoane, transfor- mîndu-le în piese fără sunet care trebuie scoase din starea de letargie cu multe interven-ții ale mecanicilor. Calea Șerban Vodă, bulevardul Dimitrie Can- temir, bulevardul Pionierilor, aveau într-una din zilele trecu- te nenumărate dovezi de bruta- litate și însușire a banilor. Apa- ratul telefonic public cu numărul 235502 era înjumătățit, dispă- rîndu-i tocmai cutia unde se păstrează banii. Intervenția Di- recției de telecomunicații a mu- nicipiului București este promp- tă și telefoanele avariate și re- făcute, sint repuse în funcțiune la scurt timp, dar cu intervenții costisitoare pentru că trebuie re- făcut ceea ce adeseori era nou.

Tot bani aruncați pot fi soco- tiți și cei investiți în urmări- le „admiratiei” nelimitate pentru zeul Bachus. Un pahar în plus, urmat de un altul, se termină adesea cu accidente care se re- pară pe masa de spital, cerînd îngrijiri speciale, medicamente prețioase pentru oameni cu adevărat bolnavi. Cîne își per- mite luxul de a consuma alcool peste măsură ar trebui să fie obligat să suporte și nota îngri- jirii medicale. De ce să se răs- frîngă asupra unei colectivități cheltuielile pentru năravurile mirositoare ale unora!

CARMEN DUMITRESCU ■

Pînă mai ieri-alaltăieri, I.A.S. Dunăreni era cunoscută în în- tretreg Doljului nu doar pentru pro- ductiile sporite de cereale și plante tehnice, ci și pentru tur- mele de oi cu lînă fină și semi- fină ce colindau în lung și-n lat cîmbia din preajma lacului Bistret. Grasă era iarba, grase erau și oile. La Ferma 14 ovine, treaba decurgea normal. Efec- tivele de animale creșteau an de an. Creșteau și cantitățile de carne, lînă și lapte livrate sta- tului. Prilej deci de multe bucurii și satisfacții.

Ei, dar iată că la fermă veni unul Constantin Popescu, zis Stele sau nenea Lupu, tehni- cian veterinar de profesie. Și situația s-a schimbat. Din pă- cate, s-a schimbat vizibil nu în bine, ci în rău, în tot mai rău. Insul fusese o dată condamnat pentru delapidare dar nimeni nu s-a împacientat; nici șeful de personal, nici contabilul șef, nici inginerul șef, nici chiar di- rectorul de atunci, Dumitru Cănuț. Dumnealor, în corpore, n-au ținut seama de lege, care interzice încredințarea de ges- tiune unuia cu antecedente pe- nale și l-au pus în fruntea fermei, ca șef, pe proaspătul venit. A fost doar prima gre- șeală.

Iar Stele Popescu, alias Lupu, atît a așteptat. A uitat repede de cînte, de corectitudine. Cre- zîndu-se stăpîn deplin al citorva mii de mioare și berbeci, a tre- cut hotărît la lucru. Mai întîi, vizavi de turmele fermei, și-a creat, separat, turma lui pro- prie. În mod intenționat, el a instaurat apoi în fermă, trep- tat, o stare de dezordine și con- fuzie, de toleranță a lipsurilor și nerezulilor de tot felul. În strict secret, si-a angajat citiva cio- bani fideli trup și suflet, plăti- ti pe seama unității. „Jegati strîns între ei prin interese meschine. Cu ajutorul lor și al

altora la fel de necinstiti, s-a apucat să lovească stăruitor în averea tuturor. Diimuiiau tot ce le cădea în mină, avînd grija ca sefului de fermă să-i revină partea leului, cea mai mare: și bani, și miei, și mioare fătă- toare, și berbecuți, și carne, și lapte, și lînă, și brînză. Ba, de la o vreme, ajunseseră să sus- tragă și furațiile concentrate. Că, deh, oile sefului trebuiau și ele bine hrănite!

Cu unele excepții, conduce- rea întreprinderii (adică fosta

pontaje și fătări fictive. Stele a cauzat unității care făcuse gafa de a-l încadra, un prejui- ciiu de peste 120.000 lei. Cu concursul direct al fostului con- tabil șef Florea Cone, el lua oi din turmele unității, sub pretext că le dă mină în alte lo- turi, pe care în realitate le vindea unor crescători particu- lari sau le ducea la stîna pro- prietate personală. Spre a șterge urmele fantei și a îngreuna ac- tiunea de identificare a falsuri- lor, fermierul recurgea la fel și

voare plusate tip Cîsnădie, pre- cum și numeroase alte bunuri de valoare. Căz tipic de în- avutire fără muncă cînstită.

Cum a fost posibil?

Ce a făcut conducerea de a- tunci a unității? Cum spuneam, cu unele excepții, s-a complă- cut în propria-i neașare și destul timp a păstrat tăcere deplină. Ba, mai mult, si fostul director Dumitru Cănuț, și fostul contabil șef Florea Cone, și inginerul șef Gheorghe Velis- cu au compărut în instanță ca inculpați. Pentru că si ei, în- tr-o măsură sau alta, s-au în- fruptat din avutul țării sau au dovedit neglijență, lipsă de răs- pundere față de bunul ce li s-a încredințat. Într-o anume pri- vîntă, morală mai ales, vina lor e chiar mai mare. Con- stienții sau mai puțin constienți, au concurat la crearea acelu- i climat de confuzie și indisci- plină care a favorizat și condus la săvîrsirea delapidării.

Vinovatii si-au primit răs- plata si fantu-i consumat.

În constiența cititorului, sigur, mai stăruie însă, ca un post- scriptum, încă două întrebări, și anume: Ce eficiență a avut în acest caz controlul financiar preventiv? Cei care întocmesc inventare formale închizînd sau deschizînd doar pe jumătate ochii (nu dezinteresați, se în- telege!), n-au si ci cumva, ceva de spus?!

Sint întrebări la care încă n-am găsit răspuns. Asupra lor nu trebuie să ne îndreptăm doar reflectia profundă, ci si acți- unea neîntîrziată. Pentru că alt- fel, iată, lupu-si schimbă părul, dar năravul ba. Iar controlorii și inventariștii neloiali trebuie și ei întrebați măcar de sănătate.

MIHAI STĂNESCU ■

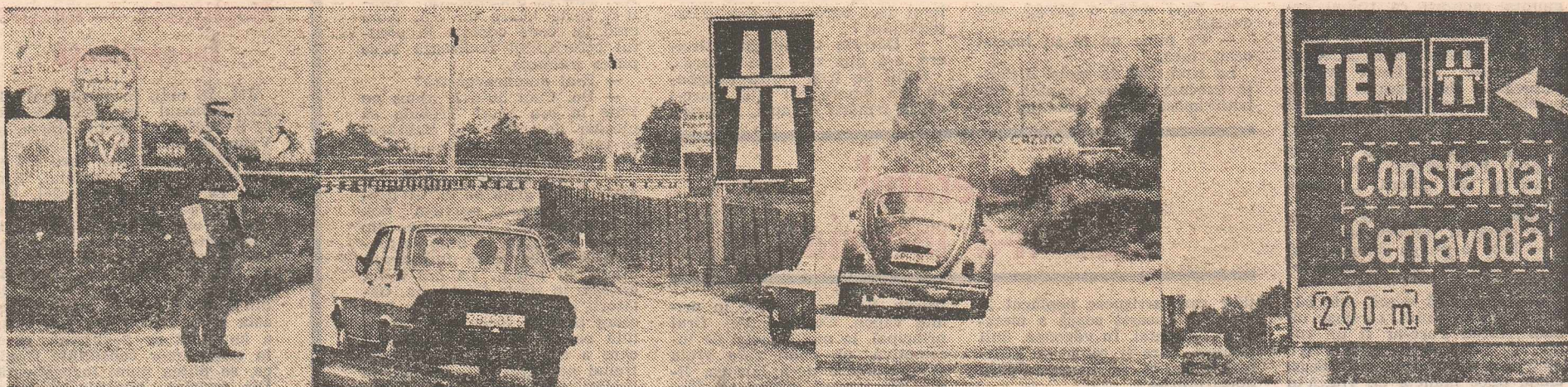
Lupul își schimbă doar părul

conducere, pentru că nu demult a fost schimbată) aflase că se petrece la ferma 14. Însă, min- iță si ea cu fel de fel de a- tentii și plocioane, n-avea cu- rajul să acționeze cu toată ho- tărîrea împotriva necinstei și minciunii. Precum struțul, se făcea că n-aude si nu vede. În acest climat de toleranță și complicitate tacită, fermierul Stelea, poreclit Lupu, si com- plicii lui continuau să fure ca în codru. Lupii la stînă. Prăpăd.

C. Popescu a întocmit fise de pontaj fictive, în baza cărora a „plătit” retribuții de zeci de mii de lei unor așa-zisi îngri- jitori. În fapt un fel de cio- bani (servitori) particulari pe care fermierul (mai corect spus, fostul lor stăpîn) îl folosisse pentru paza și îngrijirea pro- priei sale turme în scopuri strict personale. În răstimp de nici trei ani (1985—1987), prin întocmirea a peste opt sute de astfel de acte false, pentru

fel de procedee si trucuri. Nu- mai într-un singur an, marto- rului Stefan Fasoiescu, de pil- dă, cioban din Polovragi, i-a vîndut astfel o sută de oi si 90 de miei, aproape o turmă în- treagă iar banii si i-a însușit direct si personal. Peste o mie de oi de rase diferite au fost sustrase si vindute diversilor chilipirgii naivi, care aveau să compară, ulterior, în proces, ca martori sau inculpați.

Punînd la socoteală si fura- jele concentrate sustrase, to- talul prejudiciului cauzat averii statului se ridică la aproape nouă sute de mii de lei. Par- tea cea mai mare din această importantă sumă i-a revenit Lupului, adică fostului fermier Constantin Popescu, zis Stele. Individul afacerist, capul rău- tăților adică, începuse să ducă o viață de huzur. La o perche- zitie domiciliară i s-au găsit a- casă nu mai puțin de 43 de co-

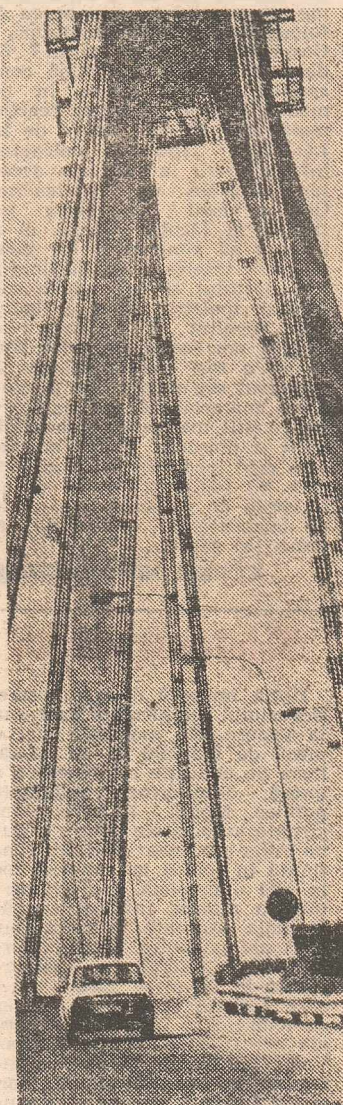

Vara, toate drumurile duc la mare!

Ca dintr-un magnet uriaș, dinspre litoral răzbată o forță de atracție. Apropierea sezonului estival zgindărește imaginația, provoacă angajamente, stărnește promisiuni, declanșează pregătiri — totul în numele ideii „citorva zile la mare”. Pentru că, vara, toate drumurile duc la mare!

În noianul de probleme care prefăcează întâlnirea cu plaja, există una extrem de importantă, chiar dacă adesea o neglijăm sau o considerăm rezolvată de la sine: e însăși problema drumului până la mare. În paginile de față ne propunem să parcurgem „la pas” această problemă, pentru că, totuși, încheierea cu bine a unei vacanțe la mare depinde, aproape decisiv, de călătoria până și de acolo. Ne vom convinge că e așa dacă ne vom „transpune”, cu tot cortegiul de stări sufletești, într-unul din cele 36 487 de autovehicule care au trecut în 24 de ore ale sezonului trecut între Hirsova și Con-

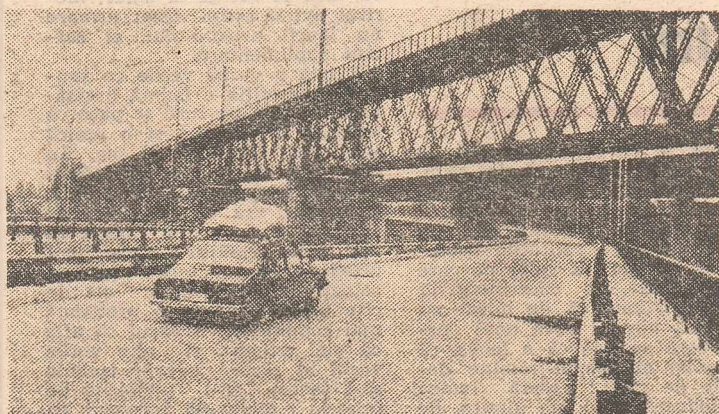
stanța sau într-unul din cele 30 509 care, în același interval, s-au vînturat între Constanța și Mangalia. Desigur, acest „asalt automobilistic” interesează foarte puțin pe fiecare din cei care-l compun, dar interesează foarte mult pe cei care trebuie să-l preia, să-l absoarbă, să-l vegheze, să-l protejeze astfel încît întâlnirea și despărțirea de mare să se producă fără neplăceri rutiere. Acești oameni pentru care liniștea vacanțelor noastre este de fapt munca lor cea mai importantă și pentru care sezonul estival este un sezon la polul opus — al maximei solicitări profesionale — sînt lucrătorii serviciului de circulație de la miliția județului Constanța. I-am însoțit în gândurile și preocupările lor la acest început de sezon cu sentimentul unei solidarități față de dorința noastră, a tuturor de a nu ne transforma călătoria la mare dintr-o plăcere în altceva.

Podul de la Agigea, simbol și „far” pentru șoselele litoralului românesc.

Fotografii de EUGEN NEGREA

Cea mai recentă poartă de intrare spre mare este și cea mai modernă: acolo unde „podul de la Cernavodă” se declină deja la plural.

Început de cale nouă

Tradusă în termenii riguroși ai limbajului rutier, metatona tuturor drumurilor care duc la mare se exprimă de fapt în cele cinci căi de penetrare spre litoral: prin Călărași—Ostrov—Băneasa, prin Hirsova—Giurgeni, prin Brăila—Smirleani, prin Galați—„23 August” și, cea mai recentă și cea mai modernă, prin Fetești—Cernavodă. Inaugurată în toamna anului trecut, această poartă de intrare spre ținuturile litoralului este o veritabilă operă de inginerie și arhitectură. Intrucît revista noastră a zăbovit la momentul potrivit asupra datelor tehnice ale noilor poduri și viaducte de la Cernavodă, acum vom prezenta doar semnificația lor din punctul de vedere al traficului spre mare.

Sînt multe motive ca pe aici să se aștepte o afluență automobilistică deosebită: nouitatea (această variantă fiind „în lina” primului sezon estival), spectaculozitatea complexului rutier (ce poate fi admirat ca obiectiv turistic de sine stătător), scurta distanță dintre București și mare (cu 40 km mai puțin față de varianta Hirsova) și, nu în ultimul rînd, tentația celor 17 km de autostradă impecabilă între bratele Dunării.

Pentru protecția circulației pe acest tronson, cu sprijinul organelor locale respective au fost obținute 22 drumuri laterale. Însă, după ieșirea din Cernavodă, încep să apară dificultățile produse de circulația utilajelor agricole concentrate în această zonă a Bărăganului. Recomandarea pentru unitățile respective este de a evita pe cît posibil deplasarea unor astfel de utilaje între amiaza zilei de simbută și dimineața de luni. Desigur, cerințele campaniilor agricole rămîn prioritare și tocmai de aceea, pe această variantă, atenția lucrătorilor de circulație va fi deosebită, chiar începînd de la terminarea autostrăzii, unde a și fost instalat un post fix, pe trei schimburi, cu funcție de prevenire și informare asupra particularităților traficului.

Pe acel tronson de 17 km (fragment dintr-o proiectată arteră transeuropeană ce va lega Gdansk-ul de Ankara) va fi inevitabilă tentația spre viteză și „testarea „forței” mașinii. Amatorilor de așa ceva li s-a pregătit o surpriză elegantă și eficientă: controlul vitezei pe mare distanță.

Radarul luat în mașină

Călătorind cu un coleg pînă la Brașov, inginerul Gabriel Cordonescu, profesor la Liceul industrial auto nr. 7 din Constanța a reușit să treacă prin trei radare fără să fie (sur)prins, deși între ele circula cu o viteză peste cea legală. Pornind de la această constatare, și anume că radarul nu ilustrează modul general de comportare a automobilistului în trafic, inginerul Cordonescu a avut o idee: de a aduce radarul chiar în mașina omului! Acest nou

„tip de radar” nu este, de fapt, decît un cupon de hirtie pe care conducătorul auto îl primește la trecerea printr-un punct de control și pe care este trecută ora precisă a respectivului moment. La un alt punct de control — ce poate fi plasat oriunde — se confruntă timpul în care a fost parcursă respectiva distanță cu timpul în care trebuia parcursă dacă se mergea cu viteză legală. Susținută de șeful serviciului circulație, colonel Ion Șurcă, ideea a și fost

experimentată, sub coordonarea lt. Cristian Bratu. Rezultatele testărilor efectuate între diferite distanțe au fost mai mult decît benefice, sub raportul efectelor psihologice, al prevenirii, al indemnului autoimpus de a circula cu viteză legală. De pildă, distanța dintre Hirsova și Constanța (85 km, din care 21 în localități și 64 în afară) este parcursă, în condiții de trafic normal și de respectare strictă a vitezei legale, în 69 de minute. O sosire sub acest timp înseamnă, lîmpește, că s-a circulat cu viteză mai mare decît cea legală.

Făcînd public acest „timp legal” pe amintita distanță, nu divulgăm un secret de serviciu: dimpotrivă, întărim indemnul de a respecta viteză legală. Ca să nu mai spunem că punctele de control pot fi puse între oricare alte două locuri pentru

care, de asemenea, s-au efectuat în prealabil testele de rigoare! Mai există și un răspuns implicit dat „listetilor”, care, știînd timpul legal de parcurs al unei anumite distanțe, trag tare o porțiune și apoi opresc ca să poată ajunge, totuși, la ora optimă. Ei bine, însuși gestul acelei opriri are rol preventiv, contribuind măcar la odihna celui în cauză.

Tot din rezultatele testărilor a reieșit că la un trafic de 1 000 autovehicule pe zi și sens care, sub impresia acestor cupoane, își reduc viteza cu 10 la sută se obține o economie de 2 000 l combustibil pe zi la 100 km parcursi. Argument suficient de convingător pentru ca testul inițiat de constănțeni să fie extins, inclusiv prin implicarea Ministerului Transportului și Telecomunicațiilor.

Copiii, și iarăși copiii

Constanța înseamnă și Năvodari, iar Năvodari înseamnă 12 000 de copii pe serie, din care 6 000, ca să ajungă la plajă, trebuie să traverseze o șosea care taie tabăra în două. Sînt semnalizate patru treceri de pietoni, vor fi organizate patrulile scolare de serviciu, agenții de circulație vor lucra „foc continuu” în această zonă, dar cum nimic nu este prea mult atunci cînd e vorba de protejarea copiilor, organele județene de miliție unindu-și eforturile cu cele ale altor factori privesc tabăra de la Năvodari cu maximă responsabilitate.

În cadrul unei instruirii la care au participat toate cadrele didactice din țară care vor lucra pe timpul verii la Năvodari, lt. col. Ion Șurcă a subliniat imensa responsabilitate a tuturor față de viața și sănătatea copiilor, întărind cu argumente emoționante oferite de cazistică și propria experiență, indemnul și rugămînta de a colabora spre realizarea unei vacanțe fără vreun eveniment de circulație care să aibă eroi nedoriti copii.

Dar vara, pe litoral, copii sînt

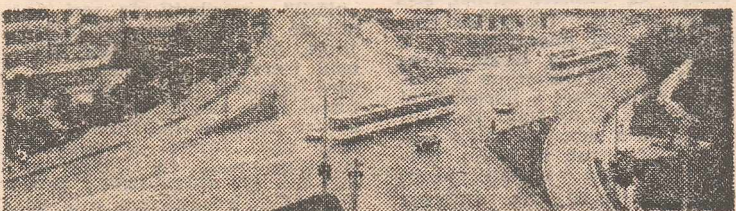
peste tot, nu numai în tabere. Sînt chiar și acolo unde n-ar trebui să fie. De exemplu, cinci (și încă de clasa a XII-a) erau în mașina lui Constantin Mangri (cu el șase, trei în față, trei în spate!), „Dacia” 3-CT-6775, care-l transporta de la Castelu (unde învățau) la Nisipari (unde locuiau). Culina Galea, inconjurată de cei patru copii care săreau care încotro, traversa șoseaua la intrarea în Constanța, făcînd slalom printre mașini. Iar George Ghiocel, clasa a V-a, Școala nr. 12 din Constanța, bătea mingea pe Bd.ul Tomis, vis à vis de cinema „Dacia”, într-o zonă foarte circulată, împreună cu prietenii săi Dragoș și Cristi. Sughind printre lacrimi, îi soplește plutonierului Grigore Ambrus, angajat într-o oră de dirigiență ad-hoc: „Părinții nu sînt acasă... facem ore de circulație la școală... știu că nu e bine... în spatele blocului nu ne lasă oamenii mari...”

Oameni buni, oameni mari — lăsați copiii să se joace acolo unde sînt feriți de pericolul accidentelor!

Străzi cu undă verde

Fără îndoială, o componentă decisivă a circulației rutiere este sistematizarea arterelor. Municipiul Constanța a cunoscut un rapid proces de modernizare și urbanizare care a în-

clus și aspectele rutiere. De pildă, legătura dintre Mamaia și stațiunile din sud se poate face acum direct pe culoarul bulevardului Alexandru Lăpușeanu și 1 Mai. În zona Gării de

Nord s-a amenajat un elegant și spațios pasaj subteran care preia la orele dimineții câteva mii de pietoni spre poarta III a portului, în timp ce deasupra circulația autovehiculelor este fluentă și neperturbată. La in-

tersecția de la „Delfinariu” semaforul este comandat automat, după sistemul barierelor de cale ferată: se face roșu cind tramvaiul se apropie la 100 m de stație și verde după ce a parcurs aceeași distanță de la

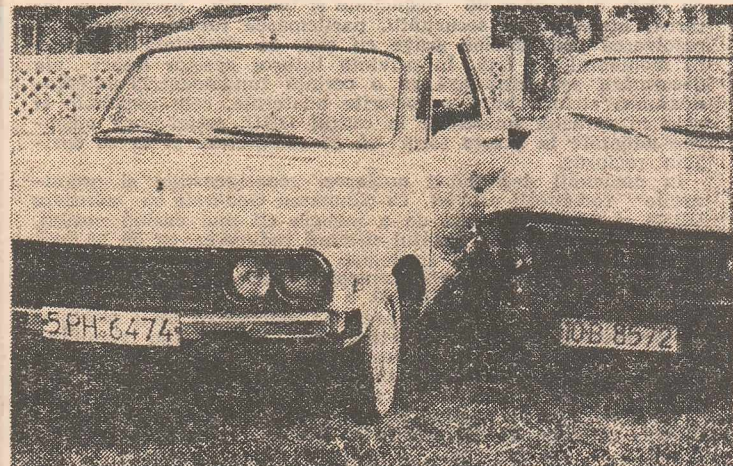
stație. În Constanța sînt 18 intersecții semaforizate, cu program adecvat intensității traficului la diferite ore. Totul este să fie respectată semnificația culorilor!

Nici nu intrasem bine în Constanța, că aveam să fim opriți de nimeni altul decît... Gheorghe Hagi! Vărul cunoscutului fotbalist de la Steaua, elev la Școala nr. 4, are velenități spre a dirija circulația copiilor și nu a balonului! A doua zi, la Casa pionierilor și școlilor patriei, finala pe județ a concursului „Cea mai bună patrulă de circulație” avea să ofere o imagine reconfortantă asupra pasiunilor pe care le stîrnește mirajul șoselei printre micii dirijori ai circulației. (Pe primele trei locuri, echipajele școlilor nr. 40 Constanța, nr. 2 Ovidiu și nr. 1 Medgidia).

La intrarea în Constanța, lângă punctul de informații turistice, veți putea face un control medical preventiv asupra capacității de a conduce autoturismul în condiții optime. În exercițiul funcțiunii, asistența medicală principală Georgeta Calotă; dacă vă va îndemna să interrupeți călătoria spre a vă odihni, e bine să-i urmați sfatul. (Astfel de puncte volante de control medical vor funcționa în mai multe locuri pe traseul spre litoral).

Un drum spre mare seurtă simțitor încă din com. Găneasa, satul Sîndrița: prahoveanul a depășit o vază, iar bucareșteanul a vrut să-l depășească pe prahovean. Totul s-a petrecut într-o curbă, într-o zonă cu depășirea interzisă și într-o fracțiune de secundă.

Sînteți pregătiți pentru mare?

Loc de odihnă, de agrement, de distracție, de tratament și de cîte o mai fi — marca a devenit, prin toate acestea, și un etalon al cîtezantei rutiere. Începătorii abia așteaptă să treacă examenul litoralului, să vină cu mașinile la mare; copiii care s-au acoperit de glorie pe la examenele de la facultăți abia așteaptă și ei recompensa numită „cheile mașinii” pentru un drum la mare. În general, în

astfel de situații contează nu mai tînta finală, distracția, nu și drumul pînă la ea; un drum cere, după o lege nescrișă ca și a muntelui, pregătire, experiență, o anume stare psiho-fizică. Carmen C. a venit cu alți patru colegi de studenție să petreacă la mare zilele de început ale lui mai. Are permis din '86. Mașina, o „Dacia 1300” 1-CT-1655, era a unuia din colegi. „Vijihala” la mare începuse cu

bine pînă cînd, în seara de 1 mai, mergînd spre Mangalia, Carmen n-a mai stăpînit volanul și-a intrat în decor, lovind trei copaci, unul, retezat de la mijloc, cîzînd peste mașină. Cei cinci au scăpat ca prin minune cu viață. „Diagnostic” rutier: neatenție + lipsă de îndemnare + viteză excesivă + necunoașterea mașinii — sejur ratat + amintiri dramatice pentru toată viața. Pentru ca odraslele lor să n-ajungă la astfel de „ecuații”, părinții ar trebui să le supună, în prealabil, la testul sever și sincer al întrebării din titlu.

atipit, a intrat în pom și-a decedat la spital.

„Oboseala este una din principalele cauze de accidente pe litoral. Graba de a prinde plaja încă din prima zi și lăcomia de a nu pierde pe cea din ultima zi duc la precipitare, obosală, pierderea reflexelor. Așadar, atenție la ziua sosirii, atenție la ziua plecării! Nimeni nu e vinovat că vrea să ajungă la mare și nici că marea nu se află în centrul țării. De aceea, călătoria trebuie planificată rațional, în funcție de distanță. Și de adevărul că, la volan, kilometrul cel mai greu e cel care urmează!”

niciodată cine i-a fost binefăcătorul.

În noaptea de 9 spre 10 ianuarie, pe la 2,30, pe cîmpul de la marginea Constanței, a fost găsit un cadavru neidentificat ce prezenta leziuni grave. Ulterior, s-a constatat că fusese accidentat mortal de Adam Costel, 19 ani. După ce l-a lovit, acesta l-a urcat în mașină și l-a aruncat pe cîmp, în plin viscol. După lovitură, omul mai trăia și, dacă ar fi fost dus la spital, ar fi fost salvat. Om rău acest Adam Costel? Nu, altceva.

Kilometrul cel mai greu

Între o călătorie terminată și una ca și terminată este o mare diferență. Uneori, diferența aceasta este egală cu un destin. Olariu Gheorghe avea un „Trabant” (2-CT-2562) și l-a rugat pe Ioan Cniș „să-l repeadă” pînă acasă, lîngă Dorohoi! Au plecat din Mangalia, au ajuns acolo cu bine și a doua zi au pîrces pe calea întoarsă. Cniș a condus toată noaptea și, pe la 6,30 n-a mai rezistat: a adormit la volan, mașina a

intrat într-un pom, cel din dreapta, Olariu, decedînd la spital. „Și mai aveam doar 50 de km pînă la Constanța...”. Acest „doar” este, cum spunem, incommensurabil uneori... Bunea Melu (28 de ani) venise dis de dimineață la Constanța să vadă derby-ul de fotbal cu Brăila. Cum echipa lui favorită a pierdut, a pornit spre casă destul de amărît. La ora 15, în miezul zilei, deci, din cauza stressului și-a oboseli a

Om bun, om rău

Gheorghe Turlescu este mecanic de aviație, dar, din iunie '85, conduce și autoturismul. Meseria l-a învățat ce-nseamnă rigurozitatea și disciplina — „cam aceleași și pentru volanul mașinii, și pentru mînașă avionului”. Dar ce-a mai învățat de-acasă Gheorghe Turlescu, mai ales în primii săi șapte ani de viață, sînt cîntenia și bunul simț. Călătoria pe valea Prahovei,

Pe la Băicoi a întîlnit un biciclist accidentat de o mașină care dispăruse în ceață. Și-a dat familia jos din mașină, l-a supt pe cel lovit și l-a adus la spital. Acolo avea să-și doneze și singe, printr-o fastă coincidență avînd aceeași grupă sanguină cu bietul accidentat. A mai trecut pe la spital după o săptămînă, dar biciclistul se externase cu o zi înainte, neștiînd

Circulația pe litoral este abordată de conducerea miliției județului Constanța cu atenția și importanța cuvenite unei realități care este și trebuie să rămînă un fapt de civilizație. Chiar dacă, sau cu atît mai mult cu cît „mareea automobilistică” durează 4-5 luni pe an, fiind nu scopul, ci mijlocul de a ajunge și a petrece o vacanță la mare. Șeful miliției județene, col. Ion Ciucur, locțiitorul acestuia, maior Ionel Arghiroiu, șeful serviciului circulație, lt. col. Ion Surcă, toți ceilalți lucrători pe probleme de circulație se străduiesc să preîntîmpine orice eveniment care ar atenta la mult așteptata noastră întîlnire cu bucuriile mării. Pe parcursul acestui „colocviu în mers”, a revenit de mai multe ori ideea că, în condițiile în care este gîndită acum menirea lucrătorului de circulație, elementul de conștiință al fiecărui conducător auto este apelat mai mult ca oricînd. Cazurile prezentate își au, desigur, pîilele lor. Lîngă acestea mai reținem că:

Deconectarea pe care o provoacă un sejur la mare nu trebuie să vizeze și o anume „lejeri-

tate” în respectarea regulilor de circulație, vălabile inclusiv în perioada concediului și mai ales într-un trafic foarte aglomerat!

Conducerea cu viteză într-o stațiune de odihnă este o impolitici și chiar o contradicție în termeni!

Gestul de a aduce mașina „cu botul” pe plajă este o jignire la adresa celorlalți! „Rafurile” pe faleză sau alci dovedesc lipsă de respect față de cei veniți, realmente, la odihnă!

Zonele de interdicție a circulației ilustrează grija pentru pietoni și dreptul acestora de a se plimba fără teamă de accident mîcar în stațiune!

Dacă la Mamaia veți privi mai atenți spre stînga, veți găsi suficiente locuri de parcare pe malul gîlului!

În locul „bucuroșilor de oaspeți” care vă fac semne de pe marginea șoselei, culcîndu-și capul în palmă, preferați dialogul pe tema cazării cu persoanele autorizate de la punctele de informații turistice!

Pagini realizate de OCTAVIAN ȘTIREANU

Redescoperiseră marea. Se trezeau dimineața devreme și plecau de mină cu trupurile înfiorate de răcoarea matinală, spre plaja pustie. Nisipul era ușor jilav. Discul de aramă apărea imens la orizont mîngîindu-le corpurile cu razele sale călduțe. Niciodată, în nici un an nemărginită întîndere de apă nu li se păruse atît de splendidă. Poate pentru că în vara aceea contribuia și starea lor de fericire. Deveniseră logodnici. Terminaseră amîndoi doar de o lună facultatea. „Curioase coincidențe. Sîntem născuți în aceeași lună, în aceeași zi și în același oraș. Am urmat amîndoi ASE-ul în aceeași grupă, locuim amîndoi în blocul E 9, părinții și ai tăi și ai mei sînt medici și culmea pe mine mă cheamă Dan iar pe tine Dana. Avem preferințe comune. Ne place Celentano, filmele cu subiecte istorice, cărțile lui Balzac și poemele lui Hugo”. Cînd soarele începea să piște, se urcau în mașină și se mutau la plaja lor misterioasă, un petec de nisip știut numai de ei. Ascuns în spatele unei perdele de stuf des, locul putea fi cu greu depistat de pe șosea. De aceea acolo erau numai ei doi. Plaja Robinson Crusoe o supranumiseră tinerii economiști. „Toate sînt bune, Dănuț, singurul lucru ce mă întristează este timpul, zilele ce trec atît de repede”. Și din păcate nu

s-a găsit nici un mijloc să-l stopăm în pofida slăgărului Corinei Chiriac care de ani de zile tot cere „Opriti timpul”. În zadar însă, răspunse rîzînd băiatul. „Dana își depăna în gînd amintirile minunatelor clipe petrecute împreună cu logodnicul ei cu un an în urmă, în acea însoțită iunie, la mare. Stătea cu fața în sus fixînd cu privirea abajurul metalic. „Timp de 330 de zile să

singura ei fiică. Își amintește soneria aceea a telefonului în miez de noapte. A presimțit din primul moment că-i va anunța o nenorocire. Așa a și fost. „Doamnă vă rugăm să veniți cît se poate de repede la Constanța. Medicul i-a indicat cu o voce stăpînită, numele spitalului, numărul salonului și alte detalii privind pe Dana, care suferise un accident de mașină. A suportat bine opera-

neală mîhorită, continuă fata, dar pe noi parcă ne interesa timpul? Pluteam, visam, undeva deasupra realului. Eram convinși că peste cel mult citeva ore va ieși din nou soarele. Nu știu ce mi-a venit să-i cer lui Dan volanul. Nu mai condusesem de cînd luasem permisul, cu cinci luni în urmă. Șoseaua era goală. Mă descurcam bine. „Bravo Dana, pilotezi în stil sportiv, ești sigură pe

apoi pe dreapta. N-am știut ce să fac. M-am pierdut. Cînd mi-am revenit în fire m-am pomenit cu fața în sus prinsă între pămînt și mașină. Autovehiculul se prăbușise peste mine. Deasupra mea portiera era larg deschisă. Fusesem proiectată din autoturism. Dacă aveam centura cuplată rămîneam pe fotoliu. Mă dureau cumplit mijlocul. Dan, ajutat de doi bărbați vinjoși îmbrăcați în salopete încearcă să repună mașina pe roți și să mă elibereze din capcana în care căzusem. S-au raliat la eforturile lor, peste puțin timp alți oameni coborîți dintr-un autobuz. Mi-am pierdut din nou cunoștința. Apoi imi amintesc convorbirea cu doctorul. A venit la patul meu imediat după operație. Imi stăruie în minte vocea lui de o nespusă blîndețe. „Să aveți încredere în dvs., asta-i principalul!”

Fata a fost adusă, cînd a putut fi transportată, în orașul unde locuiesc părinții. E vizitată în fiecare zi. Mama, tata, Dan stau ore întregi cu ea. Au reușit să-i alunge gîndurile negre. Îi povestesc fapte, întîmplări, de regulă vesele, îi aduc cărți, reviste. Important e că suferînda e acum optimistă, crede în vindecarea ce va veni, mai tîrziu, e adevărat, dar va veni.

VICTOR BEDA

Cronica șoselei

ai în față aceeași pereți, tavan, ferestre, să vezi doar de la distanță trandafirii din parcul spitalului, să-i învidiezi pe bolnavii ce se pot plimba și beneficia de razele blînde ale soarelui, nu-i simplu deloc, nu-i așa mamă?” Glasul fetei cu trupul paralizat de la mijloc în jos, era trist, nespus de trist. „Draga mamei, sînt sigură că o să te faci bine. Măseorul mi-a spus aseară că acum miști mult mai bine picioarele. Așa-i boala asta pîcătoasă, progresele sînt extrem de mici, de lente, dar important este că sînt certe”. Bîta mamă abia stăpînuindu-și lacrimile se străduia de fiecare dată să o încurajeze pe Dana,

Spre plaja Robinson Crusoe

tia la coloană, acum e la reanimare în afară de orice pericol. Da, desigur, preciza bărbatul de la celălalt capăt al firului, recuperarea va fi de durată, trebuie multă răbdare. Pacienta e încă tînară, viguroasă și va învinge”. Ajunsă a doua zi la spital, femeia a aflat amănunte în legătură cu nefericita întîmplare. Dana își revenise. Era conștientă că o așteaptă o perioadă lungă de suferință. Povestea mamei cu o voce egală, cu zeci de amănunte, cum au ajuns pe litoral, cum s-au cazat, despre drumurile lor zilnice la plaja Crusoe, despre soare, apă, nisipul fin, stuful verde și înalt, covoarele de flori din jurul hotelurilor. „Era o dimi-

tine. „Fii atentă, e ceață” a strigat el peste citeva clipe, cu o voce îngrijorată. Intr-adevăr, nu departe, în față, se lăsase așa ca un fel de cortină albă, lăptoasă, o perdea de piclă deosebit de densă. Acul vitezo-metrului era în dreptul cifrei 90. Nu era foarte mult, dar nici puțin, mai ales că nu puteam ști ce e în spatele peretelui invizibil, care ni se lăsase brusc în fața mașinii. Am frînat cu putere. Dacă în locul meu era un șofer cu experiență n-ar fi procedat așa sînt sigură. Probabil că nici frînele nu erau prea bine reglate. Autoturismul a intrat într-un fel de balans. Întîi am pierdut contactul cu asfaltul pe partea stîngă iar

● La Sofia a avut loc întâlnirea parlamentarilor din statele participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa. Întâlnirea a fost consacrată transformării Balcanilor și a altor regiuni ale Europei în zone libere de arme nucleare și chimice. Participanții au procedat la un larg schimb de păreri în legătură cu modalitățile de intensificare a rolului parlamentarilor și al parlamentelor în edificarea securității, în dezvoltarea cooperării în Europa, mai ales în ceea ce privește conceptul de zone fără arme nucleare și chimice în Balcani și în alte regiuni ale continentului. Modalitățile și căile concrete de acțiune menite să ducă la realizarea acestor obiective. Reprezentantul român a relevat în mod deosebit considerentele prezidentului Nicolae Ceaușescu în legătură cu imperatiile actuale ale instaurării unui climat de înțelegere, colaborare și pace în

Europa, ale înlăturirii unor măsuri reale de dezarmare, în primul rând nucleară, pe continent și în întreaga lume. În acest cadru, a fost evidențiată contribuția activă a țării noastre la elaborarea și promovarea conceptului privind transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării, fără arme nucleare și chimice, fără baze militare și trupe străine, ca parte integrantă a procesului edificării securității și cooperării în Europa.

● Senatul SUA a aprobat în formă definitivă proiectul de buget pe anul fiscal 1989, care începe la 1 octombrie 1988. Bugetul, adoptat în urmă cu două săptămâni și de Camera Reprezentanților, prevede cheltuieli totale în sumă de circa 1.100 de miliarde de dolari. El a fost întocmit pe baza unui proiect elaborat de Casa Albă și de Congres, în urma crăului de la burse de valori din octombrie 1987, prevăzând o creștere

reală zero față de bugetul pe 1988 și un deficit public antecalculat de 133,3 miliarde de dolari. Observatorul de la Washington remarcă faptul că pentru înarmare se alocă în continuare sume extrem de importante, respectiv aproape 300 de miliarde de dolari, în condițiile în care pentru programele interne sînt prevăzute 169 de miliarde, iar pentru programe internaționale — doar 16 miliarde de dolari.

● Datoria externă a țărilor Americii Latine și a țărilor caraibiene a ajuns de la 392,8 miliarde de dolari în 1986, la 410 miliarde de dolari în prezent. Serviciul acestei datorii continuă să fie principala factor al transferului net de resurse din America Latină în străinătate. În 1987, transferul s-a cifrat la 15,7 miliarde dolari, iar în prezent el continuă să absoarbă o parte considerabilă din totalul exporturilor. Între 1982 și 1987 regiunea

a transferat în străinătate resurse în valoare de 145 de miliarde de dolari, ceea ce înseamnă aproape o treime din datoria externă actuală.

● În Canada, la Montreal, s-au desfășurat lucrările celui de-al 8-lea Congres al organizației „Medicii lumii pentru preîntîmpinarea unui război nuclear” (IPPNW), la care au luat parte circa 2.000 de delegați și invitați, reprezentînd peste 200.000 de cadre medicale din diferite țări ale lumii. Într-o declarație adoptată la încheierea reuniunii se relevă necesitatea asigurării continuității procesului de dezarmare inițiat prin eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune. Opinia publică mondială este chemată să sprijine campania al cărei obiectiv este încetarea tuturor experiențelor cu arme nucleare.

ION DUMBRAVĂ ■

Comentariul săptămînii

Nevoia de fapte

Consecvența cu care România militează pentru dezarmare, acțiunile și demersurile ei în această direcție sînt bine cunoscute în lume. Ceea ce caracterizează perioada de acum este necesitatea de a se trece de la declarații de bune intenții la acțiuni concrete, de la vorbe la fapte. Oricît de generoase ar fi ideile, tezele și propunerile cu privire la dezarmare, la înlăturarea pericolului de război, ele nu se valorifică decît prin acțiuni practice. Pornind de la această concepție, România, după cum se știe, a hotărît în 1986 prin referendum reducerea cu 5 la sută a efectivelor, armamentelor și cheltuielilor militare. Acest act conferă țării noastre autoritatea morală și de a face noi demersuri și propuneri în domeniul dezarmării, și de a cere ca exemplul românesc, trecerea la acțiuni concrete de dezarmare, să fie urmat și de celelalte țări de pe glob, în primul rînd de statele care dispun de mari forțe militare. Este ceea ce s-a realizat prin prezentarea, la sfîrșitul săptămînii trecute, în cadrul celei de-a treia sesiuni speciale a Adunării Generale a ONU consacrate dezarmării, de către reprezentantul țării noastre, al documentului intitulat „Considerentele și propunerile României, ale prezidentului Nicolae Ceaușescu, cu privire la problemele dezarmării și direcțiile de acțiune a țărilor pentru soluționarea lor”.

Documentul românesc tratează problematica dezarmării în întreaga ei complexitate: reducerea și eliminarea completă a armelor nucleare, a celor chimice, reducerea importantă a armelor convenționale, preîntîmpinarea militarizării Cosmosului, încetarea experiențelor nucleare, reducerea efectivelor și cheltuielilor militare, eliminarea actelor de forță și de amenințare cu forța, a surselor de suspiciune și tensiune, necesitatea întăririi încrederii și securității, participarea tuturor statelor la rezolvarea problemelor grave cu care se confruntă omenirea în momentul de față. În privința tuturor acestor laturi ale dezarmării se conturează ca o cerință fundamentală interconexiunea strînsă între negocierile bilaterale, cele regionale și cele cu caracter universal, în cadrul ONU, astfel încît măsurile adoptate în aceste foruri să se completeze și să se sprijine reciproc.

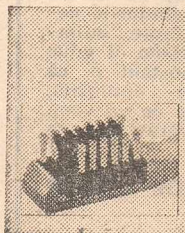
În domeniul dezarmării nucleare, „considerațiile și propunerile” românești prevăd ca Adunarea Generală să adreseze URSS și SUA chemarea de a încheia cît mai curînd posibil, în cursul acestui an, tratatul privind reducerea cu 50 la sută a armelor lor nucleare strategice. În felul acesta, s-ar deschide calea unor înțelegeri corespunzătoare în vederea eliminării totale, pînă în anul 2000, a armelor nucleare. Totodată, în documentul românesc se prevăd: elaborarea unui program de dezarmare nucleară pe etape, cu termene clare stabilite; măsuri de neproliferare nucleară; retragerea armelor nucleare în limitele frontierelor naționale; oprirea perfecționării armelor nucleare; încetarea producției de materiale fisibile și a mijloacelor de transportare la țintă; sprijinul ONU pentru crearea de zone denuclearizate și altele. În ceea ce privește dezarmarea convențională, România propune trecerea la reducerea anuală a cheltuielilor militare de către toate țările, astfel încît pînă în anul 2000 ele să scadă cu cel puțin 50 la sută față de nivelul actual. Ținînd cont de faptul că celor două blocuri militare din Europa, NATO și Tratatul de la Varșovia, le aparțin 80 la sută din armamentele de pe glob și din cheltuielile militare, România propune ca aceste blocuri să angajeze pînă la sfîrșitul anului în curs negocieri cu participarea tuturor statelor continentului, care să ducă la reducerea cu cel puțin 20 la sută pînă în 1990, cu 30—35 la sută pînă în 1995 și cu 50 la sută pînă în anul 2000 a armamentelor convenționale și a efectivelor militare.

Revenind la cele spuse la început, se poate afirma că propunerea țării noastre ca O.N.U. să lanseze chemarea „Dezarmare prin fapte”, care să invite statele să inițieze acțiuni, unilaterale și pe bază de exemplu reciproc, de înghețare și reducere a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare, are și valoare practică directă, pentru realizarea a numeroase fapte de dezarmare, și valoare de simbol, pentru uzul tuturor negocierilor de dezarmare, al căror scop final trebuie să fie nu formularea de deziderate, ci determinarea de acțiuni concrete de dezarmare. Considerațiile și propunerile României la actuala sesiune specială a ONU consacrată dezarmării stau sub acest semn.

ION D. GOIA ■

Noi periufe de dinți

În ciuda simplității obiectului, periufa de dinți poate suferi îmbunătățiri. După periufa muzicală destinată copiilor, au apărut alte două tipuri originale. Primul dispune de un cap amovibil, cu fire de păr ce basculează și pivotează, curățînd din-

ții în toate sensurile de sus în jos și de la dreapta la stînga, degajînd impuritățile și masînd gingiile (Fig. 1). La al doilea tip, aparatul ce este echipat cu cinci perii mici rotative, antrenate de un motor electric, intră în funcțiune prin apăsarea pe un buton. După unii specialiști, această periufă, ce curăță concomitent dinții pe cele trei fețe, ar evita paradontoza și gingivita. Capul periei poate fi schimbat cu trei tipuri de perii pentru a se putea adapta la diferite forme de maxilar (Fig. 2)

Mașină de scris deosebită

Concepută de firma japoneză Matsushita, mașina de scris electronică, numită „Panaword”, posedă, în afară de claviatura cu caractere, un ecran, pe care cel

Ceasuri biologice

„Orientalul la culcare e vesel, la sculare e morocănos. Un emir din Liban, fost demnitar la curtea lui Abdul Hamid, mi-a spus că Sultanul Roșu senna dimineața sentințele de moarte fără să le examineze, pe cînd seara, le discuta”. Pe vremea în care scria Panait Istrati aceste rînduri, oamenii nu-și prea puteau explica diferențele de comportament amintite. Astăzi se știe că e vorba de bioritmuri, care influențează întreaga existență a individului. De unele aspecte ale chestiunii ne-am ocupat cu alte prilejuri. Acum avem în vedere observațiile făcute de specialiști asupra influenței ritmurilor biologice asupra tratamentului medical, a medicației.

Așadar, nu este indiferent la ce oră ne ducem la dentist ori luăm un medicament sau altul. Pentru că organismul se comportă în mod diferit pe parcursul celor 24 de ore ale zilei (așa cum se comportă diferit și în funcție de zilele săptămînii, de lună sau anotimp). La baza acestui proces se află „ceasul biologic”, un grup de neuroni din creier care „interpretează” semnalele primite din mediul înconjurător. La unele persoane momentul de maximă activitate biologică este situat între orele 15 și 16 (din care cauză oamenii care fac parte din această grupă au fost numiți „ciocîrlîi”), la alte persoane, numite „bufnițe”, acest moment este ora 19. Toate funcțiile organismului sînt „programate” pe ore. Astfel, noaptea ficatul prelucrează zahărul, iar ziua regularizează grăsimile și fabrică ureea. Globulele albe ale sîngelui, care „răspund” de sistemul imunitar al organismului, acționează în special noaptea. Hormonul creșterii lucrează cel mai eficient în timpul somnu-

lui, iar punctul maxim de elaborare a insulinei este în a doua parte a zilei.

În funcție de toate acestea, oamenii de știință au stabilit că există un timp al celei mai reduse împotriviri a organismului și un timp al maximei eficiențe terapeutice. Medicamentele urmează deci a fi administrate în acest din urmă timp. Experiențele au dat rezultate spectaculoase. Astfel, cercetători americani au injectat o substanță toxică unor șobolani împărțiți în două grupe. Cei cărora substanța le-a fost administrată la ora 16 au murit în proporție de 80 la sută; cei care au primit doza la ora 24 au avut o mortalitate de numai 10 la sută. Cronobiologia are o deosebită importanță în terapia cancerului, știut fiind că preparatele anticancerogene sînt uneori greu suportate de organism, ele atacînd, în măsură mult mai mare decît alte medicamente, odată cu celulele canceroase, inima, rinichii, singele. În scopul utilizării cronobiologiei, au fost alcătuite tabele cu orele de maximă „susportabilitate” pentru mai bine de 20 de preparate folosite în oncoterapie. Apelîndu-se în unele clinici la aceste tabele, medicamentele au fost tolerate mult mai bine și eficiența a fost mult mai mare. În prezent, cercetătorii se străduiesc să găsească o metodă eficientă pentru a determina momentul cînd are loc divizarea cea mai puternică a celulelor canceroase, pentru a ști cînd este cel mai nimerit să se facă medicația. S-a stabilit și o legătură între orele zilei și diferite maladii. Reumatologii știu că puseurile de podagră apar noaptea și dispar dimineața. Noaptea este timpul „potrivit” și pentru astm. Orele zilei sînt foarte importante, de asemenea, pentru efectuarea diferitelor analize. Astfel, conținutul în globule albe al sîngelui variază în decurs de 24 de ore de la 1 la sută la 6 la sută. La analizele pentru stabilirea diabetului au fost obținute de multe ori rezultate false toc-

mai datorită momentului nepotrivit cînd au fost făcute.

Desigur, cronobiologia se află de-abia în faza de început. Numeroase probleme legate de această nouă ramură a științei medicale își așteaptă rezolvarea de-abia de-acum înainte.

ION CODRU ■

In vino veritas?

„În numele lui Bacchus, patronul vinului, al lui Sf. Vincent, patronul producătorilor, de vin te declar Cavaler al Ordinului Degustătorilor!” Această formulă, sacramentală, a fost rostită de către Daniel Senard, Marele Maestru la Festivalul Vinului care se desfășoară anual în localitatea franceză Aloxe-Corton (250 de locuitori), consfințind primirea în rîndul „Ordinului Degustătorilor” a lui Antoinette Mugnier, în vîrstă de 87 de ani, care de mai bine de șase decenii se ocupă de viticultură în această parte a Burgundiei. De fapt festivalul este organizat de locuitorii din Aloxe — Corton și Bernard Vergeles, așezări vecine, vechi producători de vinuri bune. Legenda spune că cele două localități datează de pe vremea romanilor, iar faima vinurilor tot de atunci. Se spune că însuși Carol cel Mare ar fi apreciat vinurile produse în această zonă aridă. (Pe timpul festivalului localitățile sînt inundate de flori... artificiale!) Festivalul datează din anul 1934 cînd doi localnici au inițiat ceremoniile care au un iz medieval, dar nu sînt altceva decît o sărbătoare a vinului. Daniel Senard, care este și primar în Aloxe-Corton, spune: „Sf. Vincențiu este patronul festivalului, dar în fapt deasupra lui plutește inspirația coborîtă din Moliere și Rabelais”. În acest sens pledează formula pe care o rostește Marele Maestru la deschiderea banchetului „Poftă bună și sete cruntă”, faptul că formația corală locală are ca motto „Întotdeauna un băutor, niciodată un betiv!” sau devisa Ordinului Degustătorilor care este „Niciodată în van, totdeauna în vin”. Deși populația celor două localități este redusă ordinul cuprinde 9.000 de membri în 30 de țări.

Banchetul pentru cavalerii ordinului se desfășoară în castelul datînd din sec. al 16-lea Clos Vougeot, anul acesta servindu-se vinurile: Bernard-Vergeles 1985, Corton Charlemagne 1982 și Corton 1980.

Să-ți lase gura apă. Nu degeaba „In vino veritas”!

DAN DANUȚ DORU ■

„Rotunda” — Casa de Economii din Varșovia.

BREVIAR

ce o folosește poate scrie litere sau alte semne, cu un creion special. Ecranul este cadrilat și posedă celule ce recunosc 3.448 caractere latine și semne ale scrierii japoneze. Acestea sînt afișate pe un al doilea ecran, cu ajutorul cristalelor lichide. Un text poate fi astfel compus și controlat înainte de a fi bătut pe hîrtie. Cel ce folosește mașina poate renunța la scrierea de mină și să obțină un text pe o

hîrtie obișnuită, prin apăsare pe claviatură. În memoria aparatului, ce măsoară 38×41×10 centimetri și cîntărește 4,8 kilograme, pot fi înregistrate 10.000 de informații, ceea ce corespunde la șapte pagini scrise, de mărime 21×30 centimetri.

Cocon spațial

După catastrofa lui Challenger, la cererea NASA, a fost conceput un dispozitiv de salvare individual. În caz de depresiune brutală a navetei, pe orbită, astronautii se vor instala fiecare în cite un costum, ca cel din imagine, dotat cu un minim necesar pentru a se putea supraviețui pînă la sosirea ajutoarelor de pe Pămînt.

AUREL DIANU ■

Lumea capitalului:

Între infernul cotidian
și paradisul iluzoriu

S-au înmulțit, în ultimii ani, declarațiile, articolele de presă și chiar măsurile oficiale în legătură cu un fenomen în continuă extindere, care afectează tot mai mult societatea occidentală: proliferarea consumului de stupefiante, flagelul soldatului de droguri, a crescut în asemenea măsură încât în prezent sunt afectate tot mai multe state și arată că promotorii comerțului ilegal cu droguri sunt „organizații criminale cu legături internaționale și complicități în cercurile financiare”, ei utilizând frecvent metode similare celor folosite de marile companii transnaționale. Comisia O.N.U. atragea, totodată, atenția că vânzările ilicite de pe piața mondială a narcoticelor se cifrează la fantastica sumă de 300 miliarde dolari anual, rețelele de traficanți fiind implicate masiv în crima organizată. Un expert columbian sublinia că „aproximativ 98 la sută din profiturile mondiale obținute din traficul ilicit de droguri revine organizațiilor mafioate din țările occidentale. În 1986, operațiunile traficantilor de droguri s-au soldat cu profituri de 500 000 milioane dolari, dintre care 490 000 milioane dolari au revenit mafioților ce s-au ocupat cu comercializarea stupefiantelor”.

Ce înseamnă proliferarea acestui flagel pe plan social? Consecințele sunt greu de determinat în întreaga lor amploare. Însă din cele câteva date reținute din publicațiile occidentale se poate întrezări un tablou dramatic al unei lumi în convulsie, profund marcată în inșeși fundamentele sale.

R.F.G.: Peste 450 de victime

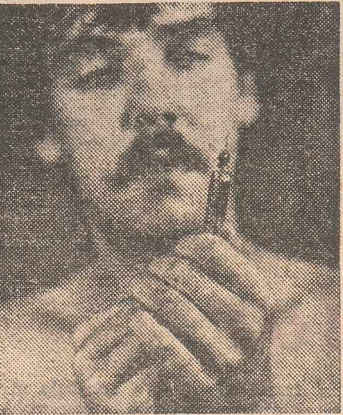
„Mai multe droguri ca niciodată!”, „Numărul victimelor drogurilor a crescut amenințător!”, „Dimensiuni pustuitoare ale toxicomaniei” — sub aceste titluri în presa din R.F.G. au apărut în ultimul timp relatări tot mai alarmante. Bilantul pe anul trecut este dramatic: 450 victime de pe urma consumului de stupefiante, cu 100 mai multe decât în 1986. Delictul legat de consumul de droguri, în special de heroină și cocaină, au sporit cel mai mult. Enorm este și numărul asanumitorilor „novici”, cei care consumă pentru prima dată în viață un drog. Estimările oficiale relevă o creștere a „novicilor” de 12 la sută la heroină, peste 14 la sută la cocaină și cu peste 40 la sută la alte stupefiante produse sintetic. Criminalitatea drogurilor a ajuns să fie principalul cimp de acțiune al delincvenței. De comerțul ilegal cu droguri se ocupă mai multe bande ca niciodată. Contrabanda cu stupefiante a creat o amplă rețea de „curieri”, care sînt recrutați din rîndul celor care lucrează în domeniile transportului și expediției, ale comercianților și chiar ale reprezentanților comerciali bine situați. Însă în majoritatea este vorba de oameni aflați în dificultăți financiare, în special someri, care vinează orice posibilitate de a cîștiga ceva pentru a putea supraviețui.

Opinia publică vest-germană se îndoiește că datele oficiale redau întreaga dimensiune a toxicomaniei din R.F. Germania. Se relevă, de pildă, că cifrele evidențiază doar o parte a adevărului căci se referă doar la cantitatea de droguri confiscate. De pildă, în 1987 au fost interceptate și neutralizate doar 317 kilograme de heroină, o cantitate infimă față de cantitatea consumată.

Motivul toxicodependenței sînt multiple. Expertii relevă însă în unanimitate faptul, că există o strînsă legătură între toxicomanie și somai. Pierderea locului de muncă și teama ce rezultă din situația nesigură pe plan economic și social apărută astfel îi determină pe mulți să recurgă la asemenea mijloace care le dau iluzia artificială, a „fericității”.

Estimările oficiale relevă că în R.F.G. există în prezent circa 180 000 de toxicomani. Anual acestora li se adaugă alți 3 000. Deosebit de periculos este fap-

tul că traficanții au început să-și racoleze victimele direct de la porțile școlilor. Anual circa 50 000 de copii și tineri sînt înregistrați în statisticile poliției pentru delikte legate de droguri. „Hasiș între germană și matematică”, așa își intitula un ziar vest-german o relatare

privind proliferarea continuă a drogurilor în școlile din R.F.G. În articol se releva, printre altele: „Substanța visurilor mortale a ajuns în curțile școlilor noastre: două milioane de tineri și tinere între 10 și 20 de ani au încercat cel puțin o dată droguri — adică fiecare al patrulea elev”.

Război în umbra Capitoliului

În umbra Capitoliului (unde își are sediul Congresul S.U.A.) din Washington este în plină desfășurare un război nedecarat, arăta recent agenția vest-germană D.P.A.. Nu departe de clădirile somptuoase și muzele zonei „oficiale” a capitalei S.U.A., care atrage anual milioane de turiști din toată lumea viața cotidiană este marcată de criminalitate și toxicomanie. „Se pare că pierdem o întreagă generație de tineri în fața drogurilor și violenței”, spune resemnat șeful poliției metropolei americane, Maurice Turner. În continuare agenția D.P.A. relatează: „Comerțul cu droguri ilegal aduce, potrivit estimărilor experților, anual, în S.U.A., profituri de 60-70 miliarde dolari. Fiecare al șaselea american adult consumă mai mult sau mai puțin regulat droguri, apreciază D.F.A. (Oficiul pentru combaterea drogurilor). Există aproximativ 500 000 de heroinomani. Fiecare al 25-lea elev din cursul superior „a experimentat” derivatul din cocaină crack. La Washington vor înceta din viață anul acesta aproximativ 100 de oameni ca urmare a unei morți violente, iar alți 400 vor fi răniți. În circa două treimi din cazuri, cauza au fost drogurile. Numai în primele trei săptămîni ale acestui an, 33 de oameni au încetat din viață din cauza abuzului de droguri. Recordul anului trecut — 219 victime — va fi mult depășit dacă această tendință va continua. Poliția pare să fie depășită de acțiunile traficantilor de droguri. „Sîntem în pericol să pierdem războiul împotriva drogurilor”, apreciază ministrul american al educației, William Bennett. Iar primarul Marion

Barry a chemat cetățenii să se ajute singuri și să opună o rezistență fermă flagelului.

Zonele de criză ale metropolei, ai căror locuitori sînt în proporție de 70 la sută negri, sînt situate în nord-estul și sud-estul orașului. Turiștii nu se aventurează pe acolo. Este vorba de cartierele mizere și decăzute, care nu sînt o atracție prea mare pentru vizitatori. Veniturile anuale a circa 20 la sută din locuitorii de aici se situează sub limita oficială a sărăciei. Printre locuitorii de culoare ai Washingtonului, rata somajului este de circa 10,4 la sută, depășind cu mult media pe tară de circa 5,7 la sută. Nu este de mirare că în aceste condiții proliferază disperarea și delictul. 48 la sută din locuitorii au declarat, în cadrul unei anchete, că toxicomania constituie problema lor cea mai serioasă — 37 la sută din albi chestionați și 75 la sută din locuitorii de culoare. „A trăi aici înseamnă a-ți risca viața” — apreciază o locuitoare din Washington. Drogul este peste tot. A înnebunit lumea! —

Expresul cocainei trece prin Spania

„Expresul cocainei” — așa numesc experții ruta America Latină — Madrid — Europa occidentală. Spania, ca urmare a situației ei geografice, și a legăturilor directe cu continentul sud-american, atît pe apă cît și pe calea aerului, a devenit un fel de placă turmentă a comerțului ilicit cu „aurul alb”. Firește, marile cantități rămîn și în Spania. Cifrele o demonstrează: în 1978 de pildă în miinile unităților de poliție au ajuns circa 15 000 de grame de cocaină. Nouă ani mai tirziu, autoritățile reușeau să captureze un milion de grame. Însă aceste capturi sînt doar virful aisbergului — între 5 și 10 la sută din cantitatea totală a traficului ilicit, după cum apreciază specialistii. Dar, cocaina nu este adusă doar din afară. De curînd chiar la Madrid a fost descoperit un laborator de prelucrare a frunzelor de coca. În pofida tuturor succeseșelor reușite în lupta împotriva comerțului ilicit cu droguri Santiago de Torres, directorul tehnic al programului național antidroguri, declara ziarului „Ya”: „Rețeaua traficantilor se extinde continuu”. Experții relevă faptul că oferta a ajuns să depășească cu mult cererea. Acest fapt a avut drept urmare o scădere a pretului, astfel încît cocaina a încetat să mai fie un stupefiant de lux.

Un studiu efectuat la „Hospital del Mar” din Barcelona a ajuns la concluzia că, în cursul anului trecut, numărul cazurilor de abuz de cocaină a sporit cu 500 la sută. În 1983, numărul cocainomanilor din Spania era estimat la circa 80 000. În prezent a fost depășită cota de 100 000. Autoritățile au lansat campanii de lămurire cu privire la consecințele periculoase ale consumului de stupefiante. Santiago de Torres releva: „Oamenii nu știu adesea ce pericole îi amenință. Singura deosebire a cocainei față de heroină este că urmările apar ceva mai tirziu. După o anumită perioadă de abuz de cocaină, încep să apară perturbări ale funcționării cordului, în circulația singelui, tulburări ale sistemului nervos și respirator”.

În vederea combaterii consumului de narcotice, pentru salvarea celor căzuți în mrejele „mortii albe”, organizațiile progresiste și democratice din țările occidentale și-au propus să contribuie la constientizarea populației, în special a tineretului în legătură cu pericolele consumului de stupefiante, să antreneze opinia publică în lupta împotriva cauzelor care au dus la extinderea flagelului. Pentru că tot mai mulți sînt cei care înțeleg că atît de lăudatul mod de viață occidental duce la dezumanizarea omului, că la originea refuzului în paradisul iluzoriu și nociv al stupefiantelor se află cauze social-economice adînci, care trebuie eliminate.

ION VIRGIL ■

Universul muzicii

● Cine își mai aminteste de concursul Eurovision din anul 1965? Pe vremea aceea apăsarea pentru prima oară în fața marelui public o mică pariziancă de numai 17 ani, cu rochiță mini, păr blond și o voce minunată. În scurt timp numele ei avea să facă înconjurul Europei, fiind cîștigătoarea concursului din acel an și devenind apoi vedetă a muzicii ușoare franceze. Astăzi, la 40 de ani, aceeași blondă fermecătoare, este vorba de FRANCE GALL, revine în clasamente cu marele succes „Ella elle l'a”, extras de pe noul album „Babacar”.

● Reamintim cititorilor că anul acesta locul I la concursul Eurovision a fost cîștigat de Celine Dion (20 de ani), din Elveția.

● Pentru apropiatul turneu în Europa, MICHAEL JACKSON (foto) a trebuit să treacă o ultimă și dificilă încercare: testul SIDA. Rezultatul, așteptat cu emoție de admiratori, a ieșit negativ, deci porțile bătrînilui continent îi sînt deschise. Sperăm că și la întoarcere va fi la fel.

● Atît în clasamentele europene cît și în cele americane, NATALIE COLE urcă vertigi-

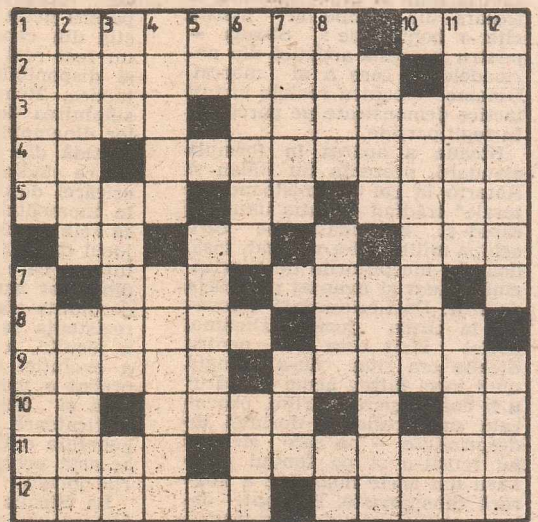
nos cu hitul „Pink Cadillac”. Are 37 de ani și este fiica regretatului Nat King Cole, cel care a trăit în perioada 17 martie 1917 — 15 feb. 1965 și a fost regele muzicii soul Natalie a studiat în copilărie pianul și a urmat artele dramatice. În anul 1978 este declarată cea mai bună interpretă de „rhythmic blues” din America și toată lumea îi prevedea o carieră strălucită. Nu a fost așa. Din pricina drogurilor și a unei căsnicii ratate, Natalie intră pentru o lungă perioadă în anonimat. Recentul come-back a fost primit cu mare bucurie de către iubitorii muzicii. Printre aceștia se numără și fiul ei, Robbie Yancey (10 ani).

● DURAN DURAN se află în prezent la Paris. Simon Le Bon, John Taylor și Nick Rhodes, împreună cu cei doi nou veniți, chitaristul Warren Cuccurullo și bateristul Steve Ferrone lucrează la un nou album care va fi gata la sfîrșitul lunii iunie.

● Iată și cîteva noutăți intrate în topurile din luna iunie: GEORGE MICHAEL — One more try, BANANARAMA — I want You back, FOREIGNER — I don't want to live... SAMANTHA FOX — Naughty Girls, FAIRGROUND ATTRACTION — Perfect, BLUE SYSTEM — My Bed is too big, MANDY — Boys and Girls, YELLO — The Race, PEBBLES — Girlfriend, NEW ORDER — Blue Monday (!), SINITTA — Cross my broken Heart, IRON MAIDEN — Can I play with Madness, TIFFANY — I saw him standing there, EIGHT WONDER — I'm not scared.

MIRCEA ZANE ■

Curiozități

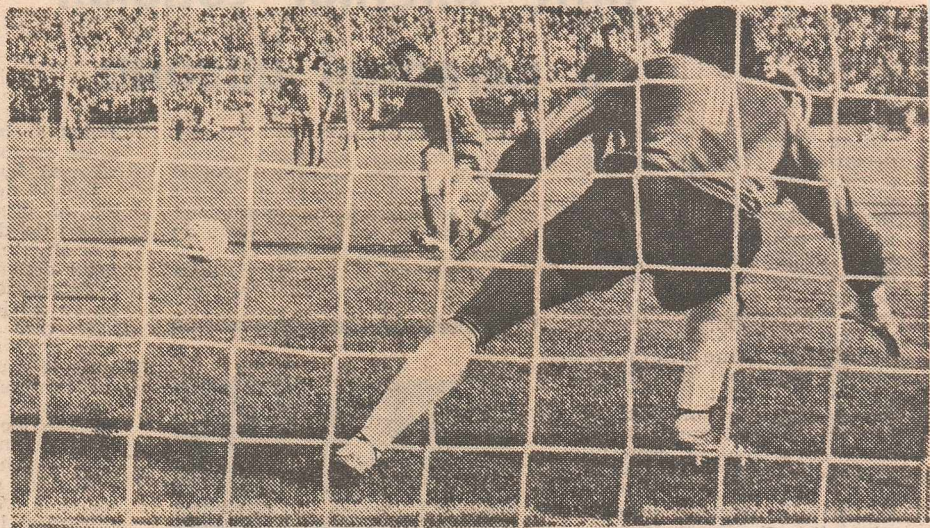
ORIZONTAL: 1) Viespe mare cu un ac foarte veninos, singura din neamul ei care își poate construi un fagure asemănător celui de albină (pl.) — Localitate în Elveția. 2) Gen de fințină naturală cum este cea din statul american Arizona care are o coloană de apă ce se ridică pînă la 168 m înălțime și un debit de 2 625 litri pe minut — Calciu. 3) Peștele oceanic numit Mola-Mola produce circa 300 milioane asemenea oule pe an, record mondial absolut (sg.) — Insectă coleopteră care își depune ouăle într-un cuib în formă de țigară de foi. 4) Posesiv — Pasăre de mărimea mierlei, care în caz de pericol se prefăce că e moartă. 5) Continent — Dimpotrivă. — Munte în Australia. 6) Textilă — Posezi — Ținut în Tibet. 7) Decaltru — Substanță secretată de masecul unui mamifer asiatic, cu miros asemănător celui secretat de insecta Aromica muscata. 8) Pasăre numită științific Remiz pendulinus, mare meșteră în construirea cuibului, pe care îl țese numai din puf de plop și de salcie — Chemare. 9) Plantă exotica cu frunze lungi ce înfloresc o dată la o sută de ani — Casa olarului (pl.). 10) Natriu — Localitate în Egipt — Frunză de brad. 11) Referitor la gură — Numele unei actinii, un soi de erizantemă uriașă de mare, care cu tentaculele ei veninoase înghită și paralizază prada. 12) Pasăre de mărimea unui porumbel, mult căutată de vînători (pl.) — Zburătoare care imită cîntatul a peste 40 specii de păsări.

VERTICAL: 1) Pasăre înrudită cu corbul ce poate imita și ea sunetele multor păsări — Copac exotice cu lemnul de obicei negru, dar și de alte culori: verde în Jamaica, alb în unele insule din Pacific, galben în Antile și albastru în sudul Americii Latine. 2) Pește din apele dulci ale regiunii indo-pacifice, care vinează insectele cu ajutorul unui jet proiectat la 50-60 cm, exact asupra victimei aflate pe vreo frunză (pl.) — Ciine de vînătoare, unul din marii campioni la fugă (pl.). 3) Radioteleviziunea Română (siglă) — Patria păunului, adus în Europa de Alexandru cel Mare — Ana Toma. 4) În zadar — Răpitoare de zi, cea de munte avînd vîzul de zece ori mai puternic decît al omului. 5) Alin Ziotea — Pastă făinoasă. 6) Nu țin minte — După ai tăi. 7) A se angaja pentru o plată oarecare (reg.) — Soi de pește (reg.). 8) Localitate în Finlanda — Vâl — Dinsul. 9) Ghețar în Alpi care nu se dezgheață aproape niciodată — Frică. 10) Mamifer din Africa și Asia, cu unul sau două coarne în frunte — Olga Călin. 11) Pasăre cîntătoare mică, foarte vioaie, campioană la viteza de zbor — „Șarpe” vegetală lung de zece de metri. 12) Denumirea unor fluturi dintre cei mai rafinați, cu aripile foarte parfumate — Zburător legendar.

Dictionar: ENID, OUI, DAL, BOICUS, ITSA, OAN, INGA, AARE.

MIRCEA IORDACHE ■

Dezlegarea careului „Ecvestră”
NANA; EL ZORAB; EMINESCU; ORA; RA I. ROI; ASH; UN; POP; ULISE; D; CAR; TREN; T; AMAGIRE; SAH; ALI; ARDENZE; ECI; ISER; TRA; PEGAS; NARA; B; ODUS; HUGO; NA; NOL; NERO; CAL; ANALE; INCASA.

STEUA — DINAMO: 3-3 (1-1)

Derbiul egalităților

Totul s-a împărțit la doi în acest derby Steaua — Dinamo: și punctele, și eliminările, și penalty-urile, și cartonașele galbene, și înlocuirile (fundașii stînga și virfurile de atac). Chiar și reprizele de joc au fost dominate la început de Steaua și spre sfîrșitul lor de Dinamo. Am merge cu simetria pînă la capăt spunînd că fiecare din echipe ar merita cîte o bonificație: Steaua — pentru impresia artistică din perioadele în care a și marcat. Dinamo — pentru realele virtuți tactice demonstrate pe parcursul întregii partide.

Steaua a apărut în formula standard, prezența lui Bălan și Rotariu în rol de „pistoane laterale” trădînd intenția unui joc rapid și combinativ, pe care echipa militară l-a realizat, însă, doar la începuturile de repriză cînd a luat și avantaj pe tabela de scor. De fiecare dată a revenit la cîrmă jocului Dinamo, astfel încît ceea ce pentru Steaua era ritm de-a lungul unui meci întreg acum a apărut a fi doar rupere de ritm, provocată sub presiunea dorinței de desprindere — pe care stelistii au reușit-o și pe fondul relaxării din acele momente a apărării dinamoviste. De fapt, dilema acestei partide este tocmai asta: cum o echipă cu experiența de joc a Stelei n-a reușit nici să păstreze un avantaj de două goluri, nici să-și realizeze jocul ei obișnuit, la același nivel, pe toată durata jocului? Răspunsurile ar fi mai multe. Cel mai la îndemînă — inerenta oboseală acumulată spre sfîrșit de sezon extrem de încărcat pentru Steaua. Apoi, absența unei partituri tactice originale, la care ne-am fi așteptat de la Steaua în acest meci de referință pentru ea și pentru campionatul nostru. În sfîrșit, dar nu în ultimul rînd, replica dinamovistilor a fost aceea care i-a determinat pe steliști să joace cum au jucat, multe perioade avînd senzația că revedem în teren secvențe din jocul Steaua

— Benfica, în care echipa noastră campioană a fost pusă, de asemenea, în incurcatură.

Dinamo a fost revelația partidei, convingînd definitiv că reprezintă mai mult decît un factor care întreține interesul tuturor pentru campionatul intern și lupta pentru titlu. Echipa dinamovistă s-a respectat pe sine, pregătindu-se impecabil pentru acest joc despre care se știa din capul locului că va fi un test real și sever al valorii și disponibilităților ei tehnico-tactice. Remarcabile calmul și stăpînirea de sine ale jucătorilor dinamoviști într-o asemenea partidă din deplasare (și, încă pe ce stadion!), ca și absența oricărei descumpăniri, inclusiv în momentele în care trebuiau să reia jocul de la centru. Prin jocul deschis practic, prin știința cu care a reușit să înăbușe din start așteptatele combinații derutante ale „vitezistilor”, prin rezistența la presiunea psihică a jocului, a ambianței și chiar a evoluției scorului, Dinamo a probat o maturitate competițională și disponibilități tactice edificatoare pentru acumulările generale obținute progresiv de această echipă, pe toate planurile jocului.

La Steaua ar fi de remarcat forma excelentă a lui Lăcătuș (a obținut un penalty, a marcat un gol senzațional și a determinat schimbarea lui Sabou) — poate cel mai bun fotbalist al nostru în această jumătate de an —, creșterea vizibilă a lui Rotariu (un excelent dinamizator al atacului, pînă în momentul în care, neinspirat, am spune, a fost retras fundaș stînga), subtilitatea nativă a lui Pițurcă, neîntrecut în arta de a crea culoare pentru linia a doua (vezi golul trei, marcat de Hagi printr-o spîrtură provocată de Pițurcă). Iovan n-a prea mai făcut învîlirile de altădată, Ungureanu a avut „probleme” cu marcajul lui Vaiscoviici (de aceea a și fost înlocuit), Bumbescu, preocupat excesiv de pendulările lui Cămătaru, a fost cam neglijent în

degajări, iar Hagi, luat „în primire” de imperturbabilul Lupescu, n-a izbutit o prestație prea clară.

La Dinamo e de remarcat disciplina tactică a întregii echipe, bine așezată în teren, cu partituri distincte pentru fiecare fază a jocului. Rednic și Andone au jucat „în scară”, fundașul stînga (Sabou, apoi Varga) l-a marcat pe Lăcătuș, fundașul dreapta (Varga, apoi Lupu, care a jucat excelent) a fost împins mai în față, pe zona în care stelistii nu aveau extremă stînga, Vaiscoviici și Cămătaru au jucat spre tuse, creînd spații de penetrare pentru Mihăescu (sub nivelul rolului) și Mateuș (mult mai concentrat la joc decît altădată), iar tînărul Lupescu — o frumoasă surpriză — a fost „turnul de control” al atacului, așa cum Andone a fost al apărării.

Primul gol a încheiat o suită de faze fierbinți la ambele porți. În min. 12, Lăcătuș îl angajează frontal pe Pițurcă, dar Moraru apără miraculos. Din degajare, mingea ajunge la Cămătaru care trage puternic, din unghi, Stingaci respinge și apoi reține. Steaua revine în atac, dar Moraru iarăși respinge o minge, Orac centrează de pe stînga cu efect, Cămătaru reia cu capul spectaculos în gol, dar Igna dictează ofsaid la semnalizarea lui Dan Petrescu. Cîteva dinamoviști protestează, stelistii repun rapid mingea în joc (la Alzamendi), au superioritate numerică pe contraatac, dar Lăcătuș „simte” faza, intră în careu cu mingea în loc să centreze spre doi coechipieri liberi și este faultat de Sabou: penalty, Hagi trage tare în stînga lui Moraru care pleacă într-acolo și 1-0. În min. 32, Varga îl angajează pe Vaiscoviici, acesta deviază spre Mihăescu pentru „un-doi”, dar Ungureanu comite infracțiune sancționată de Igna tot cu penalty: execută Vaiscoviici, 1-1.

Steaua începe în trombă repriza a doua, „un-doi” pe stînga Rotariu — Hagi — Rotariu, cen-

trare cu efect a acestuia și reluare imparabilă, din volé cu stîngul, a lui Lăcătuș: 2-1. În min. 57, Hagi „prinde” un culoar pe centru și un șut de senzație peste Moraru: 3-1. Dinamo revine cu insistență în atac și, în min. 61, o centrare la colțul scurt a lui Varga este reluată în plajă de Cămătaru, de la un metru de poartă, printr-o Stingaci și Bumbescu. Feste alte trei minute, o pasă lungă îl găsește pe Vaiscoviici pe dreapta, chiar în fața arbitrilor Crăciunescu, jucătorul dinamovist intră în careu și croșetează printr-o apărătoare Stelei, trimițînd din apropiere, tot în colțul scurt, dar în stînga portarului.

Spre sfîrșitul meciului, Stoica își reia hărțuiala cu arbitrii la o fază din care Andone și Bălan se aleg cu cartonaș roșu pentru lovire reciprocă (min. 88). În ultimul minut de joc, dintr-un corner executat foarte bine de Hagi de pe dreapta, mingea trece razant printre Cojocaru și Bumbescu, aflați la cîteva metri de poartă.

Brigada de arbitri a fost decisă de conducerea C.N.E.F.S., deși doi din componenții ei fuseseră recuzați de Dinamo înainte de începerea returului. Totuși, Ion Igna (la centru), Dan Petrescu și Ion Crăciunescu au dus la bun sfîrșit o partidă — dificilă, e adevărat, dar care nu le-a creat probleme deosebite. Fiind vorba de brigada de arbitri care, prin decizia U.E.F.A., va conduce o semifinală a apropiatului turneu final european, testul de miercuri le-a folosit, credem, cu prisosință.

Au jucat formațiile:

Steaua: Stingaci — Iovan, Bumbescu, Belodedici, Ungureanu (min. 67, Balint) — Bălan, Stoica, Hagi, Rotariu — Lăcătuș, Pițurcă (min. 74, Cojocaru).

Dinamo: Moraru — Varga, Rednic, Andone, Sabou (min. 50, Lupu) — Mihăescu, Lupescu, Mateuș, Orac — Vaiscoviici (min. 80, Răducioiu), Cămătaru.

Pe scurt, foarte pe scurt

S-au încheiat „zonalele” campionatului republican de juniori, pentru finală calificîndu-se echipele: Viitorul Tîrgu Mureș, Olimpia Piatra Neamț, F.C.M. Brașov, Dinamo București, C.S.M. Reșița și Politehnica Iași. O „coincidență” face ca trei din aceste echipe să aparțină orașelor care au găzduit respectivele întreceri: Piatra Neamț, Iași și Reșița! Este explicabil atunci, nu-i așa?, că, în meci decisiv, „Poli” Iași a putut să întrecă (cu 1-0, gol marcat în min. 85) pe Sportul studentesc — campioană acum doi ani și finalistă anul trecut. Și, la fel, că Reșița și-a putut lua măsuri „pe plan local” pentru a învinge echipa din Oradea în ultimul joc din grupă cu 8-0 (!) și a se califica la golaveraj în dauna Stelei (care învingea Viitorul Craiova „doar” cu 3-1). Cum nici Dinamo, campioana de anul trecut, n-a fost scutită de emoții la Sibiu, unde candida puternic la calificare Inter din localitate. Se înțelege că „neglijența” (dacă e vorba de așa ceva...) organizatorilor de a programa aceste zonele în orașe cu echipe angajate în competiție au creat dezavantaje clare echipelor vizitatoare. Așa se explică, în bună măsură, de ce au rămas pe dinafara turneele finale echipe ale unor centre puternice de copii și juniori, cum sînt Steaua (!), Craiova (prezentă în zonele cu două echipe), Fitești, Sportul Studentesc, Buda cu samovarul care se transformă în locomotivă se potrivește, iată, și-n cazul fotbalului de la nivelul juniorilor.

● Corvinul Hunedoara se înscrie spectaculos pe „lista” cluburilor care reușesc să-și facă popularizare, prin recentul program supliment „Stadion” realizat sub coordonarea talentatului ziarist Victor Niță. Acesta, hunedorean de obîrșie și „corvinist” pe față, a putut ști, desigur, să selecționeze din panoplia de subiecte oferite cu generozitate de istoria și performanțele fotbalului hunedorean pe acelea care răspund interesului unei categorii mai largi de cititori. Și între acestea cel mai izbutit, interviul cu Mircea Lucescu realizat de redactorul coordonator. ● Subiectul de discuție al săptămînii fotbalistice a fost autoretragerea de pe teren a lui Dumitru în jocul de cupă cu Sportul studentesc, într-un moment în care Rapidul epuizase schimbările și era condus cu 2-0. Spre deosebire de evoluția lui Liță în jocul de pregătire al echipei naționale, randamentul său a fost acum vizibil decrescator, pînă la un moment în care ar fi trebuit să-și decidă singur schimbarea. Infocata galerie rapidistă a început să-l „vizeze” cu insistență pe Liță mai ales la scorul de 0-2. Răspunzînd la aceste provocări (atitudine inexplicabilă pentru un jucător de mare valoare și experiență internațională, care știe bine că nu trebuie „să te pui” cu tribuna), Dumitru a pus pale peste foc, întorcînd spatele terenului și jocului de fotbal căruia, de fapt, îi datorază gloria sportivă și s-a așezat pe banca de rezerve (fără să anunțe arbitrii și fără ca acesta să-i arate convenitul cartonaș galben). De vină sînt căutătorii grabnici de tap ispășitor, spectatorii care l-au provocat, sau însuși Dumitru, care i-a băgat în seamă?

Opțiune inspirată

Spectaculozitatea partidei Steaua — Dinamo, virtuțile tehnico-tactice ale ambelor echipe, golurile înscrise — toate acestea au onorat cu prisosință opțiunea televiziunii noastre de a transmite în direct jocul de miercuri.

Sperăm că și în viitor jucătorii noștri vor reuși asemenea prestații care să justifice în continuare inițiative similare ale televiziunii, spre satisfacția miilor de iubitori ai fotbalului din toată țara.

Pagină realizată de OCTAVIAN ȘTIREANU

Fotografii de EUGEN NEGREA

● **2:0 ! Avantaj Kasparov...** Stirnit de victoria lui A. Karpov în SWIFT "World Cup" de la Bruxelles, G. Kasparov a evoluat strălucitor în meciul-tur-nou de la Amsterdam. În 12 runde, în compania a trei adversari redutabili: Karpov, Timman, van der Wiel, campionul lumii a reușit incredibilul adju-decându-și două (din cele patru) partide în fața vechicului său rival, A. Karpov ! Exact ceea ce nu reușise la capătul a mai bine de 100 partide jucate, adică o deparțare valorică foarte clară. Karpov a fost K.O. în zilele de 18 și 27 mai. Și-a spus cuvîntul psihologia sau stilul de adevărat campion ? Oricum, înaintea ultimei runde, care a fost doar o simplă formalitate, clasamentul era deja definitiv : Kasparov se distanșase la 8,5 puncte (+6,-5,-0) și era virtual cîștigător, ceilalți competi-tori oprindu-se sub stacheta performanțelor : Karpov 5,5, Timman 5, van der Wiel 3. Cumulînd puncte serioase la coeficientul său Elo actual de 2750 p, Kasparov se îndreaptă spre egala-re recordului Elo, care aparține lui Bobby Fischer : 2780... ● **Peste puteri.** Are 38 ani, este maestru internațional cu Elo modest : 2390 p. N-a avut rezultate strălucitoare, deși nu i-a lipsit niciodată ambiția. S-a în-cumetat să lupte cu sine însuși pentru a bate recordul la simul-tane, deținut de Vlastimil Hort, care, jucid timp de 32 ore la 550 mese, a obținut 80% din punctele puse în joc. S-a antre-nat trei săptămîni prin alergări de durată în pădure pentru mă-rirea condiției fizice. La Wijk aan Zee, considerată „Mekka sahistă a Olandei”, s-au însu-ruit 560 mese de șah. Simulta-nistul a apărut în echipament sportiv... La fiecare 50 minute scurse, îndrăznețului „vinător de record” apela la ajutorul... so-ției, aflată pe post de maseză. La capătul a 25 ore, după

parcurea a 30 km (!), olan-dezul a stabilit un nou record prin 90,9% (+509,-38,-13) ! „Niciodată nu m-am gândit că acest simultan îmi va stoa-re într-atît puterile”. Sint cuvî-nțele temerarului rostite imediat după „cursa” în care a pierdut 5 kg. „Încă o dată la un ase-menea experiment nu mă incu-met...” — a declarat Hans Bohm, acesta fiind numele sportivului intrat de curînd în „Cartea Re-cordurilor”... ● **Turneul inter-național de la Gorzow (Polonia)**

SAH
cu Margareta Muresan

Valoarea obligă

a revenit talentatului maestru FIIDE Bela Takacs („Metalul” București) cu excelentul punctaj 9,5 (+7,-5,-0), clasat la egalitate de puncte cu P. David (Cehoslovacia) și urmat de Elis (Polonia) 8,5, M. Zupe (Iugo-slavia) 7,5... etc. ● **Baku.** Pri-mul concurs feminin prevăzut cu normă de mare maestru (11 puncte din 14 posibile) din orașul natal al lui Garri Kasparov s-a încheiat cu victoria ex-ae-quo a jucătoarelor sovietice Vekhanli și Lelciuk 11 p (+9,-4,-1), secondate de E. Peiceva (Bulgaria), Litinskaia (U.R.S.S.) 9 p, Sofjeva, Alieva (ambele U.R.S.S.) 8 p, Makropoulou (Grecia), Prindnikova (U.R.S.S.) 7,5 p... Gabriela Stancu a tota-lizat 4,5 puncte. ● **La Primorsko (Bulgaria)** turneul open feminin s-a încheiat cu victoria sovietice-iei Zait care a totalizat 8,5 p (11), urmată de Csonikes (Un-garia) 8 p, Dêmîna și Strutinskaia (ambele U.R.S.S.) 7,5 p, Jovkova 7 p, Anghelova (ambele Bulga-

ria) 6,5 p, Saunina (U.R.S.S.), Baumstark (România), Sikova (Bulgaria), Ghinda (România) etc. 6 p... Jiemian (România) 5,5 p... 35 participante. În competi-ția similară masculină suprema-ția absolută au avut-o sahistii sovietici (28 din 90 participanți!) situați în prima treime a clasa-mentului : Henkin 8 p, Jakovici, Ulabin, Makarov, Sereșevski, Tunik (toți U.R.S.S.) 7,5 p... Traian Stanciu (România) a acu-mulat 6,5 puncte, clasîndu-se pe locurile 12-19. ● **Din campio-natul României.** În Liga „B” a competiției feminine s-a remar-cat în mod plăcut asaltul tîne-rei generații, printre primele patru clasate (cu drept de evo-luție în viitoarea finală a cam-pionatului individual) aflîndu-se jucătoare la vîrsta junioratului. În grupa de la Olănești arbitrii Elena Răducanu și Ion Diaconescu au stabilit coeficienții Sonneborn în clasamentul final: 1. Radu 10,5 p, 2-3. Stanea, Gață 9,5 p, 4. Chiș 9 p. Boicu și Caravan și-au păstrat locul în Liga „B”. În grupa de la București (arbitri : J. Gôngu, E. Pessi) primele clasate cu drept de calificare au fost : 1. Ionită 10 p (15), 2. Kozma 10 p, 3-4. Ursuleac, Duminiță 9 p. Au ră-mas în ligă Cabariu și Mines-cu. În competiția masculină s-au înregistrat următoarele re-zultate : La Deva, 1. Grünberg 10,5 p, 2. Nicolaide 10 p, 3. Mă-rășescu 10 p, 4-5. Moldovan, Bărbulescu 9 p și la Focșani, 1. Dumitrache 11,5 p (din 15), 2-3. Birescu, Navroescu (11 p), 4-5. Breahnă, Spulber 10 p. Primii trei clasăți se califică pentru fi-nala programată în luna sep-tembrie, iar următorii doi vor evolua direct în Liga „B” a vi-itorului campionat. La București se desfășoară în Sala Asociației sportive I.T.B. cea de-a treia grupă masculină, dar fără „fa-vorizii” anunțați anterior...

MARGARETA MUREȘAN ■

Sub semnul cifrei 8

În seara aceasta va începe cea de-a 8-a ediție a turneului final al campionatului european, ale cărui jocuri vor fi găzduite de 8 stadioane din R.F.G. Cele 8 echipe participante sînt repartizate în două grupe : R.F.G., Italia, Spania, Danemarca și, respectiv, Anglia, U.R.S.S., Olanda și Irlanda. Print-un joc al sortilor, partida inaugurală a lui „Euro '88” este un mare derby, demn chiar de o finală : R.F.G. — Italia (Düsseldorf, ora 21.15).

Iată programul tuturor jocu-rilor următoare și ora (Bucu-resti) la care se dispută :

11 iunie, 16.30 : Danemarca — Spania (Hanovra).

12 iunie, 16.30 : Anglia — Ir-landa (Stuttgart) și la 21.15 : Olanda — U.R.S.S. (Köln).

14 iunie, 18.15 : R.F.G. — Da-nemarca (Gelsenkirchen) : 21.15 : Italia — Spania (Frankfurt am Main).

15 iunie, 18.15 : Anglia — O-landa (Düsseldorf) : 21.15 : Ir-landa — U.R.S.S. (Hanovra).

17 iunie, 21.15 : R.F.G. — Spa-nia (München) : 21.15 : Italia — Danemarca (Köln).

18 iunie, 16.30 : Anglia — U.R.S.S. (Frankfurt am Main) și Irlanda — Olanda (Gelsenkir-chen).

21 iunie, 21.15 (Hamburg) : prima semifinală (locul 1 în gru-pa A cu locul 2 în grupa B) ;

22 iunie, 21.15 (Stuttgart) : a doua semifinală (locul 2 în gru-pa A cu locul 1 în grupa B) ;

25 iunie, 16.30 (München) : fi-nala.

Patru din echipele participan-te au fost deținătoare ale titlului continental : U.R.S.S. (edția inaugurală, 1960), Spania (1964), Italia (1968), R.F. Germania (1972 și 1980).

Civilizația sportului

Respect pentru om

Ștefan Mocanu, str. Spitalului bloc B.2, Tulcea : „Pentru noi, spectatori de fotbal, dorința de informare este la fel de mare ca aceea de a vedea disputele din „sportul regel”. Numai că la Tulcea, returul campionatului ne-a adus surpriza neplăcută a obligativității cumpărării, odată cu biletul de intrare, a unui program cu un conținut bizar. Redactată de comisia de propa-gandă a F.C.M. Delta Dinamo Tulcea, respectiva fișuică abundă în greșeli de elaborare, de exprimare și, ceea ce este mai grav, gramaticale. Caseta arbitrilor este mereu goală, se greșesc cla-samentele generale, cele ale „adevărului” și golgeterilor. Pentru ca totul să aibă o formă „plastică”, cuvintele sînt despărțite, incorect în silabe, textele abundînd de cacofonii și pleonasmе, ba chiar de scrierea incorectă a unor cuvinte. Cum în turul campionatului programele aveau un cu totul alt conținut, în pauza competițională, singura măsură restrictivă privind em-portarea modestă a fotbalistilor tulcei, a fost, se pare, necesară concordantă între nivelul programelor și evoluțiile favorizilor pe dreptunghiul verde. Totul în detrimentul nostru, așa cum vă puteți convinge răsfoind cele trei programe pe care vi le trimiț spre exemplificarea celor spuse.”

Stimate corespondent, am răsfoit programele primite, ne-am amuzat, dar mai mult ne-am intristat citînd : echinoxulul, chiamă, a treia duminică a amintitei primăveri, a-ici și alte „perle”. Programele de fotbal sînt un mijloc de propagandă al acului sportiv, un prilej de educare a publicului, de contribu-ție la instalarea unui spirit de fair-play pe stadioanele noastre.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Șuturi la grămadă

Meciul de rugby dintre Steaua și Grivița Roșie n-avea altă mi-ză decît aceea a spectacolului, întrucît prima echipă este deja virtuală campioană, iar a doua e lipsită de griji. Dacă ne-am lua după scor (48-6 pentru Steaua) și după comentariile a-părute, am putea crede că în-„-adevăr, a fost „un derby reu-șit”. Dar hînd meciul nu „la grămadă”, ci la detaliile și ur-marile lui, vom înțelege indig-na-re spectatorilor, veniți pen-tru „o mare sărbătoare a for-ței, curajului, bărbăției”, dar ne-voim, pînă la urmă, să asiste la veritabile gesturi de „agresivitate și huliganism”. De altfel, iată fișa medicală de după meci a cîtorva dintre jucători : Neaga Daniel (titular în națională, scos pe brațe de pe teren în min. 15 și indisponibil vreo două luni) — luxație gravă de gleznă cu imobilizare în ghips în urma călcării de către adversar ; Ni-colae Ion — comotie cerebrală ; Gurămare Marian — contuzie a umărului sting datorată unei lo-vituri cu piciorul cînd se afla căzut ; Vlad Gabriel — călcătura pe spate cu urme adînci de crampoane ; Calafeteanu Con-

stantin — contuzie la soldul sting în urma unei lovituri cu piciorul dată de adversar ; Brînză Tiberiu — contuzie la soldul drept tot în urma unui „șut” primit de la adversar ; Gheor-ghe Cristian — lovit cu piciorul în cap.

Desigur, știm că rugby-ul nu este un sport de dominioare sau pentru cei slabi de îneg. Dar asta nu înseamnă că adver-sarii pot fi tratați ca niște „ina-mici” pentru care nu trebuie să existe nici un fel de milă sau menajamente. De asemenea, e posibil ca, în virtutea jocului, spiritele să se incîngă, dar a-tunci trebuie să intervină antre-norii și arbitrul. Or, în timpul partidei amintite, medical doar al uneia din echipe a intrat de unsprezece ori în teren pentru a da îngrijiri jucătorilor, fără ca arbitrul Paul Soare să-și pună problema de a curma brutalitățile produse în lanț sub ochii lui.

O informație pentru cei care citeasc comentariile de rugby : nu Gheorghe Dinu a intrat în locul lui Neaga, ci Udrioi Vasile.

S. OCTAVIAN ■

Raliul de pe coline

Între 2 și 4 iunie, pe colinele din vecinătatea Iașului s-a des-fășurat cea de-a XVIII-a ediție a campionatului național de ra-liuri, divizia B, seria a II-a. S-au înscris 72 de echipe, s-au clasat 54, au abandonat 9, au fost descalificate 2 și excluse 2. Acest procentaj de ratări se explică prin dificultatea traseului (276,6 km, din care s-au redus 72 km deveniți impracticabili) și condițiile meteorologice nefavorabile. Echipa A.S. „Fortus” Iași a Combinatului de utilaj greu din localitate a adjudecat toate titlu-rile puse în joc — primele trei locuri în clasamentul general (Huțu-Stîncă, Botez-Petrovici, Zaharia-Panaitescu) și locul 1 în clasamentul pe echipe (urmată de „Mecano-export” Galați și „Volanul” Vaslui).

ALEXANDRU MIHAI FLOREA ■

Toată lumea face sport

● Odată cu încheierea cupe-lor europene la fotbal (și pînă la tragerea la sorți, din iulie, a meciurilor primului tur din edi-ția viitoare), atenția iubitorilor sportului se îndreaptă, nu-i așa, spre turneul final al campiona-tului european, care va începe chiar astăzi la Düsseldorf (ora 21.15) cu partida R. F. Germa-nia — Italia. Vom consacra, fi-rește, rubrica de astăzi acestui eveniment, începînd cu scurte prezentări ale celor opt finalis-te. ● **R. F. Germania** — fede-rație creată în 1900, afiliată la F.I.F.A. în 1904 (membru fonda-tor) și, apoi, în 1950 ; 4 765 000 jucători legitimați ; antrenor Franz Beckenbauer (42 ani) ; campioană mondială în 1954 și 1974 ; campioană a Europei în 1972 și 1980 ; Danemarca — fe-de-rație din 1889 ; membru fon-dator al F.I.F.A. ; 210 000 jucă-tori ; semifinalistă C. E. în 1964 și 1984 ; antrenor : Sepp Piontek (48 ani) ; Anglia : prima federa-ție de fotbal din lume — 1863 ; afiliată la F.I.F.A. de... trei ori — 1905, 1924 și 1946 ; 1 600 000 ju-cători ; campioană mondială în 1966 ; bronza C.E. 1968 ; antre-nor Robert William „Bobby” Robson (55 ani) ; Italia — fede-rație fondată în 1898 ; în F.I.F.A. din 1905 ; 1,5 milioane jucători ; campioană mondială în 1934, 1938 și 1982 ; campioană euro-peană în 1968 ; antrenor Azeglio Vicini (55 ani) ; Olanda : fede-rație creată în 1889, în F.I.F.A. din 1904 ; 1 120 000 jucători (la o populație de 14 610 000 locui-tori !) ; vicecampioană mondială în 1974 și 1978 ; bronza la EURO 76 ; antrenor Rinus Michels (60 ani) ; Irlanda — federație creată în 1921, afiliată la F.I.F.A. în 1923 ; 63 000 jucători ; antre-nor Jack Charlton (52 ani) ; ca o curiozitate, palmaresul „micii” Irlande cu Olanda, adversara din grupă, este perfect egal : 4 vic-torii, o egalitate, 4 înfrîngerii, golaveraj 19-19 ! Surprizele sta-tisticii... Spania : 1913, 1913 ; 420 000 jucători ; campioană eu-ropeană în 1964 ; antrenor Mi-guel Munoz (66 ani) ; U.R.S.S. : federație fondată în 1912, în F.I.F.A. din 1946 ; 4,8 milioane jucători ; prima campioană eu-ropeană, în 1960 ; antrenor : Va-leri Lobanovski (49 ani). ● Eli-minarea, la masa verde, a An-gliei și înlocuirea ei cu Iugosla-via nu s-a produs, cel puțin pînă în momentul în care scriem. Ar fi fost și dificil de luat o ase-menea hotărîre. ● Orel de dis-putare a meciurilor au rămas aceleași (le puteți afla, de pildă, din nou apăruta „Arena”, supli-ment al programelor clubului Progresul București), deși ● serie de companii de televi-ziune au cerut modificări, pen-tru a se evita concurența cu tur-neul de la Wimbledon. ● Pro-nosticurile sînt hazardate la o asemenea competiție, dar o ie-rarhizare sui-generis ne-o oferă, ca întotdeauna, organizatorii de pariuri londonezi, celebrii book-makers, care au comunicat co-tele echipelor. ● Prima favorită în grupa I este R.F.G., cu o cotă de 6-4 (gazdele au mereu o zi de odihnă în plus față de adver-sare...), urmată de Spania și Danemarca (ambele 2-1) ; în grupa a 2-a „conduce” Anglia (4-1), în timp ce o calificare în semifinale a Irlandei ar aduce temerarului parior 33 de lire la ● „investiție” de o liră. Postura îi convine de minune antre-no-rului Jack Charlton, care a de-clarat : „Mai puțin băgați în seamă, o să ne strecurăm mai ușor !” ● Primul record a și fost bătut, cel al asistentei, 12 dintre cele 15 meciuri ale tur-neului așîndu-se complet încă de acum 3 luni. În ce privește nu-mărul de bilete vindute în străinătate, primul loc este ocu-pat de Olanda — 61 934, urmată de Irlanda — 51 008 (!), iar pe ultimele locuri se află Spania — 9 275 și U.R.S.S. — 1 270. ● Un veritabil record a fost înregistrat în ce privește sponsorii — 12 la număr (contra cost, firește), iar alte 50 de firme au cumpărat drepturile de reproducere a mascotei Bernie pe produsele lor. ● Creația companiei „Walt Disney” va figura pe tricouri și treninguri, pe casete, nasturi, pixuri, pijamale de copii, jeleuri de fructe, pușculițe, geamantane, lenjerie de pat, hirtie igienică (! ?), umbrele, ochelari de soare etc. ● Paralel cu turneul propriu-zis, se va desfășura și un campionat european al ziariștilor acreditați, echipele comentari-ilor întîlnindu-se în dimineața zi-lei în care este programată și partida reprezentativelor. Singu-ra deosebire — nu se vor dis-puta semifinale.

LUCIAN OPREA ■

„Istoria militară a poporului român“

La Editura Militară, a apărut volumul V al fundamentalei lucrări „Istoria militară a poporului român”. Sub coordonarea unei prestigioase comisii (acad. Ștefan Pascu, general-locotenent dr. Ilie Ceaușescu — coordonator principal prof. univ. dr. Ștefan Ștefănescu, conf. univ. dr. Mircea Mușat, conf. univ. dr. Ion Ardeleanu, colonel dr. Gheorghe Tudor, colonel dr. Vasile Alexandrescu, maior dr. Mihail E. Ionescu, maior dr.

Ioan Talpeș), volumul abordează „Evoluția organismului militar românesc de la cucerirea independenței de stat până la înființarea Marii Uniri din 1918. România în anii primului război mondial”, urmărind pregătirea și implicarea decisivă a oștirii țării în vederea realizării marelui ideal al tuturor românilor — făurirea statului național unitar.

Analiza complexă a situației interne și internaționale a României, a politicii militare a statului român după cucerirea independenței de stat, a pregătirii economice și societății românești pentru susținerea efortului militar implicat de apărarea și eliberarea teritoriului ocupat, a consolidării politico-militare și a consacrării internaționale a Marii Uniri evidențiază, cu argumente cercetării științifice obiective, eroismul poporului nostru în lupta sa dreaptă pentru apărarea ființei naționale și întregirea granițelor firești, patriotismul armatei române care, moștenind bogatele tradiții ale luptei dintotdeauna a românilor pentru independență, s-a dovedit exponenta fidelă a intereselor naționale fundamentale. (C. Dumitru)

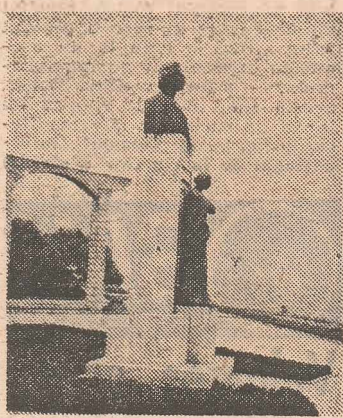
Expediție „Pe urmele lui Eminescu“

Cu un an înaintea împlinirii primului secol de la trecerea în neființă a Luceafărului poeziei românești, inițiative dintre cele mai generoase, toate pornite din dragostea nepereche pentru Eminescu, anticipează deja învingerea amplelor manifestări omagiale ce vor fi organizate în 1989.

...Constanța, strada Daniel, nr. 3. Clădirea, aparținând fondului de aur al vechii arhitecturi din zona peninsulară a orașului, a găzduit pe vremuri Hotelul D'Angleterre, unde — fapt dovedit — Mihai Eminescu a „tras” în vara lui 1881. Zilele trecute, în fața imobilului poposea un microbuz de Botoșani, despre care se puteau afla, citind afișul de pe parbriz, că transportă pe membrii expediției „Pe urmele lui Eminescu”.

Cine sînt și ce-si propun „expediționarii”? O declarau ei înșiși oricui dorea s-o știe, min-dri de nobletea ideii ce-i poartă prin țară.

Așadar, cei trei se numesc prof. Gellu Dorian, secretar responsabil de redacție al publicației „Caiete botoșănene”, prof. Valentin Coșereanu, muzeograf la Casa memorială din Ipotești, și prof. Emil Iordache, instruc-

spre a immortaliza pe peliculă imagini ale dovezilor de prețiu prin care, în atâtea locuri este cinstită memoria marelui poet. Au fost vizitate, astfel, Suceava, Gura Humorului, Cimpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Bistrița, Năsăud, Tg. Mures, Brașov, Sibiu, Păltinș, Rășinari, Alba Iulia, Blaj, Arad, Lipova, Șiria, Timișoara, Lugoj, Oravița, Bazias, Florești, Giurgiu, București, Ploiești, Constanța, urmînd în continuare Brăila, Galați, Iași și alte localități.

La Constanța membrii expediției au pîsit pe urmele lui Eminescu la amintitul fost Hotel D'Angleterre și la celebra statuie a poetului, creație a sculptorului Oscar Han, ridicată de localnici în 1934 chiar în apropierea mării pe faleză, acolo unde versurile din „Mai am un singur dor” sună mai limpede ca oriunde.

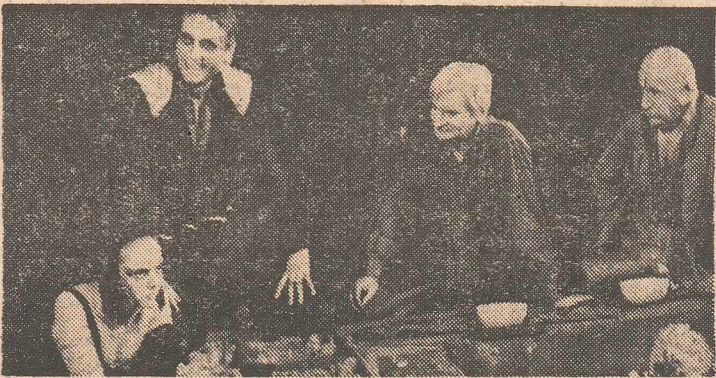
Cu materialul rezultat în urma acestei îndelungate documentări urmează să se organizeze o expoziție de fotografii și să se realizeze un film ce vor fi prezentate la Botoșani, pe 15 iunie, în cadrul „Zilelor Eminescu”.

ARCADIE STRAHILEVICI ■

Teatrale

Succesul nr. 200

Spectacolul Teatrului Național cu piesa Caligula a lui Albert Camus împlinește 200 de reprezentații. Realizat în regia lui Horea Popescu și scenografia semnată de Paul Bortnovski remarcabila reprezentatie are în rolurile principale actori de primă mărime ai scenei românești, Ovidiu Iuliu Moldovan, Radu Beligan, Silvia Popovici, Gheorghe Cozorici și alții, care adaugă cu fiecare spectacol strălucire nouă personajelor intrupate și impecabilă demnitate artistică teatrului româ-

nesc contemporan. Să urăm actorilor și realizatorilor spectacolului Caligula repetabile centenare, iar Teatrului Național bucureștean, împliniri pe

măsura nobilei sale sarcini pe care o are în cultura noastră actuală! (I. Z.).

Pe scena Teatrului „Ion Creangă” din București se joacă, în premieră, celebra operă teatrală Turandot, de Carlo Gozzi. Spectacolul aparține regizorului Gelu Colceag. Decorurile și

costumele sînt semnate de Carmen Mihaela Trifu și Nicolae Ularu. În rolul titular, actrița Marioara Sterian. În alte roluri — Constantin Fugașin, Alexandrina Halic, Genoveva Pre-

da, Anca Zamfirescu, Gabriel Iencec ș.a. Povestea prințesei Turandot cunoaște astfel o versiune interesantă, așezată curajos în linia unei tradiții de anvergură. (T.R.)

A apărut Magazin istoric Nr. 6/1988

Din sumar: Revoluția de la 1848 și semnificația ei istorică • Oameni de la 1848 — Ion Heliade Rădulescu • Presa unui incandescent miez de veac • General Th. C. Văcărescu — însemnări din vremea lui Cuza Vodă • 11 iunie 1948 — „Domnia poporului prin popor” • În România „soluția finală” hiteristă nu a putut fi aplicată • 1888—1912. Trei diplomați germani în misiune la București • Encomenderos și sclavi în istoria Filipinelor • Litoralul —

un veac de istorie turistică • Din amintirile unui diplomat italian în misiune la Tanger în 1943 • În București, acum 50 ani • Mari — orașul regăsit după patru milenii • „Să te întorci cu pace și bucurie” — scriitori de acum 4000 ani. • Memoriile de război ale maresalului Alphonse-Pierre Juin • 3 mai 1945: O eroare cu consecințe dramatice — scufundarea pachetului „Cap Arcona” • Concursul Magazin istoric, ediția 1988.

Tirgul de filatelie „Sinaia '88”

Sîmbătă, 11 iunie, orele 17, la hotelul „Sinaia”, are loc vernisajul Expoziției filatelice „APARAȚI NATURA”, organizată de Filiala A.F.R. Prahova, în colaborare cu O.J.T. Prahova-Sinaia, în cadrul celei de-a III-a ediții a Tirgului de filatelie „SINAIA '88” — manifestare complexă inclusă în amplul program de activități al Festivalului Na-

țional „Cîntarea României”. 16 filiale județene ale A.F.R. s-au înscris în competiție, exponatele acestora, cuprinzînd peste 130 fețe de panou.

Duminică 12 iunie, orele 10, tot la hotelul „Sinaia”, vor fi prezentate și două comunicări, însoțite de diapozitive, pe tema protejării naturii.

Cu acest prilej, vor fi realizate două placi speciale, două ilustrate maxime și două stampe ocazionale adecvate temei expoziției. (A.T.D.)

VREMEA

cum a fost
cum va fi

CORNELIU POP

În săptămîna care a trecut „baterile” cerului s-au deschis deasupra României. În noaptea de 2 spre 3 iunie un front atmosferic a străbătut țara de la nord la sud, în urma sa pătrunzînd mase de aer maritim-polar. Au căzut ploi torențiale care în puncte izolate au depășit 100 l/m². La București-Băneasa într-o zi au căzut 50 l/m², cantitate mai mare decît totalul precipitațiilor cumulate în luna iunie a anului trecut. Pe durata acestor ploi, intensitatea maximă a fost în seara zilei de 2 iunie de 3 l/m² într-un minut.

Masele de aer mai rece „întrate în horă” cu aerul mai cald preexistent au dus la generarea unui ciclon în nordul Mării Negre. În regiunile estice a continuat „să toarne” din nori grei și întinecoși. În județul Botoșani s-au cumulat de asemenea 100 l/m² în 24 de ore.

Barajul muntos al Carpaților Meridionali din calea norilor le-a răpit din bagajul de umezeală cantități ce au umplut lacurile de acumulare a centralelor hidroelectrice. La Bilea Lac în ultima săptămînă s-au totalizat 381 l/m². Aici, în zilele de 3 și 4 iunie precipitațiile sub formă de lapoviță și ninsoare au măsurat 191 l/m² și respectiv 156 l/m², formîndu-se un strat de zăpadă gros de 415 cm.

Chiar dacă spicele cerealelor, mai bogate ca oricînd, s-au aplecat pe alocuri sub povara prea

mare a ploilor torențiale și recoltatul se va face oarecum mai greu, belșugul de apă oferă speranțe de recolte îmbelșugate la culturile duble, la furaj și pășuni. Mulțumită amenajărilor hidrotehnice cu care țara s-a îmbogățit, primim mai optimist spre vicisitudinile naturii decît o făcea de la înălțimea de „Paznic de far” Geo Bogza pe 22 mai 1970: „Să spun că, din clipa în care mi-am dat seama de ceea ce s-a petrecut, n-am mai făcut altceva decît să trăiesc în propria-mi conștiință nenorocirea? Că ape la fel de mari și furioase m-au inundat devastîndu-mă? Să spun că, din aceea clipă n-am mai rupt o bucată de piine și nu mi-am potrivit perna sub cap, fără un sentiment de vinovăție față de cei rămași fără de piine și fără perna? Că încă odată m-a prins oroarea în fața unei meteorologii ieșită din minți, care a prefăcut atîtea riuri ce ne erau dragi în fluviul ale morții?”

Trecînd la caracteristicile climatice și evenimentele meteorologice ale intervalului 9—15 iunie, prezentate rezumativ în tabel, menționăm că valoarea

de -2,7°C înregistrată în ziua de 13 iunie 1950 la Intorsura Buzăului reprezintă minima absolută lunară pe țară. În aceea zi s-au consemnat minime absolute pentru luna iunie la Miercurea Ciuc -2,1°C, Cluj 2,2°C și Sibiu 3,2°C. Pentru a nu

ne lăsa copleșiți de informațiile privind perioadele reci și ume-de menționăm și noaptea tropicală din 15 iunie 1972, în care mercurul termometrelor s-a menținut la valori mai ridicate, chiar de 24,7°C la stația Oravița.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 9 - 15 VI.

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitație (l/m ²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	24÷28	12÷15	13÷24	37.6	Urbetela Tr. Severin 1964	2.2	Satu Mare 1984
Deal și podiș	21÷26	10÷14	22÷26	38.0	Ioși 1927	2.2	Cluj 1950
Depresiuni	21÷22	7÷10	22÷23	29.9	Miercurea Ciuc 1956	-2.7	Intorsura Buzăului 1950
Vi. Onu	6÷7	0÷1	36÷37	16.0	1938	-10.0	1933
Litoral	23÷24	15÷16	10÷11	34.7	Constanța 1916	5.0	Mangalia 1936

În intervalul următor, vremea va avea un aspect caracteristic zilelor de vară. Din punct de vedere termic, se vor înregistra temperaturi în jur de 30°C în regiunile sudice. În restul teri-

toriului temperaturile maxime diurne vor fi ușor mai mici avînd valori cuprinse între 24° și 28°C. În a doua parte a intervalului, în regiunile nordice, se va produce o răcire în urma

căreia temperaturile în cursul zilei nu vor mai urca decît la valori în jur de 20°C.

Cerul va fi variabil, cu înnoări mai pronunțate în cursul după-amiezilor, cînd vor cădea ploi sub formă de averse, în-deosebi în zonele de deal și de munte. Spre sfîrșitul intervalului instabilitatea atmosferică se va accentua în regiunile nordice, unde cerul se va innora, va ploua, iar izolat vîntul va prezenta intensificări cu caracter de vijelie.

Pe litoral și din punct de vedere meteorologic ne vom situa în plin sezon estival. Temperatura aerului la orele amiezii va urca în jur de 25°C, iar temperatura apei va avea valori de 18°—20°C.

GLOSAR METEOROLOGIC: — Ploaie torențială: — ploaie ce se formează pe suprafața de discontinuitate dintre două mase de aer în atmosferă, caracterizată prin intensitate mare și durată lungă.

— Aversă: — precipitație de scurtă durată, adesea intensă, care cade mai ales din nori convectivi; picăturile sau particulele solide care le compun sînt în general mari. Aversele sînt caracterizate prin începutul și sfîrșitul lor brusc, prin variațiile lor de intensitate în general mari și rapide și cel mai des prin aspectul cerului, alternanța rapidă de nori întinecoși și amenințatori, și inseninări de scurtă durată.